6
21-f
14

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
21 K
13

~~6-27-44~~

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

MATTHIÆ CASIMIRI

SARBIEVII

E Societate IESV

CARMINA.

questo è di me [illegible] Sa[illegible]
ro Capo di [illegible]

MATTHIÆ CASIMIRI

SARBIEVII

E Societate IESV

LYRICORVM LIB. IV.

EPODON LIB. VNVS,

ALTERQVE

EPIGRAMMATVM.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

VENETIIS, M. DC. LXVIII.

Apud Paulum Balleonium.

Superiorum permiſſu, & Priuilegio.

Domus Professæ Rom

MATHIÆ CASIMIRI SARBIEVII
Societatis IESV
LYRICORVM
LIBER I.
AD VRBANVM VIII.
PONT. OPT. MAX.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ODE I.

Cùm infeſtæ Thracum copiæ Pannoniam exceſſiſſent.

IAM minæ ſæui cecidere belli:
Iam profanatis malè pulſa terris
Et ſalus, & Pax niueis reuiſit
Oppida bigis:
Iam Fides & Fas, & amœna præter
Fauſtitas læto volat arua curru:
Iam fluunt paſſim pretioſa largis
Sæcula riuis.
Candidi ſoles, veteriſque venæ
Fontibus nati reuocantur Anni:
Grandinat gemmis, riguoque cælum
Depluit auro.
Meque veraci ceciniſſe plectro
Inter Octobreis, tua feſta, pompas,
Priſca Saturni rediiſſe ſæcla,
Approbat orbis.
Aurei patrum niueique mores,
Exul & ſera procul vſque Thule
Candor, & pulchro remeare Virtus
Audet Olympo.
Lactis, & fuſi per aprica mellis
Garruli campos ſecuere riui:
Et ſuperfuſo tumuere plenæ
Nectare ripæ.

Lætior vulgò ſeges inquietis
Fluctuat culmis, titubantque frugum
Vberes campi, nec auara ſulcis
Inuidet æſtas.
Paſtor erranteis comitatus hœdos
Prouocat raucas calamo cicadas:
Mugiunt colles, & anhelá feſſis
Silua iuuencis.
Pace ſubſultant iuga, pace rident
Tetricæ rupes: leue ſeparatos
Otium colleis amat, & ſequeſtri
Gaudia pagi
Te Ceres flauis redimita culmis,
Magne pacati Moderator orbis,
Te ſuis Æſtas opulenta circum-
fundit ariſtis.
Supplici myrtus tibi ſeruit vmbra,
Seruiunt lauri: tibi celſa longè
Quercus aſſurgit, tremuloque pinus
Vertice nutat.
Siderum Præſes, Dominuſque terræ,
Lucida Romam ſpeculatus arce,
Regna tranquillet, cupidoque Patrem
Te velit orbi.
Laurus annoſum tibi ſignet æuum:
Fata te norint, properentque Parcæ
Neſcium carpi tibi deſtinatos
Stamen in annos,
Quæque formoſos ſedet inter igneis,
Sedulam pro te miſerata Romam
Virgo, quam circùm glomerantur albis
Aſtra choreis.
Curet effuſas Latij querelas,
Virginum caſtas iuuenumque voces
Curet, & votis procerum reclinem
Accommodet aurem.

AD

AD AVRELIVM LYCVM.

Ne plus æquo de aduerſa fortuna queratur.

ODE II.

IN *dignas*, LYCE, nænias,
Et mœſtum gemitu pectus, & hiſpidis
Frontem nubibus expedi,
Cùm Sol non ſolito lumine riſerit,
Et fortuna volubilis
Fati difficilem iecerit aleam.
Quod vexant hodie Noti,
Cras lambent hilares æquor Eteſiæ,
Mœſtum Sol in hodie caput,
Cras lætum roſeo promet ab æquore.
Alterno redeunt choro
Riſus & Gemitus, & madidis propè
Sicci cum Lacrymis Ioci.
Naſcuntur medijs *Gaudia* Luctibus.
Sic fatis placitum. ſuis
Tempeſtiua fluunt fata periculis,
Feſſos duxit heri boues,
Dat magnis hodie iura Quiritibus:
Et quæ bobus ademerat,
Imponit Gabijs & Curibus iuga.
Idem Phoſphorus aſpicit
Magnum, quem tenuem viderat Heſperus,
Quòd ſi ſeria ludicris
Fortunæ placeat texere; ruſticus
Heſternam repetet caſam,
Ridentis populi non humilis iocus:
Et queis rexerat omnia,
Findet laurigeris ligna ſecuribus.
Quòd ſi defuerit ſalix,
Faſces pauperibus ſubijciet focis.

AD VRBANVM VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE III.

VRBANE Regum maxime, maxime
VRBANE Vatum, Pegaſeus tibi
Temo, volaturuſque latè
Regna ſuper populoſque currus
Iam dudum apud me eſt. eripe te ſolo,
Obliuioſis eripe nubibus,
Nomenque laudeſque. O Deorum
Concilio, patrioque quondam
Promiſſe cælo! te ſuper inclyta
Terrarum & altas Acroceraunia
Egreſſa nubes, te ſuperni
Colla ſuper humeroſque Pindi
Attollere altè, non ſine numine,
Luctabor. Ibis ſub pedibus pigras
Vrbes relicturuſque gentes,
Attonitæ nouus hoſpes auræ,
Hac vnde vaſti littora Nerei,
Amneſque campoſque & iuga deſuper
Arceſque mirari, & natantes
Oceano numerare terras
Coràm licebit: iam tibi barbarus
Circùm ſupinis collibus annuit.
Æmus, ſalutataque longè
Attremit Acrocorinthus aula.
Ter pronus Othrys, ter trepidæ latus
Subſedit Oſſæ, ter Rhodope niues
Sacraſue ſubmiſera lauros
Æmathij capita alta Pindi,
Sacerque Phœbo Cynthus, & auiæ:
Acuta Cyrrhæ, laurigeris tibi

Thyr-

Thyrſis coronatus Citheron,
Et patula nemoroſa pinu
Pangæa gaudent brachia frondium
Longè tetendiſſe,& procul obuios
Currus adorare, & volanti
Ardua ſuppoſuiſſe terga.
Hinc ire pompas, hinc tibi præpetes
Centum ſuperbis ire curulibus
VRBANE Muſas, atque aperto
Ire ſines tua facta cælo.
Auditis? an me ludit amabilis
Imago pompæ? Iam videor pios
Audire plauſus,& frementes
Cæruleum per inane turmas.
Hinc & tepenti vectus ab Africo
Apum ſonoro exercitus agmine
Leni ter VRBANVM ſuſurro,
Ter reſonis fremuere pennis.
Ter vecta terris ac pelago ſuper
Reſpondit Echo: ter lituis procul,
Sparſæ ter VRBANVM Camœnæ
Pindaricis cecinere plectris.
Audiuit ingens pontus,& inſulas
Erexit omnes. illicet Africæ
Plauſere & Europes, & vnà
Americes Aſiæque regna
Letæque tandem, Currite ſecula;
Dixere Muſæ: Currite candidis
Horæ quadrigis: ite, magni
Sæcula deproperate Menſes.
Dixere Muſæ: protinus aurea
Riſere longum ſæcula, ſæcula
Auro laborata, & recuſo
In pretium emicuere vultu.

AD CRISPVM LÆVINIVM.

Ne nimiùm adoleſcentiæ fidat.

ODE IV.

VIue Iucundæ metuens iuuentæ
CRISPÆ LÆVINI: fugiunt auaræ
Menſium Lunæ, nimiumque volui
Lubricus æther.
Tu licet multo pretioſus auro
Gemmea veſtem modere zona;
Et ſuper collo Tyrias amicet
Fibula lanas.
Iure Phœniſſis vaga penna criſtis
Stare labenti dubitat galero:
Iure, quo fulges timidum refigi
Palluit aurum.
Quod tibi larga dedit hora dextrà,
Hora furaci rapiet ſiniſtra:
More fallenti tenerum iocoſæ
Matris alumnum.
Mobiles rerum dubijque caſus
Regna mortalis tenuere vitæ:
Sedulus mætæ, properat fugacis
Impetus æui.
Tardiùs ponto volat Adriano,
Quam ratem merſi pepulere remi,
Et repentinis animoſa trudunt
Carbaſa ventis,
Omnibus mundi Dominator Horis
Aptat vrgendas per inane pennas:
Pars adhuc nido latet,& futuros
Creſcit in annos.

LAVDES VRBANI VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE V.

NVper recepta bella ſuper Tyro,
Pugnaſque ſerum ludere diſtuli
VRBANE, nunc iurata lenem
Increpuit tibi muſa buxum.
Per te refićto ferro adamantinum
Offulſit auro ſæculum, & vndique
Gazis coronatumque gemmis,
Purpureo reuireſcit æuo.
Quo fœta quondam nectare flumina,
Vltroque ſeptem balſama collibus
Manare, vinoque & liquenti
Melle vagos properare riuos,
Et ſpontè ſero veſpere turgidas
Ad ſepta narrant lanigerum pecus
Mammas reportare, & comatum
Aſſyrio graue vellus auro.
Te Fas, Piumque, & Iuſtitiæ comes,
Vtcumque ſacrum lætus agis pedem,
Candor coronat; Te fidelis
Propoſiti ſtudioſa Virtus.
Te ponè flauo larga Ceres ſinu,
Rerumque plenis non ſine cornibus
Felix Amalthee citatis
Rura ſubit populoſque bigis,
At Vis, & ater Luctus, & æneis
Stipata centum Bella furoribus,
Curæque,pallenteſque Morbi, &
Fœda modis ſimulacra miris
Ceſſere retrò. Te duce Fauſtitas
Secura frugum rura perambulat,

Tutæque per vaſti tumultus
Carpathij volitant carinæ.
Te feriati cum pueris ſenes,
Nec non recluſæ cum nuribus canunt
Regem puellæ: ſiue reddit,
Siue citum rapit hora ſolem.
At nos recuruo poplite per vias
Parem colentes, ter niueum Tibi
Nimbum liguſtri, ter roſarum
Puniceum iaciemus imbrem.

AD PRINCIPES EVROPÆ,

De recuperando Orientis imperio.

ODE VI.

NOndum minaci cornua Boſporo
Decuſſit audax Pontus, & efferis
Seruire neptunus Gelonis
Turpè gemit, reſonaſque fluctu
Plangente ripas Thraca rebellibus
Immugit vndis: Æmathiam pudet
Frænos momordiſſe, & Pelaſgos
Odryſijs dare colla loris.
Mœrent tenaci compede Cyclades
Pigræ moueri: mœtet Achaica
Tethys, inæqualeſque campi
Perpetuo lacrymantur Hebro.
Semperne nigras Æthiopum domos,
Vel, quæ ſuperbus præfluit oppida
Ganges, Abydenaſque turreis
Supplicibus tremuiſſe pinnis
Formidoloſam iuuerit Attacen?
Seſeque captum Boſporus omnibus
Vndis, Erythreoque, & alto
Ionio, Arabioque ploret

Vani futuri temporis augures
Fecunda rerum ſæcula diſcimus;
Si non retractamus fideli
Telá manu, tacitoque gaudet
Vagina ferro: ſi clypei vacant,
Haſtæque,& arcus; non animi placent
Parci laborum,non magiſtræ
Conſilij, ſine Marte, linguæ.
Fruſtrà Nouembreis dicimus ad focos
Pugnata Rhætis bella ſub Alpibus:
Fruſtrà renaramus Gelonum
Verſa retrò retuliſſe ſigna:
Si non & ipſi ſtringere Noricos
Audemus enſes; quos malè barbara
Non decolorauere terga,
Sed Tyrio Latiale fuco
Illeuit aurum, non ſine gemmeo
Circumſonantis fulgure balthei, &
Grato catenatum tumultu,
Et ſonitu phalerarum acuto.
Formoſa fortes arma timent viros,
Frangique nolent,ſeu profugus Scythes,
Seu creber è campis agetur
Myrmidonum Dolopumque nimbus.
Quicumque ſuras & caput induet
Auro, Quirites; exuet Italum,
Ciuiſque Romanus negari
Impauido patietur hoſti.
Nec qui capillum finget, & aureum
Solem refuſis crinibus allinet,
Dicemus Vmbrum, qui frementeis
Antiochi Annibaliſque turmas
Rurſum efficaci diruat impetu,
Alpeſque, clauſumque intrepida manu
Perrumpat orbem. Sic citatis
Sæcula degenerare metis
Sancit futuri temporis Arbiter:

Certoque prudens ordine ſegreges
Metatur annos. Nunc ſeueris
Artibus, ingenioque pugnax
Affulget ætas, nunc melior foro
Geſtit diſertis feruere iurgijs.
Hæc Thacas, audacemque Beſſum,
Hæc Cilicas, pauidoſque Seras
Produxit ætas. Nos ſenio piger
Effudit Orbis, dedecus vltimum
Mundi, fatiſcentiſque naturæ
Opprobrium. Malè nata proles,
Quidquid bonorum reſtitit (heu nefas!)
Morum, ſceleſta deterimus nota,
Mentiſque, & excelſi latrones
Ingenij, violenta fraudum
Tormenta, ſanctis addere dotibus
Laudamur vltrò: nec ſcelerum pudet:
Virtuſque clamatur ſagacem
Flagitio violare dextram.
Iras & enſes vendimus, & manum,
Hac, vnde nummis aura refulſerit:
Sparſique tinnitus ad auri
Sollicita vacat aure vulgus.
Et quà ſecundis iecit honoribus
Benè ominatam mobilis aleam
Fortuna, mentitur caducæ
Plebis honos, poſitoque falllax
Accumbit omnis poplite ciuitas,
Periura feſto ſurgere cum ioco,
Cum pompa ſtipantum, & doloſi
Præterijt breue fulgur auri.

AD

AD TELEPHVM LYCVM.

Fortunæ rerumque humanarum inconſtantiam accuſat.

ODE VII.

EHeu, TELEPHE, ludimur;
Fortunæ volucri ludimur impetu!
Æternum nihil eſt, ſacro
Quidquid lenta tulit Materies ſinu.
Statur caſibus. Occidet
Quod ſurgit: ſed adhuc ſurget, & occidet:
Ritu præcentis piſæ,
Quæ cum pulſa caua reijcitur manu,
Nunc lenes ſecat Africos,
Nunc terræ refugis abſilit ictibus.
Veſper veſpere truditur;
Sed nunc deterior, num melior ſubit.
Anni nubibus inſident,
Incertis equitant Luſtra Fauonijs,
Cæco Sæcula turbine.
Hæc, quam Pleria decipimus lyra,
Iuncto fulminis eſſedo,
Eheu, quam celeres Hora quærit Notos,
Nec gratæ ſtrepitum lyræ,
Nec curat miſeræ carmina tibiæ:
Et quamquam canitur leuis,
Seſe tota ſuis laudibus inuidet.
Magnas interea rapit
Vrbeſque, & populos, & miſerabili
Reges ſubruit impetu:
Et ſceptri decus, & regna cadentium
Permiſcet cineri Ducum,
Aurataſque trabes & penetralia,
Et ciues ſimul, & ſuper
Euerſis ſepelit turribus oppida;

Ac mundi procul arduas
Strageſque & cumulos, ac Procerum pyras
Ieſta nube ſuperuolat;
Stellarumque rotam, & longa breuiſſimo
Curſu ſæcula corripit.
Dum nobis taciti diffugiunt Dies
Eheu, TELEPHE, ludimur,
Fatorum rapida ludimur orbita,
An nos fallimur? an ſuam
Rerum pulcher habet vultus imaginem,
Et ſunt quæ, LYCE, cernimus?
An peccant fatuis lumina palpebris,
Et mendax oculi vitrum?
An longi trahitur fabula ſomnij?

Sæculi noſtri ſocordiam perſequitur.

ODE VIII.

AVt nos auaræ vendidimus Tyro,
Aut vſque Thulem miſimus exules
Cultus auorum, non honoris
Precipiti libet ire cliuo:
Non ſceptra Pyrrhi, non Agamemnonis
Leto paciſci: non Alyattici
Veiente permutare ſaxo
Vber, Achæmeniumque Tigrim.
Neſcit ſeuero liuida brachia
Signare ferro, neſcit idoneis
Tyro reluctantem lupatis
Frangere equum, metuitque toruum
Tranare Lirim, cùm niuibus ſatur
Exeſtuanti fræna licentiæ
Permiſit, emouitque ripam
Aſſiduæ metuendus Vrbi:
Quod ſi procacem fregit equus gradum,
Micatque neruis, & genibus tremit;
At non Lupercales iiſdem?

Ne-

Neſcius aſſimulare ſaltus,
Et cùm peritum ſiſtra citant pedem,
Doctus choreæ. Frangite barbita,
Neruoſque, dementemque buxum
Femineo prohibete cantu.
Auditis? Iſtri littora perſonat
Ferale cornu, iam capita Alpium
Magnæque reſpondere montes
Auſoniæ. nouat arma Mauors,
Vrbeiſque tectis elicit. ibimus?
An nos Caleno menſa tenet mero,
Cœnaque regnorum redemptæ
Diuitijs, populique cenſu?
Quas cùm recedens viderit Heſperus,
Surgens eaſdem Phoſphorus aſpicit;
Et ridet aſpecto renidens
Luna mero, radioſque tingit,
Dum nos Lyæo regificis ſuper
Deſcripta menſis prælia pingimus,
Fuſoque metamur Falerno
Mœnia, diluimuſque foſſas.
Surgamus. Indo lutea Nereo
Sublucet Eos; iam radiantium
Flatus quadrigarum, & citatæ
Oceanum pepulere plantæ.
Surgamus omnes prima vocat dies,
Et Phœbus: at non noſter ab indijs
Phœbus, Quirites, nec Latino
Orta dies famulatur orbi.
Totumque diris manè Othomanidis
Impendit æther. proh pudor! Occidens
Nobis, fatigatuſque tantùm
Heſperium propè Phœbus axem
Turpi Latinis veſpere ſeruiet?
Surgamus: Oetam Gadibus & Patron
Addamus, Auroramque nocti, &
Bactra Tago, Tiberique Gangem.

AD NICOLAVM VEIERVM PALATINI CVLMENSIS FILIVM.

ODE IX.

IBis, belligeræ regna Poloniæ,
Et gratæ repetes limina Patriæ.
Quæ te voce diu, quæ prece flagitat
Paſſis obuia brachijs.
Ceu quem veliuolis præpes Eteſijs
Nauis diuitibus deſtinet inſulis
Dilectum iuuenem, quem modò barbara
Auri corripuit fames,
Mater ſollicito ſpectat ab æquore,
Et lentum pelagi damnat Oriona,
Et ventos gemitu duplicat, & pigro
Affundit lacrymas mari:
Si fors edomito fletibus Æolo
Indo ſole niger filius aduolet,
Et longi memores exilij notas
Caris deleat oſculis.
At tu nec ſtudio mercis idoneus,
Infamiſque lucri nec ſitiens opum,
Quas ſeptem geminis prodigus oſtijs
Aut Ganges vomit, aut Tagus.
Inuiſes patrium limen, amantior
Inſignes animi quærere copias,
Et vt conſilij promptus, & vbere
Vena diuitis ingeni.
Te rerum ſapiens vſus, & imperi,
Te felix operum ſpiritus ad decet,
Et vox ſe populo fundere largior
Plenæ flumine copiæ.
Fortunæ volucrem mitte licentiam:
Hoc appone lucro, quod tuleris ſimul

Quo

Quo te cumque feres: ſeu per inhoſpita
Rauci littora Boſpori,
Et capium niuea compede Nereum:
Seu pacis dubios Thracas, & aſperum
Perſen, ſeu refugum viſere Concanum
Legatus properaueris:
Virtutem ſolidi pectoris hoſpitam
Idem portat equus, qui dominum, neque
Aut campo melior ponè perambulat,
Aut menſæ comes aſſidet,
Illam cana Fides, nudaque Veritas,
Et ferrugineæ plebe Pecuniæ
Circumfuſus Honor, & ſequitur propè
Albis Fama iugalibus,

LAVDES VRBANI VIII.

PONT. OPT. MAX.

ODE X.

NOn ſolus olim præpes Horatius
Ibit biformis per liquidum æthere
Vates: glorinſue late
Cantibus, Æolioue terras
Temnet volatu. me quoque deſides
Tranare nimbos, me Zephiris ſuper
Impunè pendere, & ſereno
Calliope dedit ire cælo,
Et quà licebit nubibus & ſacrum
Vulgare cælo carmen, eburneam
Lyramque ſuſpendens, tubamque
Colla ſuper, niueiſque læues
Plumis lacertos. me nec inhoſpita
Siſtent oborti littora Nerei,
Rupeſue inacceſſæ ferarum, aut
Verticibus ſcopulorum acutis

Ama-

Deprœliantum funera Principum,
Pronaſque Regnorum ruinas
Conſilioque humeriſque ſiſte.
Tardum ſereni partibus ætheris
Te Sidus addas; neu properes citus
Menſis reclinari, & fauentum
Ambroſiæ accubuiſſe Diuum;
Serò receptum Roma fleat Patrem,
Tuiſque longum viuere moribus
Poſſint Quirites, poſſit ingens
Curia, purpureique Patres:
Diuque gaudens, & cupidus tibi
Incumbat orbis: certus ames Remi
Vrbemque, prolemque: ac merenti
Quamquam auidus tibi debet æther,
Repoſce Diuos præmia lentior,
Paullumque differ ſidera, dum Tagum,
Tum Bætin, vndantemque bello
Eridanum, Ligerimque places:
Dum fracta ſeptem cornua montibus
Submittat Hebrus, dum tibi Theſſalum
Ducat catenatus Tyrannum in
Perniciem, opprobriumque faſtus,
Iam tum tropæis & ſenio grauem
Aurata ſtellarum ad Capitolia
Longis reuertentem triumphis
Signiferæ vehat axis aulę
Quo Muſa vatem, non memor Icari,
Tollis relapſurum? his potius grauem
Depone ripis, & doloſas
Deme humeris digitiſque plumas.
Tybrimque propter ducere languidos
Permitte ſomnos: & ſuper illice
Lyramque Pendentemque buxum
Ambiguis fluitare ramis.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EM. CHARISIE

Et magnis animis: hæc tuleris tria,
Dicam Geryoni parem,
Quem nec populifer proruat Hercules,
Nec cælo nimius Mimas,
Nec dura Idomeneus, aut Sthenelus manu,
Bellis adſit idonea
Incomptæ facies lege ferociæ,
Quam fuci decor abſtinens,
Laſciuæque carens forma proteruiæ,
Et ferri memores genæ,
Heſternique notent vulnera prælij.
Criſtæ non facient virum.
Non arguta ſuis colla corallijs.
Thoracas Pauor & Metus
Dicuntur Siculis fingere malleis;
Et primi ſcopulis ſuper
Procudiſſe vagis ſcuta Cydonijs
Nos ſtultum tegimur caput,
Et leto tenues obijcimus moras.
At quos eruerit ſibi
Directis oculos inuida ſpiculis
Mors affingere creditur.
Fatis mille loci, mille patent viæ:
Sed ſignat iaculis locum,
Qui vultum ſubitis dimouet ictibus,
Deuotumque mori latus
Obiectu tremulæ protegit ægidis,
Nudos bella pauent viros.
Audentes animos ipſa volunt propè
Declinare pericula.
Cùm conſanguineæ ferrea Græciæ
Hector rumperet agmina,
Toruis ſæpe genis turbidus obuios
Fati terruit impetus.
Quos fortuna timet, vitat, & acrium
Differt prælia mentium;
Et mors ſæpè viris inuidet auream

Famæ

Famæ pandere ſemitam.
Quod ſi belligera ceſſeris orbita
Poſt te fata citaueris,
Oſtendeſque neci, qua fugies, viam.

AD PRINCIPES ROMANI IMPERII.

De recuperandis Græciæ Prouinciis.

ODE XII.

AT non ſupino ſemper in otio
Perdemus æuum. Surgite Dardani
Ciues, triumphatumque captis
Imperium reparate Graijs.
Implete claſſeis, tendite carbaſa,
Inferte remos, ite volentibus
Fatis Quirites: ite: ventis
Veſtra tument animiſque vela.
Eſt, qui locantem bella pecuniam,
Nouiſque rebus poſtulet vtilem
Neruum. quis erumpentis auri
Fluxit ager potiore vena
Cuniculoſi montibus Orici?
Ferro, Quirites, ſi lubet, abditum
Mercemur aurum. qui vibrati
Glandibus emeruiſſe plumbi
Gazas potentum ſciuerit vrbium,
Hic magna paruo lucra paruerit
Sumptu. nec exponetur aurum,
Nec Tyriæ Cypriæue merces,
Quas non cruentus Martis emat chalybs;
Seu per reluctantum agmina Biſtonum,
Et per recedentes Gelonos
Vulnifico pluit aura nimbo:
Seu fulminatis diruta molibus
Caſtella denſis bella tonitruis

Emo-

Emoliuntur, cùm caduco
Mœnia concutientur igni,
Capique verſis turribus annuent,
Arces,& omnis copia, & obice
Centum catenarum gementes
Diuitiæ pediciſque ferri.
Iam penè gazis Bactra timent ſuis,
Iam diues Aule. iam Cythereiæ
Conchæ, Mycenæique cenſus,
Et Tyros, & Genoeſſa flauo
Palleſcit auro. iam propè decolor
Albet ſuperbis Creta corallijs;
Phthieque,& interfuſa Cypros,
Ditibus ingemuere ripis.
Eſt, quem comantum gratia montium,
Aut floridorum tangit amœnior
Vultus viretorum, vel vda
Mobilibus Cynoſura riuis?
Hunc empta multo ſanguine recreent
Tempe, vel acri Pelion aut Samos
Aſſerta bello, vel virentis
Silua Cragi, vel opaca leni
Pangæa quercu: nec viridem Gnidon,
Altamque Dymen ſpreuerit, aut retrò
Spiſſis coronatam ſalictis
Olenon, vmbriferamque Tricen.
Non lympha Cydni, non vitreus Meles,
Leniſue puro Lydius agmine,
Non mite cryſtallum Lycormæ,
Non gelidis Araſinus vndis
Deſiderantem non benè lubrico
Soletur amni, ſi modo bellica
E ſtrage fumanteis capillos,
Et tepidus linat ora puluis.
Eſt qui ſupina certet amyſtide
Obliuioſum ducere Liberum?
Hunc Lesbos, hunc vinoſa Crete,

Hunc Paphij rogat ora Cypri
Laxare ferrum. nec Rhodos abnuit,
Nec non ſeueri ſtrenua Cæcubi
Naxos; nec illaudata Thrachin,
Aut reſides amathuntis arces
Nolent cruentis ictibus aſſeri;
Aut qui pronpinquis æthera rupibus
Affectat Edon, aut maritus
Vitiferis Aracynthus vlmis.
Eſt cui ſuppelex, & vigil ignibus
Riſit caminus, cui pecorum placent
Armenta, cui latè reductus
Hinnit ager, fluuijque balant,
Cantu ſonori blandiùs Orphei?
Illum iuuencis poſtulat hoſpita
Pleuros, Cleonæique colles,
Et pecorum ſtudioſa Thræzen;
Cææque valles, vel Calydoniæ
Dumeta ſiluæ, vel redeuntibus
Saltata Gortyne capellis,
Cum roſeus tegit arua veſper.
Si quis virenti limina marmore,
Saxoque poſtes, & laquearia, &c.
Fingat pauimentum; Caryſton
Et variam Salamina, iuſtis
Repoſcat armis. huic Phrygium propè
Baccata longis Attica collibus
Deſcendet in tectum, & videndæ
Porticus adijcietur aulæ.

AD TARQVINIVM LAVINVM.

ODE XIII.

NOn ſi ſol ſemel occidit,
Non rubris iterum ſurget ab indijs;
Nec ſi quos celeris rotę

Sors-

Sors non exiguo proruit impetu,
Non lapſos iterum leuet,
Arguto docilis ludere cum ioco,
Ne ſpem proijce, TARQVINI:
Cuius pæne retro lambere puluerem
Et veſtigia diceris,
Cum fortuna leuem verterit orbitam;
Effuſam ſuper & luto
Fumantem poteris cernere purpuram.
Tunc & riſibus abſtine,
Neu turpi domino lumina paueris:
Neu calces nimiùm, memor
Fortunæ geminam ſepè iaci pilam.

AD IVLIVM FLORVM.

Curam Lyncei adoleſcentis illi commendat.

ODE XIV.

NVllus effrænæ rabiem iuuentæ
Æſtus Ætnei ſuperet camini:
Nulla conceptos iaculantis igneis
Ira Veſeui.
Creſcit infeſtis animoſus auſis
Ardor, & primæ iuuenile vitæ
Robur aduerſum ſibi luctuoſis
Diſſidet armis;
Sic vbi denſis Aquilo procellis
Bella montanis meditatur euris,
Et potens igni Notus, & ſonorus
Imbribus æther,
Hinc repentinos ſtruit aura monteis.
Inde bacchantum patiens procellarum
Ingemit littus,reſonumque ſaxis
Tunditur æquor:
Feruet hinc illinc inimica Tethys:

Pacis incertus, dubiuſque belli
Fluctuat pontus, cui militares
Inſtruat vndas.
Mollior læſi tamen ira ponti,
Leuior motis Aquilo procellis,
Puberum, IVLI, quatiente cæcas
Turbine mentes,
Hic vbi pugnax equitauit Auſter,
Incitæ remis volitant carinæ,
Quas leues auræ, faciliſque veli
Trudit Iapix:
Quæ ſemel certo metuendus arcu
Fixit, aut recti timor, aut cupido,
Rara pacatis agitata ſidunt
Pectora curis.
Fortiùs pugnes iuuenum domando
Spiritu, quam ſi iuga feriatis
Induas tauris, vel equina Pœno
Fræna leoni.
Iure florentes moderaris annos
Lyncei: duris meritò lupatis
Corripis frænum, ſpatijque pareum
Flectis ephebum.

AD EQVITES POLONOS.

Cùm LADISLAVS *Poloniæ Princeps, fuſo Oſmano Turcarum Imperatore. victo-rem exercitum in hiberna reduceret.*

ODE XV.

CRedetis? io credite poſteri
Fractos pudendo Biſtonas impetu
Ceſſiſſe, & infauſtis redemptam
Funeribus pepigiſſe pacem:

Quis

Quis tunc recenteis Odriſijs timor
Affixit alas, cum refugas metu
Præſe LADISLAVS phalangas
Fulmineis agitaret armis!
Quantus Gelonis, quantus erat feris
Sudor Corallis, cum propè decolor
Iſter, verecundusque captæ
Boſphorus erubuiſſet vnda!
Cùm verſa Thracum parma trementibus
Fronderet haſtis, cùm celer Artacen,
Turreiſque Byzanti probroſis
Concanus aſſonuiſſet armis.
An nos repenſam ſanguine gloriam
Fruſtrà futuris emimus? an ſuos
Exempla diffingent nepotem
In proauos, ſimilemque patri
Gnatum reponent? quatenus (heu pudor!)
Peior nefaſtis progenies auis
Succreuit, & damnoſa pulchras
Sæcula diminuere vireis.
Vel non auitæ ſtemmata gloriæ,
Curruſque, & enſes, nuper & hoſticis
Direpta delubris tropæa,
Æmoniæ monumenta pugnæ
Vramus igni; neu pudeat ſacros
Mentita vultus frangere marmora;
Non æra, fumoſaſque patrum
Effigies, memoreſque laudum
Ceras profundo mergere Viſtula;
Vel, ſi ſupinæ tedet inertiæ,
Martemque maiorumque pugnas
Egregijs iterate factis.
Iuremus, O quem Gloria feruidis
Vrbeiſque terraſque & populos
Euexit alis, ò caduci
Grande decus columnemque mundi.
Pridem Geloni ſobria ſanguinis

Rurſum Polonis deripe poſtibus
Et tela, Princeps, & timenda
Edonijs refer arma ſignis.

Temporum noſtrorum ignauiam reprehendit.

ODE XVI.

MErcuri, nam te citharæ potentem
Viuido manes reparare cantu
Furua Cocyti ſtupuere preſſis
Stagna fluentis.
Tuque Lesboos imitata neruos
Muſa, Dircæum modulare carmen,
Quo Palatini reuocetur Orco
Turba Quirini.
Ite pugnaces Priami nepotes,
Pulcher Anchiſæ Venerisque ſanguis;
Ite, formoſas Acherontis, ite,
Linquite ripas,
Quid iuuat nigras habitare valleis,
Ferreum leto ſimulante ſomnum?
Quid iuuat ſubter ſepelire magna
Sæcula terra?
Te Mari torui reuocant Sicambri:
Te pharetratæ Nomadum cateruæ,
Te Numantini metuende poſcunt
Scipio campi.
Æreis rurſum fluitare turmis
Viſa Carthago, peditumque nimbos,
Et Saguntinis, Siculiſque bellum
Affundere portis.
Surge: non audis ſtrepitum, & ſonorum
Agmen, & tractas per humum catenas?
Non vides, quantam nouus eſſe ſurgis
Pœnus in haſtam?
Magna te poſcunt Aſiæ ſepulchra

Magne Pompei. Tibi Cæſar olim
Thraces,& ferrum,manicaſque,& ignem, &
Tela minantur.
Bactra iam molis tremuere caſtris;
Martio nubes feriente cornu;
Iamminæ triſtes equitum, & frementûm
Hinnitus equorum.
Surge: quà dormis,quatit acer vrnam
Vngula Medus:potes hoc ſepulchto
Eſſe ſecurè piger, aut honeſtos
Carpere ſomnos:
Ite, felices iterate pugnas,
Ite Romani. iunct arma notis
Poſtibus demi,ſolitoque frontem
Aſſurgere cono.
Bella nos pictis ſimulamus armis,
Splendidè fortes,& inane pugnæ
Nomen, & docti vacuum duellis
Ludere Martem.
Fortium cingi galeis auorum.
(Pro pudor!) ſeri fugimus nepotes;
Heu peregrinis oneraſſe fortes
Tempora gemmis!
Parua non magnam manus implet haſtam,
Defluunt grandes humeris pharetræ:
Decidunt arcus,laterique iniquos
Exprobrat enſis.
Priſca mutatæ pudet arma dextræ:
Patrius quondam malè laxus hæret
Filio thorax, nec auita norunt
Tela nepotem.

Viſis præſidet, & lupis;
Demitque,& dominis cornibus annuit
Toruis iura leonibus.
Caſtigare vagos acer,& igneis
Mundi cogere ſepibus.
Vultur degenerum parcior vnguium
Albis parcit olonibus:
Compeſcit volucrem Bellerophon equum:
Nuſquam monſtra vagantia
Chiron Æmonia figit arundine:
Colludit geminis Leo,&
Taurum ſupplicibus conciliat iubis:
Nuſquam ſidera mugiunt,
Aut latrat Procyon, aut Libyco duplex
Rugitu reboat polus.
Labuntur tacito ſumma ſilentio;
Tranquillæque tacent rotæ,
Dum currus vigilum voluitur ignium:
Tantum lanigeræ facis
Balatu reſonat mundus amabili,
Rixaque, & ſtrepitu vacat;
Et ſe mundus amans, ipſe ſui propè
Viuis lucet amoribus:
Naturæque vterum, & parturientia
Zona ſidera ſubligat:
Hanc flexis Aries cornibus inchoat.
Rerum nobile vinculum, &
Coniunx ſigniferi fibula balthei.

Hic canum mihi ceſpitem,
Hic albis tumulum ſternite lilijs,
Fulgentis pueri domus.
Hic leti pedicas exuor, & meo
Secernor cineri cinis
Hinc lenti ſpolium ponite corporis,
Et quidquid ſupereſt mei;
Immenſum reliquus tollor in æthera.

AD PRINCIPES ITALIÆ.

De recuperando Orientis Imperio.

ODE XX.

PVlchro, Quirites puluere gaudeat
Impubis ætas,& ſtrepitum,& minas.
Iam nunc, & audaces tumultus
De tenero meditetur vngui:
Viſoque primum ſanguine geſtiat
Inter cadentium ſigna,neque eligat
Quo laſſa poſt pugnam,reclinet
Colla toro,ſolidiſque ſomnum
Commendet armis, aut clypeo ſuper
Effuſus,aut ſe ceſpitis explicet
Per ſumma, non parcus iuuentæ,
Et decorum pretioſus emptor.
Hoc ſeptus olim milite, Biſtonum
Vallata ſaxo diruit oppida
Regnator Epiri,& timendus
Parrhaſiæ moderator oræ.
Heu quantus armis,quantus adeſt equis,
Quantuſque ſudor depopulantibus
Pangæa Dacis, cùm refuſi
Ferrea diluuies Gradiui
Tumultuoſi turbine prælij
Concuſſit Æmum: cum Rhodopen propè,

Sacriſque LADISLAVS armis
Attonitum patefecit Hebrum,
Et bellicoſum Strymona vindice.
Turbauit haſta, qui calidas adhuc
Strages Gelonorum, & natantum
Scuta virum, galeaſque voluit.
Magnum illa terris intulerat metum,
Præceps ahenas rumpere copias,
Taboque fumanteis & igni
Auſa cohors operire campos!
Si non honeſti læta periculi,
Bellique metas rumpere pertinax,
Egiſſet armorum cupido
Non humiles iterare pugnas:
Manes auorum quis benè proſperis
Excuſet armis? quæ manus impigrum
Leti Muſurmannum paternis
Immolet inferias ſepulchris;
Quæ nunc (pudendum) illudere pernicax
Perſultat armentum, & miſerabiles
Delent peremptorum ruinas
Hinnulei, timidæque damæ?
Eheu cicatricum Heſperiam pudet,
Et mollis oti, & turpis inertiæ,
Iræque, quæ procudit arma
Immeritis inimica regnis!
Quiſquamne tandem (dicite poſteri)
Vlturus Vrbis nomen & Imperi
Affulget enſis, atque ab vllo
Scuta tholo galeæque pendent?
An (quod vereri crediderim nefas)
Futuris enſis Dardanios adhuc
Proſcindit agros, aut Latina
Arua metit, virideſque ſiluis
Frondent ſagittæ? non ego Romulam
Damnabo pubem veridicus ſacri
Vates Gradiui, iam cruento

Spa-

Sparſa mari fluitare tela,
Videre totis iam videor Thetin
Pugnare remis, iam Latiæ procul
Turmæ, repercuſſaque circum
Æra micant galeæque lympha;
Iam plana Triton perſonat æquora
Clangente cornu: iam video nouas
Latè per Ægeum moueri
Cycladas, Æmoniamque longè
Inauſpicato ſidere lugubrem
Mœrere Lunam: iam profugæ retro-
cedunt Tyrannorum phalanges,
Pæne metu glaciante Pontum.

AD VRBANVM VIII.

PONT. OPT. MAX.

ODE XXI.

POne ſurgentes ſuper orbe curas,
Magne paccati Moderator orbis;
Mitte Threiſſas calida phalangas
Feruere rixa.
Mugiant cano, ſine, bella ponto,
Cum procelloſos ſtruit aura monteis,
Cum gemunt cautes, refugaque Calpe
Vapulat vnda.
Regna Rhœteis reſonant triumphis,
Rumor aurata volitans quadrigà
Grata demittit benè feriatis
Omina terris.
Occidit iuſtæ reus hoſtis iræ,
Hoſtis hibernæ dominator oræ,
Quà coronatis ſinuantur altæ
Turribus Alpes,
Qua niuis latè, ſatureque flauent

Imbrium valles: vbi mitigatus
Sole vicinos iaculante monteis
Liquitur humor.
Ire captiuo patiens fluento
Iſter afferta famulatur vnda:
Corripit fluctus,& vtroque Rhenus
Margine ſeruit.
Te genu nixi didicere Medi:
Laxat intentum tibi Maurus arcum:
Te pauent Seres,humeriſque Parthi
Scuta reponunt.
Fingit effuſo tibi nomen auro
Indus arguta reſonante lympha:
Te ſonant ſeptem, vaga fabuloſi
Oſtia Nili.

VRBANI VIII.

PONT. OPT. MAX.

POESIS.

ODE XXII.

QVis temperatæ flumine copiæ
Siticuloſis influit auribus
Facundus amnis,& ſequacis
Agmine luxuriatur vndæ?
Rurſum ne toruum cantibus Æacum
Delenit Orpheus, quo duce Thraciæ
Aurita repſauere ſaxa, &
Æmoniæ ſaliere rupes?
An Dædalei pectinis arbiter
Vates amica Pierias lyra
Triumphat aureis, & diſertos
Eloquij reſeranit amnes?
Qualem pudicis Penea fontibus,

Ad-

Admurmurantem Theſſaliæ iuga
Mirantur, aut præteruoluto
Attonitus ſtupet Æmus Hebro;
Qualem ve puris Parthenium vadis
Dignantur alto muta ſilentio
Pangæa, vel circumſonantem
Caſtalijs Helicona ripis
Parnaſſus audit, dum noua gaudiā
Iam iam futuri veris auentibus
Enarrat agris, & virentem
Exilio remeare Maium.
O quis Latinæ fons opulentiæ
Exuberanti viuidus impetu
Bachatur, & lymphata ſecum
Corda rapax animoſque voluit
Qui nunc profundo voluitur alueo
Sententiarum, nunc gracili fluit
Torrente linguæ, nunc apertis
Ingenij ſpatiatur aruis,
Suique latè pronus & inſolens
Exire ripam, non tamen obuia
Captiuus alga, nec tenaci
Ire piger per aprica limo:
Sed clarus auro fertur, & Atticis
Ludit ſmaragdis, non ſine conſono
Liquentis electri ſuſurro, &
Murmure prætereuntis auri.
Non ſtagna Cirrhæ, non ego Phocidos
Deſiderarim: te propè vitrea
VRBANE Dirce, te fluenta
Virginei comitantur antri:
Olimque ſimplex collis & inuius,
Nunc hoſpitalis, te duce; Dardanæ
Parnaſſus immigrauit aulæ,
Et Latij rediere vates.
Magnuſque tanto Pindarus æmulo
Minor videri gaudet, & Apulæ

Miratur heredem Camœnæ.
Pegaſeos vacuare fonteis.
Seu dithyrambo liber inutilem
Verbis catenam demis, & offluis
Impune; ſeu rurſum ſeuero
Verba placet cohibere nodo.
Sed non profanæ gloria laureę;
Vmbrata Graijs tempora frondibus
Adcomit, at conchyliata
Pulcher honor redimit corona,
Et delicatam purpura laureæ
Furata frontem ſubrubet. hactenus.
Florete Vates: iam Latino
Veſter honos adoleuit oſtro.

AD LÆVINVM HIELIVM.

Laboris commendatio.

ODE XXIII.

NAm quæ purpureis fumet honoribus
Formoſo melior de grege victima,
Quam cui ſolliciti vomeris aſpero
Vſſit colla labor iugo?
Condit regna labor. Fabricio beno
Findenti patrijs iugera ſarculis
Frondent in medijs ſceptra noualibus
Pulchræ meſſis adoreæ,
Raſtriſque & rigidis parce ligonibus;
Vncum, Lictor ait, reijce ſarculum:
Quæ ſeuit Cererem, Regna metet manus,
Glebæ fraude ſuperbior.
Iam nunc emeritos ſolue iugo boues.
Iam nunc mobilium colla Quiritium
Æqui flecte memor, parcus & abſtinens
Romani pater Imperi.

Fortunæ memores nunc, age victimas
Iuſto mitte Ioui. quæ modo mugijt
Sacris Pontificum digna ſecuribus
Aras illinet hoſtia.
Numquam puniceis hiſpida crinibus
Martis belligera pendula fraxino
Auri deciduis veſtierat iubis
Graium pellis Iaſona;
Si non difficiles imperij boues
Egiſſet domina vertere dexterà
Ferratis chalybum ſaucia dentibus
Colchi littora Phaſidis.
Quamquam fulmineo pectoris halitu
Sorberent animoſum agricolam boues;
Et fumi fluuium, & noctis inhoſpita
Circum nubila funderent;
Nec quidquam viridùm è ſemine dentium
Bellator iaculis campus inhorruit,
Et latè peperit caſtra virentibus
Criſtatus galeis ager.
Quippe ad Theſſalici fulgur acinacis,
Natali immoriens occubuit metu
Tempeſtas peditum, & denſa micantium
Haſtarum interijt ſeges.

MATHIÆ CASIMIRI SARBIEVII, SOCIETATIS IESV.

LYRICORVM LIBER II.

A D. FERDINANDVM II. CAESAREM AVGVSTVM.

ODE I.

Cùm Thracum copiæ exceſſiſſent è Pannoniæ finibus.

QVÆ regna, vel quæ diſſociabili
Secreta tellus æquore, quæ domus
Eurique & Arctoi Bootæ
Cæſarei ſonitum triumphi
Neſciuit? O quà Rumor eburneis
Genteiſque & vrbeis præuehitur rotis,
Audite Cæſar, te ſuperbæ
Herculeas ſuperâſſe laudes
Fleuere Thebæ: te tumidus procul
Formidoloſi laudibus Herculis
Plorauit Hebrus; te frementes
Arcadiæ gemuere valles,
Non vſitate monſtra proteruiæ
Strauiſſe latè. te Nemees iugo
Dignatur Alcides, & Argis,

Et domita tibi cedit Ida.
Non ille quamquam colla minantium
Fumoſque & igneis contudit anguium
Criſtaſque & immaneis hiatus
Fulmineo tremefecit ictu:
Quamquam gelati marmora Nerei,
Surdiſque mutum littoribus mare
Emenſus, arcane refregit
Regna Stygis, pedicaſque captis
Iniecit vmbris immiſerabilis
Prædator Orci; cum ſpolio priùs
Taurique, & inſani Leonis
Mœnalias decoraſſet ornos:
Non ille quamquam tranſtulit aureo
Scalpenda cælo prælia, quæ procul
Memnonque & Auroræ rubentis
Regna legant, medijſque Veſper
Miretur aſtris: non tibi debitæ,
Auguſte Cæſar, reddat adoreæ
Palmas, triumphalemque laurum, &
Populei diadema ferti.
Te pronus ambit flumine ſupplici
Rhenuſque & Albis. Te refluus ſonat
Tibiſcus, & latè recepta
Danubius tibi ſeruit vnda.
Te bellicoſus Thermodoontij
Regnator Hebri, te ſibi deſtinat
Peltatus Eurotas, & aſper
Argolicis Achelous haſtis.
Te militaris mœnia Daciæ,
Te Cimber horret: te genibus minor
Brennus, repercuſſiſque lætum
Vindelici crepuere parmis.
Te belluoſi littora Boſphori,
Multoque canum frigore Caſpium,
Te Cydnus, & leuis Scamandri.
Te refugi pauet vnda Xanthi.

AD PVBLIVM MEMMIVM.

Vita humana breuitatem benefactis extendendam eſſe.

ODE II.

QVæ tegit canas modò bruma valleis,
Sole vicinos iaculante monteis
Deteget rurſum. tibi cum niuoſæ
Bruma ſenectæ
In caput ſeris cecidit pruinis,
Decidet numquam, cita fugit Æſtas,
Fugit Autumnus, fugient propinqui
Tempora Veris.
At tibi frigus, capitique cani
Semper hærebunt, neque multa nardus,
Nec parum gratum repetita dement
Serta colorem,
Vna quem nobis dederat iuuentus,
Vna te nobis rapiet ſenectus:
Sed potes, PVBLI, geminare magna
Secula fama
Quem ſui raptum gemuere ciues;
Hic diu vixit. ſibi quiſque Famam
Scribat heredem: rapiunt auaræ
Cetera Lunæ,

AD SVAM TESTVDINEM.

ODE III.

SOnora buxi filia ſutilis
Pendebis alta barbite populo
Dum ridet aër, & ſupinas
Sollicitat Iouis aura frondeis,

Te

Te ſibilantis lenior halitus
Perflabit Euri:me iuuet interim
Collum reclinaſſe,& virenti
Sic temerè iacuiſſe ripa.
Eheu! ſerenumquæ nebulæ tegunt
Repentè cælum!quis ſonus imbrium!
Surgamus. heu ſemper fugaci
Gaudia præteritura paſſu!

AD STANISLAVM SARBIEVVSKI FRATREM EQVITEM POLONVM.

ODE IV.

SI tranſacta retro ſæcula reſpicis,
Si ventura vides; triſtibus omnium
Incubunt tumulis nigra ſilentia, &
Altæ obliuio gloriæ.
Fruſtrà belligerum carmine ſuſcitas
Sarbieui SARABETEM,& ſibi conſcios
Maneis eſſe vetas, qui benè barbaro
Pridem in puluere dormiunt.
Armorum ſtudio clarus auum nepos
Ad vitam reducem ſplendidiùs dabis;
Nos cantu dabimus, qui tacitos ſacro
Soles ducimus otio.
Multi magna loqui poſſumus:ardua
Raros auſa vocant.Nobilium fluunt
Infecunda Ducum ſæcula; nec bono
Succreſcit ſoboles Patri.
Ætas ſi pariat quælibet Herculem,
Sit fecunda ſatis.ſed ſua ſæpiùs
Tellus monſtra videt. Geryonem,aut Libyn
Antæum, aut validum Gygen.
Ceſſant omnia:nec præpete curritur
Ad maiora gradu,cum potioribus

Seruant parua vicem . deterior ſubit
Prauis fama nepotibus .
Si ſe quiſque tamen vincere geſtiat ,
Olim æquabit auos . Tu modò fortibus
Inſta conſilijs, & rude nobili
Vrge propoſitum manu .
Ipſa ad conſpicuas nominis inclyti
Ducent fata fores ; quà labor arduam
Emunire domum pugnat,& aureis
Sudor præfluit arcibus.
Nunc ſeu Cæſareo miles in agmine
Scandis turrigeræ mœnia Mantuæ ,
Seuite per Ligures,ſiue per vltimam
Raptat Gloria Galliam ;
Iam nunc ad patriæ bella Poloniæ
Magnam finge animam: iam doceat pius
Pulchræ mortis amor laudibus aſpera
Commendare pericula :
Mox ſeu victa vocent Iſmara,ſeu Getes ;
Narratam patrio in puluere gloriam
Exercebis eques, nec trepidam ſines
De te ſerpere fabulam .

E rebus humanis exceſſus .

ODE V.

HVmana linquo : tollite præpetem
Nubeſque ventique . Vt mihi deuij
Montes reſedere , & volanti
Regna procul populoſque vaſtus
Subegit aer ! iam radiantia
Delubra Diuum , iam mihi regiæ
Turres receſſere , & relictæ in
Exiguum tenuantur vrbes ;
Totaſque,quà ſe cumque ferunt vagæ,
Deſpecto gentes . O lacrymabilis

In

In certa fortunæ! ò fluentum
Principia interituſque rerum!
Hìc ducta primis oppida mœnibus
Minantur in cælum: hìc veteres ruunt
Muriqueturreſque: hìc ſupinas
Pænè ciuis ſepeliuit arceis.
Hìc mite cælum,ſed rapidæ ruunt
In bella gentes: hìc placida ſedent
In pace, ſed latè quietos
Dira lues populatur agros.
Hic pænè tellus tota micantibus
Ardet ſub armis: ſtant acies adhùc
Pendente Fatorum ſub ictu,
Et dubio Furor hæſitauit
In bella paſſu. Parte alia recens
Iam miſta Mauors agmina inuicem
Colliſit in mortem, & cadentum
Cæde virum cumuliſque latos
Inſternit agros: hìc Mareoticæ
Secura merces æquora nauigant,
Portuſque certatim frequentes
Centum operis populiſque feruent.
Nec vna Marti cauſa,nec vnius
Sunt arma moris.bellat adulteræ
Ridentis è vultu voluptas,
Inque Helena procus ardet orbis.
Hic verba bellis vindicat:hic canis,
Heu vile furtum!ſe mala comparant;
Rarum ſub exemplo ſuperbit,
Nec ſceleris ſcelus inſtar omne eſt.
Eous illinc belligera latet
Sub claſſe pontus:iam Thetis ænea
Mugire flammarum procella, &
Attonitæ trepidare cautes,
Et ipſa circum littora percuti
Maiore fluctu. Siſtite barbari,
Ferroque, neu ſimplex, & igni,&

Nau-

Naufragio geminate Fatum.
Parùmne tellus in miſeras patet
Immenſa mortes? hinc miſerabili
Quaſſata terrarum tumultu
Stare pauent titubantque regna,
Vnaque tandem funditus obruunt
Ciues ruina ſtat tacitus cinis;
Cui ſerus inſcribat viator:
CVM POPVLO IACET HIC ET IPSO
CVM REGE REGNVM. Quid memorem ſuper-
infuſa totis æquora portubus
Vrbes inundare, & repenti
Tecta Deum ſonuiſſe fluctu,
Regumque turres, & pelago caſas
Iam iam latentes? iam video procul
Merceiſque differri, & natantem
Oceano fluitare gazam.
Alterna rerum militat efficax
In damna mundus. Cladibus inſtruit
Belliſque, rixiſque, & ruinis
Sanguineam Libitina ſcenam,
Suprema donec ſtelligerum dies
Claudat theatrum. Quid moret hactenus
Viator aurarum & ſerenas
Sole domos aditurus, vſque
Humana miret? tollite præpetem
Feſtina Vatem, tollite nubila,
Quà ſolis & lunæ labores
Cæruleo vehit æthra campo.
Ludor? ſequaces an ſubeunt latus
Feruntque venti? iamque iterùm mihi
Et regna decreuere, & immenſæ
Ante oculos periere gentes;
Suoque ſemper terra minor globo
Iam iamque cerni difficilis ſuum
Vaneſcit in punctum? O refuſum
Numinis Oceanum! ò carentem

Mor-

Mortalitatis portubus inſulam !
O Clauſa nullis marginibus freta !
Haurite anhelantem, & perenni
Sarbiuium glomerate fluctu.

CATO POLITICVS.

ODE VI.

VSu ſe minui ſi ſinerent opes,
Iam nunc plura petam, quam teneo: ſed, heu!
Auri ſtulta fames ipſa ſibi negat;
Quidquid omnibus abſtulit.
Laudo diuitias, quas animus dedit,
Quas verſat facili conſilium manu;
Quæ cum perpetuum creſcere geſtiant,
Numquam diminui dolent.
Rex aut Cæſar erit, cui Deus arbitrà
Seu quid ſuſtulerit, ſeu dederit manu,
Nulla parte ſui maior abiuerit,
Nulla parte ſui minor.
At Sors ingenio plenis manibus
Illudit ſtudijs: nam varias ſinu
Cum diſperſit opes, ridet inutili
Vulgum feruere iurgio.
Quantum magna libet munera iecerit,
Stulti diripiant; non ego mobiles
Voto digner opes, quas aliquis meam
Caſus verterit in manum,
Quod ſi me meritis faſcibus ambiunt,
Ipſam Fata domum, ſed ſine triſtibus
Intrent inuidijs, ne volitent meæ
Circum limina regiæ.
A virtute datis vtar honoribus
Tamquam depoſito: cùm ſuperi volent
Quæ lætus tenui, lætus idoneo
Tradam ſceptra vicario.

Gratam cum populis egero fabulam,
Seu claro nitidus murice, ſeu toga,
E ſcena monitus cedere, non meis
Vltro veſtibus exuar:
Et qui conſpicuus tot populis heri
Spectabar tacito non ſine gaudio;
Ridens è media plebe vicariam
Cras ſpectabo Tragœdiam.

AD PVBLIVM MEMMIVM
ODE VII.

Esset humanis aliquod leuamen
Cladibus, ſi res caderent eadem
Qua mora ſurgunt, ſed humant repentes
Alta ruinæ.
Nil diu felix ſtetit. inquieta
Vrbium currunt hominumque Fata:
Totque vix horis iacuere, ſurgunt
Regna quotannis.
Caſibus longum dedit ille tempus,
Qui diem regnis ſatis ruendis
Dixit: elato populos habent mo-
menta ſub ictu.
Parce crudeles, moriture PVBLI,
Impio Diuos onerare queſtu,
Denſa vicinis nimium vagari
Funera tectis.
Quæ tibi primùm dedit hora naſci,
Hæc mori primùm dedit. Ille longum
Vixit, æternum ſibi qui merendo
Vindicat æuum.

AD

AD ASTERIVM.

ODE VIII.

AT nos inani paſcit imagine
Fortuna rerum. ludimur, ASTERI
Vmbris amicorum; & doloſo
Verba ſimul placuere fuco;
Res eſſe ſtulti credimus. at ſimul
Sors infidelem corripuit rotam,
Gaudent recedenti Sodales.
Non eadem dare verba Diuæ.
Plerumque falſis nominibus placent
Humana. Rari polliticis data
Æquamus: & minor loquaci
Relligio ſolet eſſe voto.

AD DECIVM.

ODE IX.

AN nos ſola parit DECI
Tellus? an patrio degeneres polo
Mentitur genus, & domum,
Quæ nos aſſiduis circuit ignibus,
Et torpere domeſtico
Stellatam ſobolem non ſinit otio?
At ſi ſemideum genus
Non falſis canimur fabula Vatibus
Cælo ducere ſanguinem;
Cur noſtræ reſides (heu nimium diu!)
Indormimus inertiæ,
Natalique dies infodimus caſæ,
Dum pulchri fuga temporis
Nil cunctante ſenes præteream rota?
O quiſquis volet impiam

Noctem paciferi rumpere ſæculi;
Primus Phaſin & vberes
Colchos, & veteris mœnia Thraciæ
Pulſis eripiat Getis:
Illum per populos garrula differet
Bigis Gloria candidis,
Et ſeris recinet Fama nepotibus.
At nos nobilium domi
Laudum liuor edet: quatenus (heu nefas!)
Quod Virtus erat, inuidi,
Fortunæ tenui nomine diximus.
Fatis omnia tradimus:
Et quam certus emit conſilijs labor,
Stultæ plebis in agmine,
Laudem caſus habet, nam ſimul abſtitit
Noſtris Gloria poſtibus,
Obliquo refugam lumine figimus;
Et læti malè, ſerias
Laudes non hilari deterimus ioco.
At tu, cui placitas manu
Pulſat Fama fores, excute te toro,
Menſæque & patrijs focis:
Et quacumque ſequi iuſſerit, emica,
Ducentemque præi, neque
Præter ſucciduis paſſibus ambula.
Mox hinc Caucaſon, hinc Athon
Victor belligero corripies gradu:
Tunc quæ maxima fluminum
Seu cum Sole ſacris fontibus exeunt,
Seu cum Sole cadunt, nihil
Indignata tui ſceptra ſub imperi
Leni pace fluent; ſuum
Voluent cuncta tuis in manibus diem.
Cur tunc ad patrios ego
Cantem bella focos, ſegnis & immemor
Sacræ transfuga Gloriæ?
Cur non te potius Græcia, barbarum

Cur

Cur exuta iugum Rhodos,
Viſam non pauidis nauita puppibus?
Iam tunc carpere libero
Tempe læta gradu, iam liceat ſacrum
Æmi ſcandere verticem:
Et nunc in vitrei margine Penei,
Nunc ad ſaxa biuerticis
Parnaſſi reſidem, Pindaricis iuuet
Rupes vincere cantibus,
Et pacare rudi prælia barbito.
Iam tunc inclytus & ſacer,
Ignotiſque procul gentibus audiar
Magni carminis artifex:
Tum quæ peſſima præſentibus imminet,
Abſens vlterioribus
Abrumpam ſpatijs inuidiam; neque
Occultus patiar mori
Exul Pieriæ ciuis adoreæ.

ODE X.

MEo beatus, cetera vilibus
Habere Fatis, & miſerabili
Permitto vulgo: quos ſecundo
Per populos vehat axe Rumor,
Quem donet aſtris Gloria, fortiter
Ignarus: & quæ lex ſapientibus,
Idem meas neſcire, & idem
A populo didiciſſe laudes,
Latere clauſo certior oſtio:
At ne malignis Fama calumnijs
Me iactet arcanum probroſis
Flagitium ſimulare tectis,
Audax vel ipſo viuere publicus
In ſole ciuis. Non ego ludicræ
Dixi ſacramentum Mineruæ
In nocuus ſine cæde miles:

Sed bellicoſo ſtrenus ardui
Amore veri, crimina ſæculi
Fraudeſque & indeuota laudi
Pectora deſidiamque frango:
Vltore verſu: quem nimis aſperum
Exſuſcitando Numina gentium
Regem eſſe nolebant veterno,
Eſſe tamen voluere Vatem.

AD D. VIRGINEM MATREM,

Cùm illi templum IOANNES CAROLVS CHODKEVICIVS, *ſigna contra Oſmanum Byzantinum Imperatorem moturus, extrueret.*

ODE XI.

HVc ò beatis ſepta cohortibus
Regina mundi, ſidereos, age,
Molire paſſus, huc curuli
Nube ſuper Zephyroque præpes
Deſcende, ſacri conſcia liminis:
Quà dedicatis te Samogitia
Dignatur aris, & patronæ
Thuricremi famulantur ignes:
Neu vota Virgo temne vocantium,
Quamquam micantûm regia ſiderum,
Romæque, Lauretique ſedes
Dalmatico potior metallo:
Quamquam niuoſi ciuis Enipei
Te non auaris ornet adoreis,
Ditemque miretur ſuperbis
Heniochus radiare tectis:
Et qui ſupinis præcipitem rotis
Solem recliues Americi vident,

Et qui ſub Eois renatum
Suſpiciunt remeare cunis,
Videtis? An me ludit amabilis
Imago Diuæ? iam videor pios
Audire plauſus, & ſonanteis
Cæruleum per inane currus,
Triſteiſque fumos, & nebulæ globum
Latè ſerenas rumpere copias,
Auroque florenteis, & igni, &
Miſſilibus radiorum acutis:
Spiſſæque nimbum lucis, & igneas
Flictu rotarum feruere ſemitas,
Ventoſque, & obluctata longo
Nubila diſſiluiſſe ſulco, &
Effuſa denſis agmina deſuper
Errare gyris, non ſine ſiderum
Riſu, renidentiſque cæli,
Sole cauas iaculante nubeis,
Auditis? O quas prætereuntium
Lyraſque cantuſque audio nubium!
Io triumphe! ter procellæ,
Ter liquidæ crepuere flammæ,
Io triumphe! ter reſonabilis
Reſpondit Echo: ter Samogitiæ
Saltus: ſupinatæque valles,
Et trepidæ ſonuere ſiluæ.
O ergo noſtris præſes habebitur
Regina terris: ite, recentibus
Stipate donis, & precatu
Indigetem celebrate Diuam.

AD STEPHA

Magni Ducatus
Theſ
C

Epigrāis elegantia

O D

NOn auro, neque
Pagamadam ph
Et antiqs, & inutiles
Geminas belliger
Quid breuem galeam i
Plumarum [illegible]
Cur ſpectes agitat [illegible]
Et cruris [illegible]
Cur radium [illegible]
Emendatur [illegible]
Auran, & Zephyri
Fumum Mygdoni
Ioan geminis cha[illegible]
Telorumque freq
Imbelli galeæ [illegible]
Iam Martis tonitr
Belli fulgur acinacis.
Quid profunt ph
Quid inter Zephiris co
Aut variæ clypei
Etiam follibus [illegible]
Quid valeas man
Quid pulſus pharetr
Aurum [illegible]
Nunc res eget & [illegible]

[illegible]

t otioſis
ilia campis.
triumphis,
ate flores,
e nexis
rta trophæis.
dimita culmis,
derator orbis,
& Apollinaris
mbra corymbi,
bi ſe Latini
bat, & ſupinis
amica circùm
empora ſerpit.
cohibere ſerto
bi colla circum
vſitata
opulus vmbra.

IVM ROSAM.

ſacram Poeſim in crepuſculo
GINIS MATRIS
ilij decantandam.

DE XIII.

ahimus diu
cubias? ſuggere poſtibus
SA, barbiton,
manu fila docebimus.
s moue,
imam ſuffice tibijs.
aureos
igiles, ſiſtere lubricam
fugam, &
choreas ducere ſiderum:

AD FERDINANDVM II.

CÆSAREM AVGVSTVM.

ODE XII.

IAm minax Albis, domituſque latè
Rhenus aſſerta famulatur vnda:
Iam fluunt pronis tibi regna FERDI-
NANDE tributis,
Turma pugnaces populata Dacos
Hauſit imbellem galeis Tibiſcum,
Feſſa bellorum, pauidumque telis
Sepijt Iſtrum.
Ille terrarum fragor, ille magnæ
Fulmen Europę, Scythici tremendus
Arbiter ponti, piger obſoletis
Abſtinet armis.
Iam ſacræ Leges, & amica Legum
Iura ciuiles cohibent tumultus,
Et Fides, & Fas, & aperta læto
Gratia vultu.
Iura Pacatis dominantur agris,
Iura compeſcunt graue claſſicorum
Murmur, & currus, & hiulca rauci
Fulmina belli.
Pax vbi clauſas moderatur vrbeis;
Illa vittatis operatur aris;
Illa vicinis ſtudet æmulari
Sidera templis:
Quaque pubenteis graditur per herbas
Hinc & hinc diuam comitatus albo
Meſſium fluctu Cerealis vndat
Merges ariſtæ.
Longus herboſis ſpatiatur aruis
Ordo virtutum; niueæque iuncta

Fau-

Fauſtitas Paci legit otioſis
Lilia campis.
Ite Rhæteis ſociæ triumphis,
Ite, delectos religate flores,
Ite Virtutes, iterate nexis
Serta trophæis.
Te Ceres flauis redimita culmis,
Magne pacati Moderator orbis,
Te Iouis quercus, & Apollinaris
Vmbra corymbi,
Te volunt lauri, tibi ſe Latini
Arbor Alcidæ probat, & ſupinis
Annuit ramis, & amica circùm
Tempora ſerpit.
Quo velis crinem cohibere ſerto
Mitte cunctari tibi colla circum
Herculis ritu fluat vſitata
Populus vmbra.

AD IVLIVM ROSAM.

Inuitat eum ad ſacram Poeſim in crepuſculo D. VIRGINIS MATRIS *peruigilij decantandam.*

ODE XIII.

QVid muti trahimus diu
Segnes excubias? ſuggere poſtibus
Dereptum, ROSA, barbiton.
Nos arguta manu fila docebimus.
Tu buxum digitis moue,
Et mutis animam ſuffice tibijs.
Nos cantabimus aureos
Stellarum vigiles, ſiſtere lubricam
Mundi ſollicitos fugam, &
Palantùm choreas ducere ſiderum:

Tu rerum Dominam canes,
Et ſparſam Zephyrorum arbitrio comam
Nudis ludere brachijs,
Et nimbos volucrum fundere crinium.
Addes & terretes pedum
Suras non humilem lambere Cynthiam:
Et ſutas chlamydum faces,
Indutique togam Solis amab.li
Emirabere fiſtula:
Donec virgineis laudibus, & ſuis
Placatus reſecet moras
Et currum madidis flectat ab Indijs.

AD D. VIRGINEM MATREM,

Cùm illi dicata nauis in Indiam ſolueret.

ODE XIV.

Diua ventorum pelagique præſes,
Quæ laboranteis ſuper alta naueis
Summoues ſaxis, vteroque Nerei
Eripis imo:
Si tibi moti cadit ira ponti,
Cùm Thetis molleis imitata ſomnos
Sternitur latè, bibuliſque ſe re-
clinat arenis:
Mercium felix tua nauis eſto,
Quæ per vndanteis tibi læta fluctus
Floribus remos, hilarique proram
Fronde coronat,
Illa ſeu primos aditura Seras,
Siue longinquas Orientis oras:
Proferet latè tua fabuloſo
Nomina mundo.

AD

AD NARVIAM.

Cuius in ripa puer admodùm primum Carmen Lyricum cecinerat.

ODE XV.

ALbis dormijt in roſis,
Lilijſque iacens & violis Dies,
Primæ cui potui vigil
Somnum Pieria rumpere barbito,
Curædum vacuus puer
Formoſi legerem littora Naruiæ.
Ex illo mihi poſteri
Florent Sole dies, qui ſimul aureæ
Infregit radios lyræ,
Iam nec ſcuta ſonat, nec ſtrepitum trucis
Gradiui; ſed amabileis
Ruris delicias: ſiue rubentia
Vdo rore roſaria,
Seu molleis violas, ſiue volubilem
Leni flumine Viliam,
Seu primo graciles vere Fauonios.
At tu NARVIA, quem puer
Tum primùm Calabra perſonui fide;
Ictu pectinis hoc habe
Incíſum viridi carmen in ilice:
Quem Phœbus citharæ pater,
Quem læte citharis Pierides amant;
Lætum barbita Naruiam,
Lætum virginei ſemper ament chori.
Hæc (dum ſpontè virentia
Viuent in teneri vulnere corticis)
Addiſcent pueri tibi,
Addiſcent tacitæ carmina virgines:
Feſto mox eadem die

Dum glebam ſolidæ lucis & igneas
Electri lacrymas legent
Partiri geminis littora cœtibus,
Alternis pueri tibi,
Alternis recinent carmina Virgines.

Nihil ſtulte timendum & concupiſcendum.

ODE XVI.

ET me Latinæ non ſolitum loqui
Iuſſere Muſæ. Nobilis Orphei.
Non erubeſcendum nepotem
Sarmatica redimite lauru, &
Longa ſonantem nec tenui lyra
Audite Vatem. Nil popularibus
Ambire votis: nil timere,
Nil nimium cupijſſe; magnis
Edico primum mentibus. Improbo
Vtcumque ponis frena Cupidini
Metumque diſpenſas; per omnes
Inuidiæ potes ire fluctus.
Præcogitati mitior ingruit
Procella fati. Sæpius omnium
Perſtare ſub rerum tumultu
Anticipes, animumque in omnes
Præmitte caſus. ſeu pelagus ſuper,
Seu fulminantis porta tonet poli;
Stabis, repentinamque mundi im-
mobilis eccipies ruinam.
At nec futurum ſollicitus paue
In pace bellum. qui patitur mala
Ventura præſenti timore,
Bis miſer eſt, dubiamque victus
Eſt ante cladem. ne nimia tamen
Virtute preces, neu mala fortiter

Cla-

Clamoſus irrites; iuuabit
Fortia continuiſſe verba.
Arcem modeſti pectoris innocens
Fortuna tranſit. Si reuoces tamen
Tuoque non æquam duello
Increpites; redit, atque ab imo
Quæ preteribat mœnia ſuccurit.
Stringenda iam tunc ſunt ſapientiæ
Et arma liberatus. Intra
Conſilium cadet omne telum,
Quod fortuito cumque minabitur
Fortuna neruo. ſeu genus impetat
Seu fortè virtutem: vetabo,
Feruidus impetuoſa fædis
Vindex reponas verba calumnijs.
Erit loquacis pulchra proteruiæ
Vindicta, riſiſſe, & ſereno
Magnanimum tacuiſſe vultu.
Se quiſque qualem nouerit; arguat,
Aut laudet intus. non ego ciuium
Ab ore pendebo, aut proteruis
Inuidiæ dabo terga telis.
Hac lege iuſtus ſe teneat Timor;
Nunc danda cæco iura Cupidini.
Externa veſtigamus: at ſe
Rarus habet, vel habere quærit;
Hic plenus auri, ſed vacuus ſui,
Infamat omnes naufragus inſulas:
Quo viuat, heu ſtultè cruentum
Alter emit ſibi morte lucrum.
Hic dum ſupremam luſtrat Iberiam
Et geſtit hoſpes diſcere plurima;
Se noſſe dediſcit, diuque
Ipſe ſui vagus exul errat:
Alter reducto lentus in otio
Paullum ſepulto diſtat, inutilis
Belli domique & ante letum

Heu

Heu virides malè perdit annos
Hic hæret aulæ; ſe tamen improbus
Suoſque mores vitat in omnibus,
Et) quæ ſuprema ſeruitutis
Pœna) palam miſer eſſe non vult,
Interque diri tormina pectoris
Agit beatum; vanus adultero
Se mœror in riſu dolentis
Diſſimulat, variatque ſcenam.
Liueſcit omnis lætitiæ color
Sub nube curæ, perpetuus licet
Nimbus ſalutantum, & clientis
Vnda fluat refluatque vulgi.
Omniſque ſeruet limina ciuitas;
Deſertus à ſe cuncta ſibi gemit
Deeſſe. torquent vrbis illum
Diuitiæ, populique cenſus.
Deſideranti cuncta potentiæ
Commune nil eſt. eſſe ſuum putat
Quodcumq; pulchrum eſt, inuidendo.
Me mea pauperies ab auro
Cantum remouit. Quæ pede proteram
Sint plura, quàm poſſideam manu:
Hoc magnus, hoc æqualis vno
Cæſaribus, dominabor. omnes
Spreuiſſe tutò poſſumus omnia,
Habere nemo, qui tumidus ſuo
Se librat attollitque regno,
Eſſe ſuum populique neſcit
Æquale letum. viuimus impares,
Pares obimus. hunc alios ſupra
Alte curules, hunc Triumphi
Extulerant: cinis æquat omnes.
Et vrna, quæ nos colliget, omnium
Menſura rerum eſt. demite ſarcinas,
Grandemque fortunam lacerto, &
Sollicitis graue pondus auri;

Dum

Dum non onuſtus, ſed moriar mens;
Iam nunc perennes diuitias mihi
Nil concupiſcendo paraui,
Nil nimiùm metuendo, pacem.

AD APOLLINEM.

Magnificentiam CÆSARIANÆ *liberalitatis ab illo cani opertere.*

ODE XVII.

QVis litterati munera Cæſaris,
Fuſaque pronâ diuitias manu,
Et tecta, quæ pecuniarum
Auriferis micuere nimbis,
Laborioſi carminis arbiter
Æternet! O qui ſacra biuerticis
Delubra Parnaſſi, & canorum
Imperijs Helicona frænas;
Expergefactis ad ſonitum lyris,
Vndantis auri flumina concine,
Quæ fuſa FERDINANDIANIS
Per populos abiere riuis.
Non curioſis ille ligonibus
Euiſceratæ collibus Indiæ,
Aut emedullato Liburnis
Montibus inſidiatur auro:
Vſuque rerum, non opibus potens,
Exuberantis flumina dexteræ
Per ſacra Muſarum refundit
Atria, Palladioſque poſtes.
At non, vt olim, fabula pauperes
Ditauit agros; dum pretio grauis,
Aurique tempeſtate diues,
Nobilium Pater vnionum
Ganges auaro gemmea ſeptices

Tri-

Tributa ſoluit Nereidum patri,
Ripaſque miranteiſque campos
Mygdoniæ lauit amne gazæ.
Hinc illa magnæ regia Palladis,
Faſtigiatis Pyramidum iugis,
Æquà leuabit inuidendum
Mole caput, famulumque Muſis
Prætexet Albim: quæ procul exſulem
Phœbum ſeueræ ſaltibus Atticæ,
Cirrhàque,& vmbroſis reductum
Theſſaliæ reuocabit antris,
Sic ille Gallus ſcilicet Hercules
Plebem ſonantum colligat aureo
Nexu catenarum,& reuinctà
Attonitum trahit aure vulgus:
Dulcique rerum defluus agmine,
Ludit recuſis in pretium ſonis;
Aurumque,& in vulgum caducas
Flumineo ruit ore gemmas.

IN D. VIRGINEM MATREM

CARMEN SÆCVLARE.

Parodia ex Q. Horatio Flacco.

ODE. XVIII.

REginam teneræ dicite Virgines
Viſentem roſeis aſtra, iugalibus,
Dignatamque volantum
Currus flectere ſiderum.
Vos lætam citharis,& ſonitu lyræ,
Quem vel Pierij verbere pectinis
Fingit ſaucius aër,
Vel motæ digito fides:
Vos Marſæ iuuenes carmine tibiæ,

Aut rauci ſtrepitu dicite tympani,
Pugnarumue loquaci
Nympham reddite claſſico.
Cæcos illa metus,& Procerum graueis
Iras, è miſeræ limine patriæ,
Veſtris mota querelis,
Ad Medos aget & Getas.

DE SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Similis eſt dilectus meus capreæ, hinnuloque ceruorum.

ODE XIX.

VItas ſollicitæ me ſimilis capræ,
Quam vel nimbiſoni ſibilus Africi,
Vel motum ſubitis murmur Eteſijs
Vano corripit impetu.
Nam ſeu prima metum bruma trementibus
Incuſſit folijs, ſiue Dieſpiter
Eliſit reſonis tela Ceraunijs,
Incerta trepidat fuga.
Atqui non ego te quærere deſinam,
Clamatura retrò, CHRISTE, Reuertere: &
Rurſus, cùm rapido fugeris impetu,
Clamatura, Reuertere.
O ſeu te Libani terga virentia,
Seu formoſa rubræ culta Bethuliæ,
Seu pinguis Solymæ, ſiue procul cauæ
Cingunt rura Capharniæ:
Tandem ſollicitæ pone modum fugæ.
Nam non effugies, te mihi ſedulis
Aether excubijs prodet, & aureis
Prodet Cynthia cornibus,
Te neglecta gemunt littora, te procul

Su-

Suſpirat tacitis aura Fauonijs,
Te noctis vigiles, te mihi viuidis
Signant ſidera nutibus.

AD IO: STEPHANVM MENOCHIVM

Rectorem Collegij Romani Soc. IESV,

Cùm Libros de Principum inſtitutione in lucem edidiſſet.

ODE XX.

Qvalis vbi Phrygia Iouis armiger educatus (Ida
Audax hiulci fulminis ſatelles,
Vere nouo teneras Aquilonibus experitur alas
Terraſque neſcit, immemorque nidi,
Magna patris relegit veſtigia, fulminumque latè
Circumtonanteis viſit officinas,
Euincitque Notos, & inertibus euenit pruinis,
Cœloque tenſos nauigat per imbreis:
Talis inaſſueto circumuagus ingeni volatu,
Doctus paternæ ſtennuſque pennæ,
Celſa ſuper Procerum pallatia, deſpiciſque terras
Summaſque rerum peruagaris arceis.
Quaq; Pater dubijs populos ſuper immoratus alis
Leges ſuperbis diuidit Tyrannis:
Hac neque conſilij neque degener ingeni ſecutus
Æquis adurges niſibus volantem.
Ille tamē dominas frænauerat Inſubrum ſecureis,
Forumque gnauus rexerat Triumuir:
Te rerum exſortem tenuit domus innocentis oti
Auſum togatas exuiſſe curas.
Nec te plebis honos, neq; litibus intonata centum
Verboſa raucis bella ſub patronis,
Nec plorata reis ſubſellia, nec triumuirali
Adiudicatum curiæ tribunal;

Sed

Sed iucunda tenent obliuia diffluentis æui,
Et vrbis expers patriæque vita.
Non tamen intereà niueos ſinis exſulare moreis
Aulis potentum curijſque Regum,
Præceptiſq; Numas & Legibus anteis Lycurgos,
Valerioſque vincis & Catones,
Dũ prohibes tumidũ popularibus Ambitũ procel-(lis
Regni verendos obſidere poſteis:
Nec pateris medijs adſiſtere Cæſarum cateruis
Cæcaſque Fraudeis, deſideſque Luxus,
Exſomneiſq; Dolos, & dulcibus illitum venenis
Aulæ nitorem, barbarumque Faſtum,
Quin etiam teneros virtutibus imbuis Quiriteis
Sacrumque cunis aduocas Honeſtum,
Ignotumq; doces vagitibus alloqui Tonantem,
Rudemque Diuis explicare palmam.
Iamq; nouos debet tibi Martia Roma Scipiones,
Centumq; Magnos, Maximoſque centum,
Et Belgæ Carolos, & Lechica regna Caſimiros.
Nouoſque Dacus debet Emericos:
Ferrea paciferum qui ſæcula digerant in aurum,
Mundique pronas fulciant ruinas;
Et Tiberi Gangen, & Gadibus afferant Hydaſpen,
Et regna primo differant Eoo.
Quorũ ſpontè fluens ſub fœdera militaris Iſter,
Rumpat tenaceis Boſphoro catenas.
Quos neq; fulminea de pectoris emouebit arce
Inane regni purpuræque fulgur,
Nec quæ diſpoſitis toga luxurioſior lapillis
Furto pudentis erubeſcit oſtri;
Nec ſolium, nec quæ manus imperioſiore ſceptro
Mœſtæ minatur annuitque plebi.
Hæc adeò longi cùm perleget otij ſequeſter
VRSINVS, almi prima cura Phœbi,
Triſtibus ignotum te non ſinet immori tenebris:
Sed te futuro conſecrabit æuo
Temporis egreſſum ludibria, turbineſq; rerum, &
Caliginoſi ſæua iura leti.
AD

AD ANDREAM RVDOMINAM E SOCIETATE IESV.

Cùm Roma in Luſitaniam abiret in Indiam nauigaturus.

ODE XXI.

ERgo minaci credulus Africo,
Tumultuoſi marmora Nerei,
Pugnaſque ventorum,& tyrannos
Æoliæ ſuperabis aulæ?
Nec te marinæ torua licentiæ
Imago terret? nec timor æquoris
Enauigandus,nec proteruis
Ille frequens æquitatus Euris?
Sed contumaceis Æoliæ minas,
Iramque ponti ſpernis, & obuios
Mundi furores irretorta
Fronte ſubis ſimilique vultu,
Quo feriantis mœnia Tuſculi,
Aut otioſi iugera Tiburis
Perambulaturus ſubibat
Egelidos Anienis amneis?
Hoc ore motæ dira proteruia
Subſidet vndæ,iam video procul
Ad littus acclinata leui
Aequora decubuiſſe ſomno,
Et dormientis flamina Nerei
Spirare pacem,ſcinde tenacium
Moras rudentum: perge claſſem
Veliuolis animare ventis,
REGINA terrarum & pelagi potens
Formidoloſos diruet obijces.
Periculorum,nec ſiniſtris
Ire dabis tua Fata velis.

LAV-

LAVDES INVICTISSIMI POTENTISSIMIQVE SIGISMVNDI III. Poloniæ Sueciæque Regis.

ODE XXII.

QVam prono Rhodopen pede
Luſtro? quæ vitrei littora Phaſidis
Viuo præuehor impetu?
Audaceiſque Dahas, & facileis mori
Colchos, & rapidum Scythen,
Captiuumque gelu tranſilio Tyram?
O cani iuga Carpati;
O formoſa rubræ rura Druentiæ,
Quam fontes Hypanis lauant,
Quam lambunt gelidi flumina Viſtulæ;
Quis me, quis Moraquæ, precor,
Quis me perſpicuæ margine Viliæ
Siſtat, quà gelidum nemus
Ridet mobilium fletibus amnium?
O quæ ſidera traijcis,
O quæ nubiuaga Calliope polum
Præterlaberis orbita:
Hic me ſiſte, precor, quà Getico piger
Feruet ſanguine Boſporus,
Nymphæique domos, & caua barbaræ
Plangit littora Tauricæ.
Hic dulci ſcopulos carmine colligam,
Hic Graiæ prece tibiæ
Aram de medijs ſurgere rupibus
Suadebo duce me retro

De-

Deſcendent reſonis marmora collibus;
E longo procul ordine,
Arrepent Parijs ſaxa laboribus:
Muſæamque pati manum
Inſcribique volent, & memores tui,
SIGISMVNDE, pati notas.
Sculperis volucri proterere impetu
Threſſæ cornua Cynthiæ:
Scalpemus gemini fulmina prælij.
Scalpemus refugum Geten,
Et captum niueis Nerea vinculis.
Huc & nocte bis & die
Lectarum venient agmina Virginum,
Et latè violis humum,
Aramque & folio Solis, & aureis
Pingent marmora lilijs.
Nos & manè ter, & veſpere ter ſacra
Circùm valle ſedebimus:
Hìc viuis dabimus ceſpitibus ſuper
Verbenas, & olentia
Sacris thura focis, & rude ſutili
Nectemus philyra caput
Dicemus ter io: ter recinent io
Canæ littora Thraciæ:
Et victos iterùm carmine Concanos,
Et plauſus, & ouantia
Permiſtis dabimus claſſica tympanis.

AD GERMANIAM

Ciuili bello ardentem.

ODE XXIII.

QVid iuuat denſis glomerata turmis
Bella ciuili tonuiſſe clade?
Quid iuuat latè maduiſſe pingueis
Sanguine campos?

Tela

Tela Threiſſis potiora pugnis,
Tela Germani cohibete, tela:
Tela molitur noua peruicacem
Cæſar in hoſtem.
Parcus irarum, modicuſque ferri,
Lenis in ciues, ſine cæde fuſos
Thracas & victos ſine clade Cæſar
Sternet Alanos.
Pone crudelis ſimulacra leti,
Deme loricas, pharetraſque Rhæte,
Mollibus flectit ſua regna FERDI-
NANDVS habenis.
Seruit extremi tibi potor Iſtri,
Cæſar irati moderator orbis:
Te repercuſſis agilis Sicamber
Concrepat armis.
Condito mitis placiduſque ferro
Orbis, ingentes ſenij ruinas
Firmat, & prono fugitiua ducit
Otia mundo.
Martis oblitus, calidæque rixæ
Findit obliquo iuga vomer vnco:
Et minax olim, modò iuſtus agrum
Demetit enſis.
Caſſis inſtratis reſupina criſtis,
Alitum vernis reſonat querelis,
Fœta nidorum: ſociant maritas
Scuta columbas.
Te vagum Solis comitata currum
Fama, per latas ſpatiata terras,
Narret Eois, doceatque ſeros
Nomen Iberos.
Audiet Dacos acuiſſe tela,
Tela Germanis inimica telis:
Audiet contos & iniqua pilis
Pila rotari.
At ſimul leni rapiente curru

Spar-

Sparget inſonti fera corda ſucco:
Demet & contor, & iniqua pilis
Pila recondet.

DIRÆ IN HERODEM.

ODE XXIV.

DEuota ſacræ progenies domus!
Fatale monſtrum! prodigialium
Monſtrum parentum; ſeu Libyſſa
Marmaricis lea pauit antris,
Seu te maligno ſidere degener
Pardus marita tigride prodidit,
Furoris heredem paterni;
Siue gregis populator Afri
Nudum ſub alto deſtituit iugo;
Seu belluoſis fluctibus exſpuit
Irata tempeſtas nocentem
Alitibuſque feriſque prædam;
Tuo ſeueras pectore marmora
Duxere venas, marmora rupibus
Deciſa, quas Gætula cælebs
Deucalio ſuper arua iecit:
Te ſede primùm liuida regia
Megæra fixit: Tyſiphone dedit
Sceptrum cruentandum, feræque
Impoſuit diadema fronti, &
Regale nuper cùm premeres ebur,
Adſedit altis fulta curulibus,
Et per Palæſtinos Tyrannis
Explicuit ſua ſigna campos.
Tremenſque & atrum ſanguinea manu
Telum coruſcans, ſecum Odia, & Minas,
Cædemque, & inſanos Tumultus,
Funeraque, & populorum iniquas
Strages, & indignum Excidium retrò

La-

Lactentis æui traxit, & inclyta
Regnorum, inexhauſtaſque longis
Cladibus euacuauit vrbeis.
Illam & parentum dira gementium
Lamenta, Queſtuſque, & Gemitus retrò,
Luctuſque vicatim ſecuti, &
Irriguis Lacrimæ cateruis.
Quòd ſi caducis decidit amnibus
Præſagus imber, quid pluuias ſequi
Cunctantur vltrices procellæ,
Et volucrum ſtrepitu quadrigarum
Incuſſus æther pigra tonitrua &
Immugientûm fulmina nubium
Compeſcit, indulgentque metæ
Aerijs vaga tela pennis?
At nil triſulcis Acroceraunia
Deiecta flammis, nil Rhodopes iugum,
Quaſſæue paccauere cautes
Æmathiæ, niſi fortè dirum
Inominatis marmora partubus
Fudere monſtrum: rumpite, rumpite
Monteiſque, fecundaſque Regum
Fulmina præcipitate rupeis.
Exſpiret auras; occidat, occidat
Funeſtus, exſecrábilis, efferus
Sector; crematuraque taxum
Ipſe ſuper cumulumque regni
Summum cadauer fumet, & aera
Cælumque diro liberet halitu
Fatale monſtrum, diſſidentum
Ludibrium Furiarum, & Orci.
Perrumpe tractus impenetrabileis
Ignaua tellus, deſuper ardua
Voluente ſaxorum ruina:
Quam pelagus ſuper & refuſis
Bis terque Nereus Syrtibus inſonet.
Audimur, ingens ſidera verberat,

Spumamque, limumque,& rapaceis
 Oceanus glomerauit vndas:
Iam nutat æther, iam barathrum propè,
Vaſtiſque campi diſſidijs hiant:
 Iam fractus illabetur orbis
 Sacrilego capitiui, profunda
Inexpiato pollue Tartara
Tyranne leto: ſolus & igneum
 Inſume Cocytum,& frementem
 Sulphureis Acheronta ripis.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO:

Fulcite me floribus,ſtipate me malis,quia amore langueo.

Adiuro vos, filiæ Ieruſalem, ne ſuſcitetis,neque euigilare faciatis dilectam, quoaduſque ipſa velit.

Ecce iſte venit, ſaliens in montibus, tranſiliens colles, Similis eſt dilectus meus capreæ, hinnuloque ceruorum.

ODE XXV.

ME ſtipate roſarijs,
 Me fulcite crocis,me violarijs,
Me vallate Cydonijs,
 Me canis, ſociæ,ſpargite lilijs:
Nam viſi mora Numinis
 Mi ſacris animam torret in ignibus.
Vos ò, ego vos filiæ
 Cæleſtis Solymæ;vos Galaditides,
Vos ò per capreas ego
 Erranteiſque iugis hinnuleos precor,
Antiqui genus Iſaci,

Quæ

Quæ ſaltus Libani, quæ viridem vago
Carmelum pede viſitis,
Nymphæ nobilium gloria montium:
Ne vexate tenacibus
Acclinem violis: neu ſtrepitu pedum,
Neu plauſe ſonitu manus
Pacem ſolliciti rumpite ſomnij:
Donec Sponſa ſuo leues
Somnos ex oculis pollice terſerit:
Donec Lucifer aureus
Rerum paciferum ruperit otium.
Summis ecce venit iugis
Formoſæ ſoboles, matris, & vnicæ
Formoſi ſoboles patris:
Siluarumque ſuper colla comantium, &
Intonſum Libani caput.
Magnorumque ſalit terga cacuminum, ac
Proceras nemorum domos
Prono tranſiliens præterit impetu:
Veloci ſimilis capræ,
Quæ viſis humili in valle leonibus,
Per prærupta, per ardua
Sublimi volucris fertur anhelitu.

AD D. VIRGINEM MATREM,

Cùm fame, bello, cælique intemperie laboraret Polonia.

ODE XXVI.

AVrei regina MARIA cæli,
Mæſtæ valleis, Hypanimque latè
Nubium curru ſuper & niuoſis
Viſe quadrigis.
Aureus tecum Puer, & coruſcis
Aureæ pennis properent cateruæ;

Et Salus, & Pax, & aperta pando
Copia cornu.

AD CLAVDIVM RVFVM.

Sibi ſepulcra & tumulos Regum ſcholam eſſe.

ODE XXVII.

NOn me Democriti ſales,
Non me Cecropii porticus atrii,
Non percuſſa docentium
Delectam calidis pulpita iurgiis,
Vel quæ pectoris impotens
Clamoſi celebrat turba Panætii:
Vel quæ Pythagoræ ſenis
Docta tuſſe crepant. Me veterum frequens
Memphis Pyramidum docet:
Me preſſe tumulo lacryma gloriæ;
Me proiecta iacentium
Paſſim per populos buſta Quiritium,
Et vilis Zephyro iocus
Iactati cineres, & procerum rogi,
Fumantumque cadauera
Regnorum, tacito, RVFE, ſilentio
Mœſtum multa monent. mihi
Pompeii gelido ſub Ioue ſegreges
Artus, & lacrimæ carens
Deſertoque vagum littore funus, &
Magni nominis indigum
Corpus, magniloqui verba Panætii
Compenſat breuius, neque
Regales patitur quærere copias.
Nolim Pieriis macer
Inſudare libris, aut tacito vigil
Impalleſcere Socrati;

Si Regum titulos; & tumulis ſuper
Fulgentem premo gloriam,&
Calco nobilium nomina Cæſarum.

AD FAMAM.

LAVDES LADISLAI,

Principis Poloniæ Sueciæquæ,

ABILLA CANI OPORTERE.

ODE XXVIII.

AGe picti moderatrix Dea mundi,
Quate pulſo titubanteis pede nimbos,
Age, claras famulantum quate pennas Aquilonũ;
Glacialis rege currum Cynoſuræ,
Cata ſpiſſos ſuper imbreis equitare,
Simul Euros animauit generoſo tuba cornu.
Tibi plauſus populari vagus aura,
Tibi pulchræ ſociali vici laudes,
Famulantur ſalientum comitatu chorearum.
Tibi ſeptem Tiberinæ iuga ripæ.
Saliari cita gyro glomerantur;
Tibi longus per apricum ſalit ordó thyaſorum.
Age, ſacrum glacialis iubar Vrſæ
Cane Medis, cane flauis Agathyrſis:
Cilicumque & pharetratis Naſamonum cane turmis
Tibi Princeps, opulenti liquor Hermi
Graue nomen fluuiali linet auro.
Tibi carmen pretioſa perarabit Tagus vrna.

MATHIÆ CASIMIRI SARBIEVII
SOCIETATIS IESV.

LYRICORVM

LIBER III.

AD
FRANCISCVM CARDINALEM
BARBERINVM,
VRBANI VIII. PONT. OPT. MAX.
FRATRIS FILIVM.

ODE I.

ABSISTE vulgus: nil humili iuuat
Cantare buxo, nil popularibus
  Neruis, verecundoque functum
    Barbiton ingeminare cantu.
Te Vaticanæ ſidus adoreæ,
FRANCISCE, dicam. Te niueis ſuper
  Cunis liguſtrorum reclinem
    Pulcher Honos, croceoque Phœbus
Perfudit imbri, te roſeus Pudor,
Virtuſque primùm non pueriliter
  Risère naſcentem, & ſupinis
    Lilia ſuppoſuère membris.
Tunc & iocoſo murmure garrulus
Arguta primis verba leporibus,

Dul-

Dulceiſque vagitus ab ipſis
Crederis edidiciſſe Muſis.
Tunc & caducis ningere liliis
Molleis pruinas, & violaria,&
Nubem roſetorum proteruo
In puerum cecidiſſe nimbo,
Nec non ſeueri flumina Liberi
Manaſſe credunt,mellaque Dardanos
Erraſſe per vicos,& Vrbem
Vberibus ſecuiſſe riuis:
Læuumque vernæ muniere copiæ
Riſiſſe Tibrin, & virides procul
Strauiſſe per ripam tapetas,
Oenotrios Aniene fonteis
Gratùm allocuto,lenè cadentibus
In verba lymphis. Ite loquacibus
Per plana camporum fluentis:
Ite, nouos iterate luſus,
Auræ cachinno molliter herbidas
Plangente ripas, naſcitur,& viti
Sincerus,illimiſque morum
Innocuæ fluit amne vitæ
Princeps amœnæ flumen Etruriæ:
Ille & profundi feruidus ingeni,
Frugemque virtutum,& Latinis
Reſtituet ſata læta campis:
Auroque fuſum tempus, & aurei
Latè per vrbeis flumina ſæculi
Diffundet,& regnata paruo
Rura Ioui, reſideſque glebas
Deliberato vomeris otio,
Bacchoque & albis frugibus induet:
Ripaſque, miranteiſque ſiluas
Heſperiæ linet amne gazæ.

AD D. MAGDALENAM.

Chriſti necem deflentem.

ODE I I.

CVm tu MAGDALA liuidam
Chriſti cæſariem, cum malè pendula
Spectas brachia, prò tibi
Pectus non ſolitis feruet amoribus!
Non es, qualis eras: tibi
Non mens ſemianimis reſtat in artubus:
Non fronti teneræ niues,
Non viuax roſeis purpura vultibus,
Non notus ſupereſt color:
Sed mors marmoreis pingitur in genis
Et vitæ gracilis via
Exili tacitè ſpirat anhelitu,
Non, me ſi ſatis audias,
Plores perpetuum triſtia; tertia
Cum lucem reuehet dies,
Mutati referret munera gaudij.
Nam quæ ſole caret duplex,
Ridebit geminis tertia ſolibus.

AD FRANCISCVM CARDINALEM BARBERINVM.

Clementia potiſſimum Principes ornari.

ODE III.

FElix, qui dubio ſorte caput ſuppoſuit Ioui,
Nutātiq; polo: nec trepida ſceptra tenet manu
Nec ſperat cupidus, ſed fruitur; nec pauidus tenet,
Sed

Sed ſecurus habet. Te modici lenior imperi,
Nec palniſum tacitæ plebis emes, nec miſerabileis
Diuendes lacrymas nobilium cæde Quiritium;
Te iuſtus populi clarat amor. cetera diffluent:
Hoc vno veniet diues opum copia flumine.

AD EGNATIVM NOLLIVM.

Aequo ſemper rectoque animo aduerſus Fortunæ inconſtantiam ſtandumm eſſe.

ODE IV.

SIue te molli vehet aura vento,
Siue non planis agitabit vndis?
Vince Fortunam, dubiaſque NOLLI,
Lude per artes.
Riſerit? vultum generoſus aufer.
Fleuerit? dulci refer ora riſu:
Solus,& ſemper tuus eſse quouis
Diſce tumultu.
Ipſe te clauſam modereris vrbem
Conſul aut Cæſar; quoties minantum
Turba Fatorum quatient ſerenam
Pectoris arcem.
Cum leues viſent tua tecta Caſus,
Lætus occurres: præeunte luctu
Fauſtitas & pax ſubeunt eoſdem
Sæpe penates.
Dextra ſors omnis gerit hoc ſiniſtrum,
Quod facit molleis: habet hoc ſiniſtra
Proſperum, quem nunc ferit, imminenteis
Durat in ictus.
Ille qui longus fuit, eſse magnus
Deſinit mœror. facilem ferendo
Finge Fortunam leuis eſse longo
Diſcit ab vſu.

AD PVBLIVM MVNATIVM.

Mœrore animi colloquijs & cœtibus amicorum temperandum eſſe.

ODE V.

SI quæ iuuabit dicere ſaucium,
Permitte, PVBLI, compoſitam malè
Loqui cicatricem, & latentes
Parce animo ſepelire curas.
Secura ferri robora ſæpiùs
Occultus ignis ſubruit: & ſuper
Minora ſiluarum caducum
Traxit onus, nemorumque famam
Strauit virentem; quam tonitru leui
Quondam fauillà lambere geſtijt
Impunè. Te longus ſilendi
Edit amor, facileſque luctus
Hauſit medullas fugerit ocyùs
Simul negantem viſere iuſſeris
Aureis amicorum, & loquacem
Queſtibus euacuàris iram.
Olim querendo deſinimus queri,
Ipſoque fletu lacryma perditur:
Nec fortis æquè, ſi per omnes
Cura volat reſidetque ramos.
Vireis amicis perdit in auribus,
Minorque ſemper diuiditur dolor,
Per multa permiſſus vagari
Pectora, nec redijſſe quondam,
Pulſus ſuperbit. Viſe ſodalium
Cœtus: & vdis ſic temerè iace
Infuſus herbarum lacertis,
Ad patrij leue murmur Hallæ.

AD MARCVM SILICERNIVM.

Veras eſſe diuitias, quæ à bonis animi petuntur.

ODE VI.

NVmquam præcipiti credulus aleæ
Cum Fatis auidas compoſui manus,
Vt mecum taciti fœdere prælij
Æquà pace quieſcerent.
Quid Fortuna ferat craſtina, neſciam;
Heres ipſe mei. Quas dedit, auferet,
Non auellet opes, quæ procul extimo
Se motæ ſpatio iacent.
Quæ poſſunt adimi, non mea credidi;
Numquam pauperior, ſi meus integer.
Regnum, MARCE, mei, ſi benè de meis
Vectigalia cenſibus
Intra me numerem. Pars animi latet
Ingens, diuitibus latior Indij,
Quo non ter ſpatio longiùs annuo
Itur nauibus aut equis.
Sed mens aſſiduum viſitur in diem
Hoſpes ſæpè ſui; non ebur, aut nouas
Mercatura dapes, ipſa ſui ſatis
Diues, ſi ſibi cernitur.

In turpem ſaeculi Auaritiam.

ODE VII.

FRuſtrà querelis & gemitu partim
Deliberato fleuimus, arcium
Portas & emunita ſæuo
Mœnia procubuiſſe ferro.
Tot ciuitatum clade ſuper parum

Peccauit enſis, quando labantium
Infirma murorum reperto
Oppida ſuffodiuntur auro.
Eheu! ſecundum militis ad latus
Primus reſedit ſedulus artium
Foſſor pudendarum; & decoros
Explicuit ſine ſole vultus.
Vicina iuxta pocula lætior!
Ceſsere ſeruis tela ligonibus!
Plebeius (heu nefas!) equeſtri
Malleus aſsociatur haſtæ!
Pax ipſa bello deterior ſubit,
Cùm vilis auri belligeras amor
Pacauit iras, & repenſis
Prælia detonuere nummis;
Pugnare dignos ſole palam duces
Celant opacæ nobilis obſides
Antri cauernæ, iam caduci
Deſuper intremuere colles:
Nolunt adeſo iam dubiæ ſolo
Pendere turres excutit impios
Tellus colonos, in ruinam
Ambiguis agitata campis.
Fugere turpes agricolas agri:
Inſons auaris littus ab vrbibus
Migrauit, & contaminatos
Æquora deſeruere portus.
Natura magnis dum ſepelit nefas
Rerum ruinis, vitrea fontium
Obleuit ora, vt nauigatos
Sicaniæ Venetæque merce
Puniret amnes. Vidimus Aufidum
Nuſquam repertas, arua per Apula,
Quæſiſſe ripas, cum ſequacem
Diſtinuit malus error vndam,
Hauſitque nubes vallibus integras
Turbo ſoluto plana per alueo,

Re-

Regum piaturus penates
Flagitijs, populique noxà.

AD ÆLIVM CIMICVM,

In Ruſſiam citeriorem profecturus.

ODE VIII.

ÆLi, non ſumus arbores:
Vt quo quiſque loco natus, inutili
Duret perpetuum mora.
Nolis cæruleas Sarmatiæ domos,
Et canæ iuga Ruſſiæ
Intentata mihi, dum Zephyri vocant,
Et ſiccæ niuium viæ.
Non fruſtra properis impoſuit rotis
Currus Iapeti genus:
Et terram pauidos linquere nauitas,
Pictis non ſine carbaſis,
Remorum celeri propulit agmine:
Non fruſtrà patiens equi
Se ſternit medijs trames in Alpibus:
Magno dignum iter Hercule,
Naturæ ingenium ſtruxit, idoneis
Dimenſum iuga paſſibus,
Quà ſe præcipiti Gloria vertice
Laſſo oſtenderet Herculi;
Dignatuſque ſequi pergeret Annibal,
Regnumque ac Libycos manu
Attollens populos Æoliam ſuper,
Et triſtes nebulis domos
Armatam Italiæ infunderet Africam,
Non ſoli loca quærimus:
Nuſquam fixa fatis Pergama tranſeunt
Teucrique & Dolopes migrant.
Mutant magna ſuas regna vices: nihil
Per-

Perſtat, quo genitum eſt,loco.
Cùm primùm geniti matris inertia
Terræ viſcera rupimus,
Moti particulam traximus ætheris:
Cælique ingenio patris,
Cum matre immemores ſtare, cucurrimus,

PANEGYRIS
ANNAE RADIVILIAE
Caſtellanæ Trocenſis, Duciſſæ Neſuiſij.

ODE IX.

QVo te Dearum nomine conſecrem,
Vicina cani Nympha Boryſthenis?
Themiſne,an vna Gratiarum
De tribus excipiere Diuis
Scribenda Dijs? cedit aquis tibi,
Vtcumque pictis fertur oloribus,
Cretàque, & innantem relinquit
Oceano Cytherea Delon.
Hinc & ſeuero migrat ab Algido
Parum ſerenis Cynthia cornibus,
Quamuis anhelantum laceſſat
Ira canum,tereteſque rumpant
Virgulta damæ. Sed tibi dulciùs
Tranquilla rident Palladis otia,
Seu tela non mendax retexto
Bella virum ſimulare in auro
Menſe fefellit,ſeu tibi Cælitum
Veſtire nudas ſpiritus incidit
Aras, & aulæis,& oſtro
Pauperibus placuiſſe Diuis.
At non inani fama canit tubà

Te.

Te vi potentis non ſine conſili
Ventura tangentem ſagaci
Mentis acu celerique curà,
Triſtis videri prodit, & vnice
Sibi ſerenis peruigil in genis
Lucet venuſtas: ſeu coruſcum
Cæſariem tibi pingit aurum,
Non indecoræ nube modeſtię
Extinguis aurum vilius aſpici,
Gemmaſque nolentes latere
Moribus ingenioque celas.
Hinc inde rubris Creta coralliјs,
Illinc ſmaragdis fulguret India;
Cùm pura Virtus fulſit, omnes.
In tenebris latuere gazæ.

AD MVSAM.

LAVDES LADISLAI
Principis Poloniæ & Sueciæ.

ODE X.

CArminum præſes citharæque Clio,
Dic, vbi molli reſupina ſomno
Fata rumorum cubet eruditis
Fama ſub antris.
Rumpat ignauos, age, dic, ſopores
(Nam locum noſti) nimijque feſſa
Somnij, tergat niueo morantem
Pollice ſomnum.
Theſpio currum moderante loro,
Solis auratas, age dic, quadrigas
Scandat, & claros gemino triumphos
Differat orbi.
Narret hibernis Helicen pruinis

Barbaro nuper caluiſſe tabo.
Narret Arctoo rubuiſſe canum
Sanguine Pontum:
Prodigus laudes tibi fundet Indus
Oſtijs ſeptem; tibi diues æris
Accinet Lydus; tua voluet ingens
Nomina Ganges.
Te canent ſolis Garamantes aruis,
Te Dacæ Princeps, pluuiæque pauper
Maurus, & Cydni, vitreique diſcet
Potor Enipei.

LAVDES FRANCISCI CARDINALIS BARBERINI.

ODE XI.

QVis me citatus pectoris impetus
Denſo ſedentem propulit aere,
Curruſque nimborum morari, &
Per medias equitare nubeis,
Et plana terrarum, & populi caſas
Regumque turreis non ſine gaudio
Calcare ſublimem, & ſuperbo
Regna ſuper volitare curru?
Rerumne falſa ludor imagine?
An picta mundi mœnia, & igneas
Arces, coronatumque flammis,
Et liquidum ſine labe ſolem
Præuertor? hic & patria ſiderum
Claruſque cæli baltheus aurei,
Campique ſtellarum, & decemplex
Perpetuo redit aula gyro.
Qua parte cæli Principis aureas
Inſcribo laudes? hinc adamantinis
Æternus Orion in armis,

Et

Et gemino prope Caſtor igni
Forte repoſcunt. hinc grauis Hercules
Famæ propinquum poſtulat Herculem:
Hinc noctis immunem & veterni,
Parrhaſij vocat ora paluſtri.
Acrem & timori cedere neſcium
Addam leoni, quem penes igneæ
Æſtatis aruorumque cura, &
Flaua Canis Cereriſque regna.
Inſtam & tenacem propoſiti manum
Mundi ſerenis partibus aſſeri
Expectat Autumni Virago:
Quæ geminam ſine fraude Libram
Æuique frænos, & celeres vehi
Compeſcit horas; hinc tibi patrio,
FRANCISCE, cedentes Olympo
Pleiadas Hyadaſque cerno:
Illic laborat Phoſphorus hoſpitas
Laxare nubeis: hinc tibi lucidus
Collumque repenteſque cælo
Scorpius abſtinuiſſe chelas,
Auroque comptum Marmaricus Leo
Crinem totondiſſe, & radiantium
Opima villorum, & iubatas
Velle polo reuocare flammas.
Inſculpta cælo gloria ſoſpitat
Heroas: anni cetera ſubruunt.
Aulæque ſceptroque, & columnis
Excidium ſua dixit ætas.

AD AVRELIVM FVSCVM.

Omnia humana caduca incertaque eſſe.

ODE XII.

SI primum vacuis demere corticem
Rebus, FVSCE, velis cetera diffluent
Ver-

Vernæ more niuis, quæ modò nubium
Leni tabuit halitu.
Formoſis reſeces fortia; diſplicent.
Externi trahimur: ſi malè Dardanis
Reſpondens Helenæ pectus amoribus
Famoſus videat Paris;
Nuſquam per medij prælia Nerei
Ventorumque minas ſplendida deferat
Graij furta thori. ſed benè mutuo
Rerum conſuluit iugo
Naturæ Dominus, quòd niueis nigra,
Lætis occuluit triſtia. qui bona
Rerum de vario deliget agmine,
Conſulto ſapiet Deo.

AD MOSCOVIAM.

Cum Principem Poloniæ Moſchi in imperium accerſerent.

ODE XIII.

MOſcua, cur iniquas
Aureis fruſtrà pharetris diminuis ſagittas?
Vulnera cur adacto
Dirigis ferro? cohibe ſtridula contumaci
Barbara tela neruo,
Iam tibi Mauors facili mollit arma riſu:
Iam tibi mulcet iras:
Iam tibi frontem lepido temperat in ſereno:
Iam cecidere tela.
Iam pharetratis clypeus demigrat è lacertis.
Quid lacrymoſa toruam
Exaras rugis faciem? quid melius ſupinis
Fletibus aſtra poſcas?
Quid bono Diui melius mittere Rege poſſint?

AD

AD HONOREM.

Cum FRANCISCVS BARBERINVS *ſacra purpura ab* VRBANO VIII. *Pont. Opt. Max. ornaretur.*

ODE XIV.

TE clara Diuum progenies, Honor,
Marſæ canemus carmine tibiæ:
Te meta votorum, & laboris
Dulce lucrum; volucriſque vitæ
Formoſa merces. te decorum patrem
Inter ſerenæ fulgura Gloriæ,
Lunæque ſtellarumque cunas
Imbre ſuper radiorum, & auri
Virtus marito conſcia Numini
Effudit illuſtrem, & genialibus
Toris coronarum reclinem
Sidereà religaſſe zona, &
Non indecoræ ſidere purpuræ,
Gratæque riſu lucis, & oſculis
Miros anhelantem nitores
Celſa ſuper poſuiſſe ſceptra,
Et molle fertur faſcibus & mitris
Aptaſſe fulcrum: quas ſtipulæ modo
Prenſaſſe per ludum, & procaci
Diceris arripuiſſe dextrà.
Te prorogaſti filia Temporis
Germana Recti candida Veritas
Non erubeſcendis adurit
Ignibus; ingenioque paruus
Luces honeſto; feruidus ardua
Curare rerum. Te patriæ parens
Tranquilla Libertas, Fideſque,
Et duplicis ſtudioſa mundi,

Illiterato quæ procul otio
Fecunda veri tempora diuidit,
Arcemque Cauſarum,& coruſci
Prænehitur vaga regna Phœbi;
Te,quæ propinquà clade ſuperbior
Gaudet cruentis Diua periculis
Laſſare Fortunam duello, &
Per medias doce ire morteis.
Illam impotentum exercitus imbrium
Inſana aquarum rumpere prælia,
Vndas refrigentemque flammas,
Attoniti pauet ira mundi,
At non æquo fœdere Comitas
Non temperato pectore conſerit
Cultuque, tranquillemque morum
Temperiem, ſimilemque vultum:
Siue æſtuoſus gurges inhorruit
Ciuilis vndæ,cùm popularium
Æſtu procellarum,& doloſà
Carbaſa diripiuntur vnda,
Seu rauca vulgi murmura lenibus
Sedere ventis, cùm placidum ſibi
Conſenſit æquor. Te decoro
Nobilitas comitata greſſu
Centum vetuſtas nectit origines,
Centumque retro per populos fluit
Ceris auorum: nec ſeneræ
Martis opes, Aquilæue deſunt,
Cenſuſque & almæ vulgus adoreæ
Anciliorum, & ſtemmatis, & togæ,
Faſceſque, laurique,& frementùm,&
Turba retro Titulorum inaneis
Exercet auras, non ſine Plauſibus,
Famæque & aureo Nominis eſſedo,
Quod turba mirantùm,& curule
Frænigerà trahit aure vulgus.
Iamque,& virentis vere puertiæ

Malas amictum, purpureus ſimul
Autumnus irrepſit decoras
Flore genas, per aperta latè
Effulgurantum culmina ſiderum
Effræna curru iungere fulmina,
Nubeiſque præteruectum & imbreis
Quadrigijugis dare lora ventis
Miramur omnis turba minor pedum:
Supina curuo poplite ciuitas,
Votiſque,& obtutu ſagaces
Puniceum iaculamur axem:
Vnde & coruſcis oppida mœnibus,
Pictumque velis æquor & inſulis,
Regumque turres barbarorum,&
Attonitas ſpecularis vrbeis.
Tu regna ventorum, & pelagi grauem
Compeſcis iram,tu vaga ſiderum
Cryſtalla frænas. tu frementeis
Lucis equos, vigileſque mundi
Metaris igneis: te penes Æquitas,
Et ſepta Tuſcis Iura ſecuribus
Stipantur; annoſæque Leges,
Et nueum ſine cæde Iuſtum,
Tecum ſuppelex aurei & aſperi
Gemmis tiaræ: te radiantium
Nexus coronarum, ſereni
Regum apices, lituique circum,
Et regiarum ſidera frontium,
Mitręque fulgent,& diademata
Ad vſque formoſam diei
Inuidiam, opbrobriumque ſolis.
At retro flauum lambere puluerem
Liuor rotarum, & degeneri ſolum
Mento cecidiſſe,& procacem
Mœret humi poſuiſse,vultum:
Plenoque nuſquam Diuitiæ ſinu
Gazęque, & omnis turba Pecunię,

Et

Nectaris artifices,
Bonæque ruris hoſpitæ,
Laborioſis quid iuuat volatibus,
Crure tenus viridem
Perambulare patriam,
Si BARBERINO delicata Principe
Sæcula melle fluunt,
Parata vobis ſæcula?

AD SEIPSVM.

ODE XVI.

QVid diu vanas feriente nubeis
Vota fallaci iaculamur arcu?
Quid loquor dudum mihi Conſul ipſe,
Ipſe Senatus?
Ite mordaces procul ite curæ,
Me vocat notis Helicon viretis,
Me ſacrum lauri nemus, & canorum
Phocidos antrum.
O vbi molles Heliconis vmbræ,
O vbi Cydnus, violiſque pictum
Theſpiæ rupis caput! o ſonori
Flumina Pindi!
Me quis ad veſtros Aquilo receſſus,
Aut quis alata Zephyrus quadrigà
Deferat feſſum, gelidoſque Cirrhæ
Siſtat ad amneis?
Vos mihi Romam, Phrigijſque centum
Pendulas ſaxis ſimulatis ædes;
Vos Auentinum Capitolijque im-
mobile ſaxum.
Hic vbi leui cecidere muſco
Virgines vndæ, vitreoque garrit
Ore Clitumnus, nimiumque labi
Sedulus Almon:

AD TIBBRIM.

Eum Beneficentiæ & Liberalitatis VRBANI VIII. *Pont. Opt. Max. Symbolum fore.*

ODE XVII.

Tibri ſiſte precor, nec rapidæ regna licentiæ
Iactaris temerè: neu Latij littora Nerei
Vndarum nimio deciduus plauſeris agmine.
Quid per plana, per abrupta, per imperuia lubricũ
Vectigal domino deproperas Nereidum patri?
VRBANI patulæ credideris flumina dexteræ:
Tunc ſeu melle fluentis ſeu rutilis ſæcula fontibus,
Fies auriferis nobilior fabula Lydijs.

LAVDES FRANCISCI CARDINALIS BARBERINI.

ODE XVIII.

Hic ille plenis Oceanus patet
Laudum carinis: ite loquacia
Per tranſtra, facundiſque Muſæ
Carmina deproperate remis,
O qui loquentis flamine ſibili,
Lenique ſacræ nubis anhelitu
Impellis antennas, Notorum
Alba ſuper volitare terga
Doctus, procellas & bijuges celer
Frænare nimbos, huc age Delphica
Lauru, coronatamque myrto
Pægaſeæ dominator vndæ
Inſcende pupppim. Quod timidi

Sulcemus æquor? quod pelagus ſitum
Fundoque virtutum,& refuſæ
Per populos maria alta famæ
Vates profundæ nauita gloriæ
Inuiſat? illinc alta frementium
Moles procellarum, & proteruæ
Fluctibus intonuere lymphæ.
Hæc illa parci neſcia littoris,
Auara cæli, prodiga munerum
Bacchatur, & pecuniarum
Cæruleo pluit aura nimbo.
Hæc illa magni pectoris indoles,
Seſe ipſa rerum fluctibus erigit,
Curaſque & alternis natantem
Conſilijs animum remiſcet,
Vindex auaræ fraudis, & abſtinens
Lucrantis auro regna pecuniæ,
Rerumque prudens, nec cruentæ
Laudis iners, animique parca,
Hinc æſtuantum mota ſuperbia
Subſedit vndarum,& procul arduum
Ad littus acclinata blando
Æquora decubuere ſomno.
Hoc illud alti Principis otium
Clauſum quieti vecte ſilentij.
Somnique curarum, & labore
Empta quies, animique veſper
Longi repenſus merce negotij.
Cum dulcis inter clauſtra modeſtiæ
Sceptrumque & immenſis reclinat
Regnum humeris,oneriq;parcit,
Obliuioſus diſſipat Heſperus
Regum labores damna fugacium
Plerumque curarum reponunt
Peruigiles ſine nocte ſomni:
Aulæ nitorem cum bene neſciæ
Texere noctes, nobilium ſimul

Tom-

Pompam cateruarum retexit
Clara dies; rediere curæ.

AD MILITARES EVROPÆ ORDINES.

De Prouincijs Græciæ recuperandis.

ODE XIX.

SI quem cruentæ vultus adoreæ,
Si fuſus auro miles, & inclyti
Vrunt in argento triumphi,
Artifici ſimulante dextrà,
Sculptæque laudes, & titulis ſuper
Afflata ſignis vita Corinthijs,
Cultuſque, moreſque, & perenni
Pænè loquax ſua fama ſaxo:
Hic ſi locari poſt genitis ſacer,
Et per nepotum lucidus atria
Quærit videri; deſtinatam
Funeribus meditetur aram,
Vultumque vultu fingat Achillei,
Dextramq; dextræ commodet Hectoris:
Dignus Timantheà notari
Arte, Syracoſioque cælo:
Letique curta merce perennius
Lucretur æuum, quos ſibi dempſerit
Caris redonaturus annos
Coniugibus, pueriſque caris.
Hic ſi timendus geſtit aheneis
Horrere ſquammis, quem litui ſonus
Sæuique coniurata Martis
Signa vocant, clypeo ſubire,
Sparſumque crinem verſicoloribus
Mutare criſtis, & rapidum vehi
Dum per reiectanteis lacertos
Ambiguæ fluitent pharetræ:

 Illum

Illum paluſtri conſita fraxino
Poſcit Methone, poſcit Acarniæ
Lacus, Tanagreique ſaltus,
Aut graciles Marathonis orni,
Gnoſſoſque telis, & reſonum graui
Stymphalon arcu: non chalybum rudis
Lemnos, nec inconſulta ferri
Phocis erit, nec inermis Oea.
Si rurſus idem bella fidelibus
Committat Euris; æquoris impiger,
Veloque & obluctante remo
Ortygijs equitabit vndis.
Illi Cytori pinus, & hiſpidæ
Cupreſſus Idæ brachia frondium
In tranſtra, & hærentem carinam
Contrahet: æriſonamque puppim
Non imperito remige muniet
Eubœa: remos Theſpia ſuggeret,
Auſamque deſpectare nubeis
Veliferam dabit Oſſa pinum:
Aut qui comatas educat illices
Cayeus, aut qui limpidus aſſitas
Mæander intercurrit alnos,
Aut dubij vagus error Hebri;
Nec ſi ſuperbus poſcat eques vehi,
Pugnæ ſcientes Iſmara denegent
Pullos, relicturaſque retro
Aut Noton, aut Aquilona plantas,
Si bellicoſos proruat accolas
Seruilis Æmi, ſparſa ſequi celer
Vexilla, palantemque Lunam
Æmonijs agitare campis.
Illum & coloſſis conſpicuum dabit
Venalis omni funere gloria, &
Doctis renaſcentem metallis
Orchomenos, vel amica viuum
Non peieranti marmore Neritos

Emen-

Ementietur, nec Capitolia
Mutum, Palatinæue moles
Stare ſinent ſine laude ciuem.

AD AVLVM LÆVINIVM.

Viſnouij Poloni Equitis virtus, cuius interempti pro patria Cor, per ſummam barbariem, inter ſe partiti Turcæ, & depaсti ſunt.

ODE XX.

EHeu! quò citharæ ſciens,
Et bacchi calidis feruida iurgijs,
LÆVINI, ruit indoles,
Imbellem ſtrepitum,& docta procacibus
Saltum fingere claſſicis,
Auditoque choros cogere tympano,
Et menſam clypeo ſuper,
Et plenum galeis ducere Liberum!
Non hoc pectore Thracios
Inter Sarmatici fulmina prælij
Fudit VISNOVIVS globos,
Et Thracum volucres contudit impetus,
Ille & ſanguineis ſuper
Fumantum cumulis hæſit Iazigum, &
Altinauita ſanguinis
Portum non ſoliti nominis attigit.
Illum Thraces Achaicis
Rimati gladijs, pectoris inuia
Dimouere repagula:
Et cor, & tepida morte fluens iecur
Deueſci,& pia carpere
Auſi ſacrilegis viſcera morſibus.
At non egregiam quoque

Libarunt animam, nec Mareoticas
Pauit fama libidines,
Aut ſecura Getæ dentis adorea,
Eheu, ſtringite poſteri,
Ferrum belligera ſtringite dextera,
Heu primam gladij ſitim
Pubes. Odryſijs imbuæ cedibus,
Confoſſiſque reciprocum
Rurſum pectoribus reddite ſanguinem
Dudum in corpore Biſtonum, &
Venis immeritum feruere barbaris.

AD PRINCIPEM QVEMDAM

AD THERMAS PROFICISCENTEM.

Iucundam & honeſtam vitam fluctuoſa & anxia eſſe præponendam.

ODE XXI.

REgias veto manus
Tagi ſerenis imminere riuis,
Vtili placet luto;
Fucumque nobis fluctuantis auri
Flauus allinit liquor:
Ex quo ſuperbi diues amnis Hemi
Sordidum lauit Midam,
Rudiſque limum duxit è Tyranno.
Ite, mobili vitro
Albiue Cydni, lucidiue Xanthi,
Ite Principum manus.
Auri coruſcas ſubmouete labes.
Riuus integer viti,
Suæque purus conſciuſque lucis,
Præterit fidelius
Regumque ſomnos, Cæſarumque palmas,
Dul-

Dulce purpuræ decus,
Tuam micantis innocens metalli
Amnis irrigat manum:
Midamque Princeps, Tantalumque rides.
Vitreus tibi latex,
Lympha ſequaceis euocante lymphas,
Lubrica placet fuga,
Qua feruet Arnus, garulumque pratis
Vnda promouet pedem,
Ripaſque pingit, candidique fontis
Vda voluitur dies.
Hic thymbra poſcit, hic amœniores
Humor educat roſas,
Et caua nardus, filijque Veris
Hinc & hinc bibunt croci,
Viuumque potant fluminis pudorem,
Hic comata lilia
Paſſiſque Maius ambulat capillis.

AD CÆSAREM PAVSILIPIVM.

Ne nimiùm adoleſcentiæ fidat.

ODE XXII.

NE te, PAVSILIPPI, fallat inanibus
Ætas delicijs, quæ ſimul impigris
Incertum rapuit curriculum rotis,
Effræno citius labitur Africo.
Mendax forma bonum deficientibus
Annis præcipitat, vitrea concuti,
Dilabi facilis, cerea diffluere
Hornæ more roſæ, quam modò roſcidum
Cùm fouit tepidis manè Fauonijs,
Diſſoluit pluuijs veſper Eteſijs.
Numquam quod rapido pollice texuit,
Audet compoſitum Parca retexere:

Nec reddit refluo ſæcula turbine.
Felix ille, cui non breue temporis
Momentum placuit, qui iuga mobilis
Æui depoſuit, qui ſibi lucidam
Iam nunc ſollicito lumine patriam, &
Arcem nobilium deſtinat ignium.

AD IVLIVM ARIMINVM.

Solis animi bonis nos belluis præſtare.

ODE XXIII.

NOn Hydaſpeis, ARIMINE, gemmis,
Non domus flaua laqueata cedro,
Aurei torrens neque te beatum
Fecerit Hermi.
Mitte ſectari, quis amœna præter
Prata, non parco fluat amnis auro.
Sit ſatis Virtus, animoſa ſedeis
Viſere Diuum.
Alter effultos adamante muros
Tollat, aut cæſar Sipylo columnas
Foſſor, inſpecta Styge, quas reuulſa
Subruat Orco.
Ditior ſiluis habitat Sabæis
Ales Eois renouata buſtis:
Ditior gemmis rutilo vagatur
Piſcis Hydaſpe.
Alter Eois variam lapillis
Subliget zona retinente pallam:
Alter inſigneis Tyrio lacertos
Vinciat oſtro.
Gratiùs læues variauit alas
Sparſa natiuis philomela guttis;
Pulchriùs Threſſæ maculoſa pingunt
Pectora Lynces.

Ton-

Tonſa nos veſtit pècus,& luporum
Terga mentimur, neque flaua veſtem
Dedecet vulpes, & abacta cæſo
Caſtore pellis.
Vna mortaleis numero ferarum
Eximit virtus, volucerque notas
Siderum ſedes animus ſolutis
Viſere pennis.

AD IOANNEM RVDOMINAM.

In funere Georgij Rudominæ fratris.

ODE XXIV.

QValis triſulci fulminis impetus,
Quem Dædaleis feta vaporibus,
Pinguemue pabulata terram
Per medias rapit ira nubes,
Faſtidioſo cùm ſemel excidit
Immurmurantum carcere nubium,
Per regna ventorum, per auras,
Et dubias Aquilone ſiluas,
Per arua latè: per iuga concito
Graſſatur igni: iam capitis minor
Aut Æmus aut percuſſa Calpe
Non humiles poſuere faſtus;
Interque diras Dux equitat faſces
Communis omnes per populos Timor,
Et ponè ſtrages, & ſupino
Deproperata ruunt tumultu
E nube Fata, non ſine montium
Clamore, longus quem glomerat fragor.
Volentis audiri ruinæ,
Et volucrum furiæ Notorum,
Talis ſuperbis irruit hoſtibus,
Mortis decoro puluere ſordidus,

Et per Muſurmannos honeſtam
Explicu t R V D O M I N A Pugnam.
Illum futuræ laudis & inclytæ
Mercede famæ gloria mentium
Regina, nundinata morti,
Per medios rapuit Gelonos.
Quam pone Virtus, & Decus, & comes
Iniurioſæ Relligio necis,
Per tela, per formidoloſos
Quadrupedantum onagrorum hiatus
Exercitati militis, obuio
Venale fato proſtituit caput;
Sed viſus haud venire paruo
Magnanimus RVDOMINA leto;
Nam dum duelli lætior, hoſtica
Opprobrium murmura vindice
Excuſat enſe; barbararum
Immortuus aggeribus cohortum,
Præſecta tandem colla volubili
Lapſu reclinat. ſed famula propè
Decuſque preſigniſque Virtus
Semianimem ſubiere dextra:
Mox expeditis corpore manibus,
Deprælıatrix Gloria ſiderum
Occurrit, & fuluo reclinem
Ire iubet ſuper aſtra curru.
At fama late tergemino Tubæ
Longæua cornu ſæcula perſonat,
Io triumphe, viuit Aſtris
Ille meus RVDOMINA, viuit.

A D I O A N N E M R V D O M I N A M.

In funus Ioannis Rudominæ patris.

O D E X X V.

QVemcumque mendax fama Quiritium,
Et dedicatis denſa clientibus

Co;

Corona,iuratiſque ſtipat
Imperij comitatus armis,
Quamuis Lacæna picta ſuperbiat
Sub veſte tellus,& famulantium
Iuxta l lacertoſæ cohortes
Et clypeis radient & haſtis;
Nec peruicacis ludibrium Deæ,
Nec concolores conſilio Dolos
Vitabit,aut circumſonantes
Nobilium fuget tumultus:
Nec concitato pectoris impetu
Nitente mentis remigio, ſoli
Ignauus hæres; innatantes
Cæruleum per inane campos
Peruadèt vnquam: quippe volubili
Negotiorum puluere ſordida,
Gliſcente curarum tumultu,
Mens humiles remoratus alas:
At quem ſupernis ſedibus itulit
Mors,& profanis precipitem procul
Furata terris, quò ſolutus
Præpetibus RVDOMINA pennis
Exerrat! ohe! quò per inhoſpitas
Afflata leni pectora flamine
Nubes, inacceſſoſque tractus
Et ſuperas agit inter arces!
Nou vſitatis ille volatibus
Præuectus vdas terrigenum domos,
Cœtuſque vulgares, beatæ
Non humilis venit hoſpes aulæ;
Illum miniſtrà Relligio manu,
Et delicato pectoris eſſedo
Euexit inconcuſſa Virtus,
Et ſuperis dedit ire campis.
Exſtructa quondam celſa fauentibus
Delubra Diuis Munificentia
Penſauit auratis Deorum

Hoſpitijs, famuloque cælo.
Hic vel coruſco ſe propè ſiderum
Curru locabit, vel propior Deo
E nube reclinis curuli
Sub pedibus ſua fata cernet:
Regumue toruos ſubter acinaces,
Et regiarum ſidera frontium,
Et tot Tyrannorum videbit
Suppoſitos radiare faſces.
Et hæc ſtupebit, quæ propiùs micant,
Obſcura craſſo ſerpere nubilo,
Lateque caſuras per vrbes
Ora ſagax oculoſque ducet.

IN FVNERE
ERNESTI VEIHERI
Palatini Culmenſis Filij,
VITA IMMATVRE FVNCTI.
ODE XXVI.

POrrectus imo nec ſcopulus vado,
Cauteſue pronis amnibus imperat
Moras, neque vndantem morantur
Fluminibus caua ſaxa lapſum:
Nec irretento prætereuntia
Tempus retardat ſæcula cardine;
Nuſquam fatigatos Orion
Soluit equos properante curru:
Annos & horas præpetibus rapit
Latona bigis, irreuocabilis
Decurrit, effetamque prona
Accelerat cariem iuuentus.
Apollinari nuper in agmine,

Flo-

Florentis æui limine vidimus
Stantem V E H E R V M, lacrymoſo
Præcipitem cecidiſſe fato.
Mox vt caducis artubus ingruit,
Mors æſtuoſis torrida febribus,
Ferocientes deuoluta
Stamina diripuere Parcæ.
Candente byſſo penſa fluentia
Rupere nodos: occidis, occidis,
E R N E S T E, ceu quondam procellis
Examines cecidere nardi:
Ceu dum per hortos cærulea manu
Deſæuit vdus Iuppiter, imbribus
Sterni reluctantes acanthi
Laſſa ſolo poſuere colla.
Quid Mors ſuperbo pectora turbine
Inſana victrix ſurrigis, inſerens
Terris triumphales cupreſſos,
Et mutilam ſine fronde taxum?
Mentis pudicæ candor, & indoles
Firmata fauſtis ſub penetralibus,
Cultuſque diuinæ parentis,
Fixa locant monumenta terris?
Vidit benignis moribus aureum
Felix Lyceum. vidit imaginem
Virtutis E R N E S T V M paternæ,
Et ſimilem proauis Nepotem.
Sæui tropæum funeris ardua
Virtus profundo præcipitat ſolo,
Sublime Veiherana Virtus
Sidereo caput æquat orbi.
Illam ſecundis Gratia brachijs,
Altuſque curru Rumor eburneo
Ad aſtra ſuſtulit videndum
Attonitæ volucrem iuuentæ.

IN PRIMI LAPIDIS IACTV,

Cùm IOANNES CAROLVS CHODKEVICIVS *contra Oſmanum Turcarum Imperatorem ſigna moturus, Templum* VIRGINI MATRI *Croſenſis Societatis* IESV *Collegij extrueret.*

ODE. XXVII.

Diuum locatus conſilio Lapis,
Et dedicati liminis arbiter
Quàm ritè de cælo migratum
Hoſpitio ſuperum coruſcat!
Non tot fremebat littus Olympijs
Olim cateruis, Graia Corinthio,
Dum luſtra certatim Tonanti
Inſtabilis celebraret Iſthmos.
Te quippe Diuum turba domeſticum
Marmor superni ciuibus ætheris,
Magnæque maieſtas Parentis
Perpetuis habitabit annis.
I, perge felix, & latebras cauæ
Telluris intra: qua tibi tutior
Templi ſuperuentura moles
Fortibus inſideat columinis,
Hic nempe quiſquis ſacrificas manus
Inaugurato tinxerit vnguine,
Cælumque, ſolemneſque ſacris
Muneribus cumulauit aras,
Et fronte plenum lætitiæ diem,
Intaminatis pulcher honoribus
Oſtendet aris, & ſerena
Per ſolidum feret ora vulgus:
Plebiſque denſo celſus in agmine

Di-

Diuina cælo tendet adorea,
Quæ terra, quæ ſupplex adorat
Compoſitis pelagus procellis.
Nec verò ſurdis ſideribus preces
Conchyliato murice fulgidi
Myſtæ feretis, dum fauenti
Pro CAROLO, Caroliquę caſt.is,
Optata Diuis vota litabitis.
In ore veſtro ſollicitus ſuas
Spes ille librat; & Tonanti,
Et Patriæ ſua ſacrat arma.
Effræna veſtra detumeant prece
Formidoloſæ bella Propontidos,
Et læuus Iſter, & Gelonus
Vipereo metuendus ictu.
Illuc citato Martis in eſſedo
Toto vehatur CAROLVS impetu,
Et concatenatos ſuperbis
Maſſagetas trahat in triumphis,
Iuxtà fauentum cura Quiritium
Denſisque Laudes agminibus Ducem,
Et Plauſus, depurpuratis
Gloria concomitetur armis.

AD ABRAHAMVM BZOVIVM.

De ſacra Annalium Hiſtoria
EVGENII IV.

ODE XXVIII.

QValem è niuoſis Eridanum iugis
Primo cadentem leniter agmine
Feſtæ Napæarum cateruæ
Traijciunt, hilarique circùm
Plaudunt natatu: mox vbi prodigus
Et temperati marginis immemor

Pro-

Prorupit,& præterfluentis
Regna procul populoſque luſit
Errore lymphæ;degeneres ſimul
Ripaque & immenſi hoſpitio aluei
Dignatus amneis,atque aquoſum
Immodico bibit ore cælum,
Siluiſque & aruis latiùs imperans
Ripam euagantis ſeditionibus
Metatur vndæ,iam natari
Difficilis,nimiuſque capi,
Venti pauentem non benè ſuſtinet
Dorſo phaſelum,lætior arduas
Subire bellantum carinas,
Et galeis clypeiſque longè
Clarus videri,donec Iapygas
Amneis auari fluctibus Adriæ
Summiſit,& maiore ponto
Veliuolum dedit ire Martem;
Sic te fluentem leniter aureæ
Torrente linguæ,prima per Italas
Clamata defatigat vrbeis.
EVGENII pia cura patris,
Qui bella Regum; & illacrymabileis
Rerum tumultus flectere prouidus
Mundi laborantis ruinas
Extulerat ſubeunte collo,
Sacrique Veri ſolliciti Patres
Quos infidelis littora Boſpori,
Rubriue ſubmiſere ponti
Regna,Paratonijue Nili,
Lectum remotis conſilium plagis
Rerum potentem viſere Tuſciam, &
Leges peregrinoſque ritus
Dardaniis ſociare ſacris.
Hic tu profanis caſſa furoribus,
Doctiſque narras prælia vocibus
Pugnata,clamatumque Martem,

Qua

Quà vitrei ruit amnis Arni.
Nec otioſæ more licentiæ
Exaggerato defluis alueo:
Sed plana per rerum profundo
Ore ruis, mediuſque ripæ:
Mox & citato plenior impetu,
Linguæ ſonoro flumine deuehis
Claſſemque & euagata longè
Ambracio pia bella ponto.
Quò nos auorum bella trahunt, retro
Seri nepotes ibimus? ibimus
Pulchror redordiri labores,
Et veteres reparare palmas?
Soluſne palmas, ſolus Achaica
Obliuioſi nocte ſilentii
Abducit Abramus tropæa,
Et veteres reuocat triumphos?

AD AMICOS BELGAS.

ODE XXIX.

EST & remotos non humilis furor
Luſtrare Belgas. Ducite Gratiæ
E valle Permeſſi vagantem
Pegaſon, alipedemque ſacris
Frænate ſertis. Vt micat auribus,
Vocemque longè vatis amabili
Agnoſcit hinnitu! vt Dearum
Fræna ferox, hilarique bullam
Collo propoſcit! Non ego degener
Ignaua curſu rumpere nubila,
Terraſque deſpectare, & omni
Vincere Bellerephonta cælo
Iam iamque retrò Carpaton, & procul
Frontem niualis reſpicio Craci,
Turreiſque Carcinæ & vetuſti

Tran-

Tranſilio iuga Carroduni
Canamque Peucen. iam Calais ſupra
Zethique pennas & Boreæ patris
(Quamuis Erechtæam maritis
Tolleret Orithan alis)
Albimque, Rhenumque, & liquidum nihil
Tangente Moſam præuehor vngula;
Iam iam coruſcas Andouerpæ
Certo domos, dominumque Scaldim,
At tu meorum prime ſodalium
BOLLANDE ſalue! non tibi frigido
Infuſus amplexu, verenda
Collatero, iuuat vſque ſacro,
Hærere vultu, ſidereum iuuat
Multoque fetum numine cernere
Pectus, redundantemque pleno
Ore Deum. Rapit inde Muſis
Dilecta ceruix, & benè pendulo
Attrita multùm pectora barbito
Sublimis HABBEQVI, ò Deorum
Digne dapes ſuperumque cantu
Condire nectar, numinis in tui
Sinu reclinem Sarbiuium ſine
Duxiſſe paullatim beatos
Carminis eloquiique fonteis.
Quis ille vates cominùs obuijs
Occurrit vlnis? pectora candidi
Noſco TOLENARI, flagranteis
Noſco genas, animamque ſemper
A Dis recentem. da Pater aurea
Arcana magni Numinis hoſpitem
Audire, da grandeis bibiſſe
Aure ſonos, animique totum
Librare florem. Quis placidas faces
HORTENSIANI neſciat ingeni?
Aut quis DIERIXI benignis
Longè oculis animam eminentem

Sui-

Suique largam? Quo ſatis HOSCHIVM,
Quo MORTIERI,quo pia VALLII,&
LIBENTIS amplexu coronem
Pectora,quo mihi dulcis HESI?
Heu digna priſco numina ſæculo,
Magnaſque in ipſis conſcia vultibus
Portare menteis! quæ ſereno
Dulcè micans ſedet ore virtus?
Quæ fixa viuæ gratia purpuræ?
Qui candor alti proditor ingeni,
Saluaque maieſtate blandum
Alloquium,placidique mores!
Fertur refuſo Deucalion mari
Dum merſa totis ſæcula promeret
Terris, renaſcentemque iactos
In lapides animaret orbem,
Moſæque Scaldiſque ad vada neſcius
Informis auri ſorte datam retrò
Iecisse glebam:quà repentè
Aurea proſiliere Sæcla,&
Terſere gratis nubila vultibus,
Iraſque, puræ frontis idoneo
Riſu remulſere,& ſlenteis
Sponte ſua pretioſiore
Mores metallo,per Rhodanum, per &
Fudere Rhenum,protinus & ſolum
Vertere Fraudes;& remotam
Inuidiæ petiere Thulen.
Hinc ille Belgis,oris & eloqui
Cognatus auro fulgor in omnia
Se ſponte mittens;ah maligno
Ni noua progenies rigeret
Contacta ferro,nec toties ſuos
In ſæua Reges cœpta reſorbeat
Ciuilis æſtus. quò perennis
Quò miſeros rapit vnda belli?
Efferte vireis, arma domeſtico

Effer-

Efferte nido, magnanimum genus
Belgæ Leones;terra tantas,
Quæ genuit,malè paſcit iras.
Per veſtra fruſtrà viſcera quæritis
Finem laborum. bella diu ſtrepunt
Quæ tertio non rupit hoſte
Barbarici tonitru Gradiui.
Auita reſtat buſta recentibus
Cingi trophæis: reſtat Achaicum
Reſtat coronari tricena
Carpathium Ioniumque claſſe
Heu quàm patenti naufragum in æquore
Noſtri periret dedecus otij,
Quantumque de noſtra videres
Phœbe cadens orienſque fama.
Iam tunc Athenis priſca reponeres
Panætianæ regna ſcientiæ,
BONÆQVE deſacrata MENTI &
Templa tuis PVTEANE Muſis,
Felix & alti Socrate non minor
Veri magiſter.Quæ tibi porticus
Feruentis vndaret iuuentæ
Agmine,quæ populis theatra?
Qui te tonantem bella Demonſthenem
Heroes alto pectore ducerent,
Aut quæ Melitæo Sophocles
Pulpita ſuccuteres cothurno?
Tunc me per omnes duceret Ædonas
Dacoſque Thracaſque & Lelegas pium
Vocis BOELMANNÆ tonitru,&
Magniloqui graue fulmen oris.
Quò ſpes inani me rapit aere
Et vector ales? quidquid id eſt;tamen
Me vate mox iras peroſis
Sæcula fluent meliora Belgis.

AD

AD QVINTVM ARISTIVM:

ODE XXX.

SIc eſt, Ariſti: nouimus ardua
Sperare tantùm quis iuuenum prior
Magnum repentino laceſſat
Carpathium Ioniumque bello?
Immenſa magnæ tempora gloriæ,
Anguſta vel ſpe vel facimus metu,
Votiſque prenſamus futura
Non manibus. ſed euntis æui
Occulta poſtquam nos rapuit fuga,
Bellamus omni conſilio ſenes
Nullius exempli, & perennem
Deſidiæ trahimus catenam
Per poſterorum ſæcula. Succute
Ignaua bello ſuccute ſæcula,
Quicunque plus à Dijs honeſti
Nominis ingenijque ducis.

AD BALTHASAREM MORETVM PANEGYRIS LYRICA.

ODE XXXI.

MVſas amantis gloria BELGII,
Et LIPSIANÆ ſidus adoreæ
MORETE, non tibi pudendo
Ad citharam veniente ſaxo
Grandem virenti Scaldis in aggere
Pono columnam quam neque turbidus
Auſter, neque emotus refuſo
Subruat Oceanus profundo:
Sed quam recentes cum violis roſæ,

Om-

Omniſque circum copia narium,
Latè coronent, aut perennis
Pampinus ambitioſiore
Irrepat herba: quam procul ardua
Pronis adorent ſaxa Ceraunijs,
Septemque qui fulcit Triones
Carpatus, & Rhodope niualis,
Columna cæli. Iam mihi nubibus
Digreſſa moles æthera ſuccurit;
Curruſque ſtellarum & tonantes
Siſtit equos, ſolitoque maior
Intrat trecentis aſtra decempedis;
Vnde & Latinis celſior Alpibus,
Canamque Pyrenen & Afræ
Deſpicias iuga celſa Lunæ.
Quæ prima, vel quæ teſtibus vltima
Incido ſaxis? nominis inclyti
Calligat in portu & tuarum
Oceanum pauet ala laudum.
Inuſitatis ſumma nitent bonis:
Parumque lucet Gloria, quæ ſimul
Illuſtrat inſignes & imos,
Et proprio magis igne pulchra eſt,
Ignota Tuſcis nomina Cæſarum
Squallent ſepulchris: quas tulit extimus
Splendor, verecundis ſepultæ
Noctibus occubuere laudes:
Et ſæpè Famam Liuor ab aureis
Detriuit aris. non Acherontius
Offundet ingratas, M O R E T E,
Inuidiæ tibi veſper vmbras:
Sed ipſe Liuor nominis in tui
Occumbet ortu. tu dominus tui
Diueſque, non debes caducæ
Ludibrium opprobriumque Diuæ;
Ex quo monentis munere L I P S I I
Multo ſonantem Socrate porticum

Ty-

Tyro celebraſti ; perennem
Doctus emi benè poſſe laudem
Impendioſæ mercè ſcientiæ :
Et ipſe ſacro plurimus otio
Palles,& externis amicus
Ingenijs bene per nepotes
Extendis æuum . Tu tacitam libris
Demis ſenectam : ſæcula Gratiæ
Muſæque,& impubes Apollo, &
Mercurius tibi debet annos,
Poſtquam diſerti flumina ſæculi
PLANTINIANÆ margine copiæ
Latè refudiſti . Sacrorum
Cuncta ſedet tibi turba vatum ?
Omniſque chartæ virginis æquore
Arundo ſudat . Vranies tibi
Nocturna certatim laborant
Otia , peruigileſque Lunæ .
Nam ſi quid vda fluxit arundine,
Torrentis æui corripit impetus,
Si non recudentis metalli,
Duxit onus,celereſque plumbo
Tardauit alas, dum gracilis liber
In certa ductis cornua paginis
Increuit, argutumque chartæ
Sub grauibus gemuere prælis
Multo ſonandis carmine legibus,
Ni me Camœnæ Pindaricas vetent
Tranſire Gades, & vagantem
Herculeæ moneant columnæ
Cœptam canoro non ſine carmine
Finire moles . Sunt alij tibi
Calles, neque vnum concitatis
Gloria currit iter quadrigis :
Namque & beati nobilis ingeni
Claudis capaci ſæcula pectore,
Hereſque Veri, ſeu quod olim

Socratici monuere cœtus,
Seu quod trienni nunc geminat potens
Stagira circo: plurimus eloqui,
Pennæque felix; nec latere
Aut humili placuiſſe vulgo;
Sed ciuis omni nobilium bonus
Noſci Senatu, &c Latij Pater,
Qui nunc & Europes recline
Portat onus dominæque Romæ,
Doctis clientum cœtibus inſerit
VRBANVS. io! tu placitum (pedi
Iam ſtantis inſcribo columnæ)
Principibus populiſque ſidus.

AD AMICOS.

Se ad ſacra ſtudia animum appellere.

ODE XXXI.

VIxi canoris nuper idoneus
Vates Camœnis: iam cithare vetor
Sermone, defunctumque longo
Barbiton ingeminare cantu.
Iam feriata ſiſtula cum lyra
Dependent vnco: rumpite tinnula
Vocalis argenti, ſodales,
Fila, ſuperuacuoſque neruos.
O quæ coruſcantum atria ſiderum
Seruas, & aurei læue perambulas
Mundi pauimentum, moleſtæ
Pelle Themi ſtudium Mineruæ.

MA-

MATHIÆ CASIMIRI SARBIEVII
SOCIETATIS IESV

LYRICORVM
LIBER IV.

AD
EQVITES POLONOS

Cùm montem Carpatum
redux ex Italia
inuiſeret.

ODE I.

Æterna magnis carmina Carpati
Inſcribo ſaxis. Diſcite poſteri,
Caſtiſque diſcendum puellis
Et pueris geminate cantum.
Fruſtrà, Poloni, cingimus oppida
Muris, & arceis addimus arcibus;
Delubra ſi ſquallent, & altis
Cælituum viret herba tectis.
Fruſtrà caduci fulminis artifex
Moles ab alta turre remugijt,
Si mœſta reſpondere cantu
Templa negant, Superumque pridem
Sacro ſtupeſcunt æra ſilentio.
Quod ſi nec idem ſit Superis honos
Templis in iſdem, nec ſub vná

Lege ſuperſtitioſioris
Per ora vulgi relligio fremat;
Ciues iiſdem non benè claudimur
Portis,& infelix eundem
Inſtruimur acies in hoſtem:
A plebe Numen ſeparibus malè
Placatur áris.ſcimus vt impias
Vaſtata Graiorum per vrbeis
Sacra ſuis periere rixis.
Fumant propinquiorem vt Bohemiæ:
Concuſſa Regni viſcera Pannones
Fleuere collatis in vnam
Viribus incubuiſſe ſtragem.
Hinc inde læuos deſpice Carpato
Polone campos, quos pecorum ferax
Drauuſque Sauuſque, & bicornis
Frugifero ſecat Iſter amni;
Quanto careret corpore Thracius
Regni tyrannus,ſi benè mutuas
Menteis & obligata Diuis
Barbarus extimuiſſet arma!
Atqui timendæ Panno potentiæ
Vallarat altis oppida mœnibus;
Pontemque dedignatus, omni
Danubius famularis vnda
Cingebat Vrbeis. ſed quid inutili
Poſſent ſceleſtæ præſidio manus,
Quas ira non læti Tonantis
Riſerit, indigeteſque Diui?
Iam nunc Polonis fata Quiritibus
Edico vates:Dum tibi conſona
Votiſque cantuque & Sabæo
Thure calent precibuſq; templa,
Omnis recuruo Lechia poplite
Dum, Virgo, prima, dum media die,
Dum te ſalutamus ſuprema,
Et dubio tibi lucis ortu

Septena coràm flamma Decembribus
Collucet aris; dum tibi patrium
Pæana dicit, ſupplicesque
Accumulat pia turba ceras;
Noſter niuoſo Viſtula Carpato,
Noſterque ab ipſo fonte Boryſthenes,
Labentur in Pontum, nec Auſtrum
Aut Gothicam metuemus Arcton.
Errorne mentes, ambiguas rapit
An clamor aures? vox grauior caua
Reſpondit è nube, & ſerenùm
Non dubij micuere Diui.

AD STANISLAVM LVBIENSKI
Epiſcopum Plocenſem
REGNI POLONIÆ SENATOREM
ODE II.

SVnt & nouarum non vacuæ mihi
Laudum pharetræ. prome reconditum
O Muſa telum: quem ſonoro
Pieridum iaculemur arcu?
Sit meta Preſul, cui modò Plocia
Centum Poloni margine Viſtulæ
Eduxit armenta, & ſmaragdis
Grande pedum, Tyrioque vittas
Inſcribit oſtro. ſe ſpecioſiùs
Plerumque doctæ Palladis artibus
Indulget, & Muſis amicam
Gaudet Honor redimire frontem.
Pulchro ligari fœdere geſtiunt
Libris Tiaræ. Romuleas ſuper
Aras Honori, & dedicatis
Thura ferunt eadem Camœnis

Arſiſſe quondam: ſed vigil ambitus,
Si poſſit, ipſas Cælituum ſolo
Permiſcet auras, atque ab alto
Aſtra rapit Superoſque cælo.
Veſter, Camœnæ, veſter ad inclytas
Stat Præſul aras. vos adamantinam
Sparſiſtis electro Tiaram,
Quà vitreo pretioſus amni
Pingit feracem Narnia Mœſiam:
Vos & bicorni Palladium caput
Preſſiſtis auro, & gratulata
Carmina perſonuiſtis vnda.
Vos pectus altum, conſilijs ſimul
Abſterſit atræ nubila patriæ,
Mulcetis, & faſtidioſo
Excipitis reducem Senatu:
Quondam & perenni viuere nobilem
Donaſtis æuo, cùm tulit aureos
Ad aſtra mores, atque auaro
Egregij monitus PSTROKONI
Inuidit orco, candidus eloqui,
Verique diues: vos, miſerabili
Bellis inhorreſcente Regno,
Conſilijs facilique rerum
Firmaſtis vſu; ne popularibus
Fatiſcat vndis, neu malè pendulis
Dextramque ceruicemque rebus
Subtrahat. ille meis legetur
Pars magna chartis; ſeu tenui lyra
Dicam Geloni fœderis otia,
Maiore ſeu plectro Lechæi
Arma virumque canam Gradiui.

AD

AD CÆSAREM PAVSILIPIVM.

Regnum ſapientis.

ODE III.

LAtè minaces horruimus Lechi
Regnare Thracas, latiùs imperat,
Qui ſolus, exemptuſque vulgo
Certa ſui tenet arma voti.
Imbelle pectus parce fidelibus
Munire parmis; neu latus aſpero
Lorica cinctu, neu decorum
Arcus amet pharetræque collum.
An Cimber, an te lectus ab vltimis
Pictus Britannis ambiat, an Geta,
Nil allabores ipſe miles,
Ipſe tibi pugil, ipſe Ductor,
Exile regnum, PAVSILIPI, ſumus:
Sed ſe obſequentem qui ſibi ſubdidit,
Hic grande fecit; ſi ſuaſmet
Ipſe roget, peragatque leges.
Armata Regem non faciet cohors,
Non tincta vulgi purpura ſanguine,
Aut nobili ſtellatus auro
Frontis apex, tereti que gemma.
Rex eſt, profanos qui domuit metus;
Qui cùm ſtat vnus, caſtra ſibi facit;
Caſumque fortunamque pulchro
Prouocat aſſiduus duello.
Non ille vultum fingit ad improbi
Decreta vulgi, non popularia
Theatra, non illum trophæa,
Non volucri mouet aura plauſu.
Beatus, à quo non humilem grauis
Fortuna vocem, non tumidam leuis

Expreſſit vmquam, curioſis
Dum tacitus premit ora fatis.
Ad prima ſi quis vulnera non gemit,
Solo peregit bella ſilentio:
Celare qui nouit ſiniſtros,
Ille poteſt benè ferre caſus.
Ille, & caducis ſe licet vndique
Suſpendat auris pontus, & in caput
Vnius & flammas, & vndam, &
Vertat agens maria omnia Auſter,
Rerum ruinas, mentis ab ardua
Sublimis aula, non ſine gaudio
Spectabit, & latè ruenti
Subijciens ſua colla cælo
Mundum decoro vulnere fulciet;
Interque cæli fragmina, lugubre
Telluris inſiſtet ſepulchrum, ac
Incolumis morientis æui
Heres, ab alto proſpiciet, magis
Hęc magna quàm ſint quę pedimus premit;
Quàm quæ relinquet; iam tum Olympi
Non dubius moriturus hoſpes.
Quò cùm volentem fata reduxerint;
Nil intereſt, an morbus, an hoſticus
Impellat enſis, quò ſupremum
Vrget iter, ſemel aduehemur
Quam nauigamus ſemper in inſulam:
Seu lata magnis ſtrauimus æquora
Reges carinis; ſeu Quirites,
Exigua vehimur phaſelo:
Illo beatum margine me meus
Exponat aſſer. cur ego ſiſtere
Æterno reformidem quietus
Littore, ſi peritura linquam?

Celebris POLONORVM de Oſmano Turcarum Imperatore victoria, prælio ad Chocimum Dacico, anno DOMINI M. DC. XXI. VI. Non. Septemb. commiſſo parta.

Galeſi Agricolæ Dacici Cantus inducitur.

ODE IV.

DIues Galeſus, fertilis accola
Galeſus Iſtri, dum ſua Dacicis
Fatigat in campis aratra,
Et galeas clypeoſque paſſim, ac
Magnorum aceruos eruit oſſium;
Vergente ſerum ſole ſub Heſperum
Feſſus reſediſſe, & ſolutos
Non ſolito tenuiſſe cantu
Fertur iuuencos: Carpite, dum licet,
Dum tuta vobis otia, carpite,
Oblita iam vobis vireta
Emeriti, mea cura, tauri,
Victo rPolonus dum poſita ſuper
Reſpirat haſta, ſi etiam vigil
Sæuuſque. Pro quantis, Polone,
Moldauici tegis arua campi
Thracum ruinis! quas ego Biſtonum
Hic cerno ſtrages? quanta per auios
Diſiecta latè ſcuta colleis?
Quæ Geticis vacua arma truncis?
Hac acer ibat Sarmata, (Thracibus
Captiuus olim nam memini puer.)
Hic ære ſquallenteis, & auo
Concanus explicuit cateruas.
Heu quanta vidi prælia, cùm Dacis

Conſertus haſtis campus, & horridi
Collata tempeſtas Gradiui,
Ambiguis fluitaret armis!
Suſpenſa paullùm ſubſtitit alitis
Procella ferri; donec ahenea
Hinc inde nubes ſulphurato
Plurima detonuiſſet igni.
Tum verò ſignis ſigna, viris viri,
Dextræque dextris, & pedibus pedes,
Et tela reſpondere telis,
Et clypeis clypei rerundi.
Non tanta campos grandine verberat
Niualis Arctos, non fragor Alpium
Tantus, renitenteis ab imo
Cùm violens agit Auſter ornos,
Hinc quantus atq; hinc impetus: ære
Defuſus imbri, Miſcet opus frequens
Furorque, virtuſque & perrenni
Immoritur breuis ira famæ.
Diu ſupremam nutat in aleam
Fortuna belli ſtat numeroſior
Hinc Beſſus, hinc contrà Polonus
Exiguis metuendus alis.
Sed quid Cydones, aut pauidi Dahæ,
Molleſque campo cedere Concani,
Quid Sores, auerſoque pugnax
Parthus equo, Cilicumq; turmæ
Contra ſequacis pectora Sarmatæ
Poſſent fugaces? hinc ruit impiger
Ponthus, hinc Lithuanus; atro
Quale duplex ruit axe fulmen:
Aut qualis alto ſe geminus iugo
Deſoluit amnis, raptaque cum ſuis
Armenta ſiluis, atque a perto
Præcipitat nemora alta campo.
Heu quale fænus fulminat æneo
Boruſſus igni! non ego Liuonum
Pu-

Pugnas,& inconſulta vitæ
Tranſierim tua Ruſſe ſigna.
Vobis fugaces vidi ego Biſtonum
Errare lunas, ſignaque barbaris
Derepta vexillis, & actam
Retrò equitum peditumque nubem.
Virtute pugnant non numero viri;
Et vna ſiluam ſæpiùs eruit
Bipennis,& paucæ ſequuntur
Innumeras aquilæ columbas.
Heu quæ iacentum ſtrata cadauerum,
Qualemque vobis Ædonij fuga
Campum retexere ? Hic Polonam
Mordet adhuc Othomannus haſtam:
Hic fuſus Æmon; hic Arabum manus
Confixa telis: hic Caracas iacet
Conopeis ſubter Lechorum
Non benè pollicitus minaci
Cœnam Tyranno. Spes nimias Deus
Plerumque fœdos ducit ad exitus,
Ridetque gaudentem ſuperbum
Immodicis dare vela votis.
Quò me canentem digna trahunt equis
Non arma cautis ? ſiſtite barbaræ,
Non hæc inurbana, Camœnæ,
Bella decet memorare buxo,
Maiore quondam quæ recinent tuba
Seri nepotes; & mea iam ſuis
Aratra cum bubus reuerti
Præcipiti monet axe veſper.

PARODIA

EX IOANNIS KOCHANOVVII

Poetarum Polonorum Principis
Libri II. Ode XXIV.

Cùm Scythæ citeriorem Podoliam inopinatò inuaſiſſent, populariter decantata.

ODE V.

ÆTerna labes, nec reparabile
Polone damnum: Podoliam Getas
Impunè vaſtare, & dolendas
Ponè Tyram numerare prædas.
Eheu pudendum! Threici canes
Egere præ ſe non popularium
Armenta damarum, paternis
Non iterum reditura luſtris.
Pars impudicis vendita Thracibus,
Pars Tauricanos iuſſa ſequi Scythas.
Eheu Gelonorum Polonis
Strata canum caluere nuptis!
Manus latronum ruris & oppidi
Ignara, noſtras irruit (heu pudor!)
Vrbes, quibus pellita raptas
Plauſtra vehunt reuehuntque gazas.
Neglecta quondam ſic pecorum lupi
Armenta vaſtant; quæ neque peruigil
Seruat Magiſter, nec fideli
Cura canum comitata greſſu.
Quantum Gelono pectoris addimus,
Si verſa tu piterga damus Scythæ,

Iam

Iam pænè laturo probroſas
    Ciuibus Imperioque leges!
Heu rumpe ſomnos,& vigiles age
Polone curas,nec reuocabili
    Diffide fortunæ,aut fugaci
        Anteueni tua fata tergo.
Tibi refulſo nunc age ſanguine
Pulchri Gelonus nominis eluat
    Labem, colonorum cruentis
        Damna riget lacrymoſa riuis.
Surgemus? annos diſtinet aurea
Menſæ ſupellex? quos manet(heu dolor!)
    Hæc menſa conuiuas?is auro
        Nempe bibat,cui dulce ferrum eſt.
Neruum recuſis in pretium ſcyphis
Bello paremus. quæ malè per vias
    Sparſit platearum, tuendis
        Hæc eadem neget arca muris?
Hæc munerati, nos potioribus
Seruemus auſis. pectora non priùs
    Quàm vulnerantur ſcuta: fruſtra
        Exanimem tegit vmbo dextram.
Me priſca lactat fabula:creſcere
Per ipſa Lechum damna. ſed heu! recens
    Ne me refellas fama, Lechum
        Damna ſuis cumulare damnis.

PALINODIA

Ad Parodiam

IOANNIS KOCHANOVVII,

Cùm Victoria de Turcis parta renuntiaretur, ac paullo poſt STANISLAVS KONIECPOLIVS *Exercituum Regni Poloniarum Ductor Campeſtris, Scythas proſperis prælijs fudiſſet.*

ODE VI.

ÆTerna laudum nec violabilis
Polone merces: ſanguine Concanos
Pacem redimiſſe, & reuictam
Vno Aſiam Libyamque bello,
Extrema latè quà rigido ſubeſt
Europa cælo, cornua fregimus
Lunæ, cui luſtrat ſubactas
Sol oriens morienſque terras.
Io triumphe: Lechiade Duces
Egere præ ſe ſigna fugacium
Latè Gelonorum, Polonis
Non iterùm reditura campis.
Pars iuſſa pacis viuere legibus,
Pars fœderata cedere Dacia;
Io: Corallorum Polonis.
Signa ducum micuere templis.
Gens quæ niuali deuia Caucaſo,
Vndaſque terraſque & dubium manu
Concuſſit orbem, non decoro
Anteijt ſua fata tergo:
Nocturna quondam ſic humili meant

Sub

Sub antra greſſu degeneres lupi,
Si quando venantium tumultu
Auia perſoluere luſtra,
Quantum cruenti pectoris & Gotho
Dememus hoſti, qui modò Liuonum
Terras repentinaque cinctam
Terruit obſidione Rigam!
Sed ne ſecundis heu nimium pij
Credamus armis ſæpè ſuum leuis
Fortuna victorem reliquit;
Et medios ſecuit triumphos.
Contemptus hoſtis. ſic Lacedæmonum
Sic bellicoſi mœnia Romuli
Creuere contemptu, & perennes
Gentibus impoſuere frænos.
Dat ira vires quæ tumido dolet
Ab hoſte temni; ſunt & inermibus
Iræ columbis, ſunt echinis,
Sunt apibus ſua tela paruis.
Hic ipſe qui nunc improbus æreas
Tutùm fluenti Danubio Geres
Nectit catenas, cùm ſecundis.
Podoliam populatus armis.
Spernet Lecheæ robora dexteræ;
Me vate, tinget ſacrilega Lechos
Ceruice mucrones potenti
Sic Nemeſi, placitumque fatis.

AD CÆSAREM PAVSILIPPIVM.

Diui Dauidis Regis, & Vatis Lyrica Poeſi Latinam non eſſe parem.

ODE VII.

IEſſea quiſquis reddere carmina
Audet Latini pectini barbit,

Audet redordiri ſuperbæ
Turrigeras Babylonis arces.
Quantus Poloni è vertice Carpati
Ruptis inundat Viſtula fontibus;
Se fert, inexhaſtuſque tanto
Iſacius ruit ore Vates.
Vtcumque Paſtor duxit in auias
Armenta valleis, aut gelido ſuper
Iordane, muſcoſæque Bethles,
Aut liquidis Acaronis vndis,
Dulci renarrat carmine melleis
Manaſſe retrò ſæcla liquoribus,
Vinique riuos, & vetuſtas
Lacte nouo trepidaſſe ripas:
Seu fortè miles belligeras lyra
Tranſſumit haſtas, & Superum pio
Scutumque loricamque Regi
Induitur, femorique magnum
Appendit enſem, qui malè pallida
Vrat minaci ſidera fulgure
Vrbeſque Regeſque, & tremendo
Regna metat, populoſque ferro:
Seu Chriſtianis grande nepotibus
Euoluit æuum, ſiue adamantinis
Decreta cæli fixa valuis;
Siue hominum Superumque Patrem
Stellante mundi ſiſtit in atrio,
Cùm torrus alti nube ſupercili
Dijudicandorum ſupremus
Conſilio ſtetit in Deorum.
Illi & propinquus Terror in aureo,
Et Fas, & Æqui ſtrenua Veritas,
Et Candor, aſſedere ſcamno,
Et liquidæ ſine nube Leges.
Quis ducat æquo pectine ſutilem
E luce pallam? quis ſub ianthini
Tentorio cæli ſedentem,

Quis

Quis rutillis diadema dicat
Crinale ſtellis?quis memoret Deum
Latè trahentem ſyrma per aureum
Mundi pauimentum, ſequaci
Sidera conglomerare limbo?
At quantus inter Niliacas chelyn
Intendit vndas, cùm reducem Pharo
Moſen, Erythræiſque ducit
Iſacidum pia caſtra lymphis?
Hinc ruptus atque hinc artifici lyra
Pontus rigenti diſſilijt freto,&
Circùm pependerunt euntes
Marmoreis maria alta muris.
Videre ſtratis te Deus æquora,
Videre tonſis;& liquido pede
Fugere: porrectas in altum
Ipſe timor glaciauit vndas,
Et ſtare iuſſit:non humili ſono
Terraſque & ictos increpuit polos
Armatus æther: hinc rubenti
Fulgura diſſiluere rima:
Interque crebræ verbera grandinis,
Vndaſque, flammaſque,& trepidantium
Duella ventorum, ſuperbi
Frænigeras Pharaonis alas,
Curruſque,& haſtas,ſanguineum mare
Iam non inani nomine proruit
Latè ſuperfuſum: cruentos
Seruat adhuc memor vnda ſulcos.
Tum verò victor quadriiugas ſuper
Sublimis auras ſe Deus extulit,
Longeque frænatis tetendit
Sacra Notis Zephyriſque lora.
At læta circùm flumina vitreis
Plauſere palmis, & velut arietes
Succuſſa certatim ſupinis
Culmina ſubſiliere ſiluis.

Hæc

Hæc nos nec olim Sarmaticà rudes
Auſi Camœna: nec modò Dardanas
Culti per arteis, fortiore,
PAVSILIPI, recinemus œſtro.
Satis daturi, ſi Salomonia
Vtcumque lenes tendere barbita,
Caſtam Sunamitim, & pudicos
Carmine ſollicitamus ignes.

LAVS DANTISCI.

Memoratur inſignis Dantiſcanorum de Claſſe Teutonica victoria, & fides erga Poloniæ regnum collaudatur.

ODE VIII.

QVæ puppis aut quis Pegaſus vltimas,
Tibi dicatum carmen in inſulas
Portabit, ò ſidus Boruſſæ
Gentis, Hyperboreique latè
Regina cæli? quæ vitrei ſuper
Sediſſe felix margine Viſtulæ,
Terraſque liquenteſque circum
Oceani ſpeculata campos,
Iniecta ſeptem fræna Trionibus
Doctà relaxas & cohibes manu,
Vtrimque pollens, ſiue tellus,
Siue tuas tremat vnda leges.
Gazas tuorum non ego ciuium
Canam profanus: non ego turribus
Balthim coronari, & trecentas
Portubus aduigilare proras:
Non, quod Britannos nauiget, aut tuus
Eoa remus verberet æquora:
Non quòd tuis Ormuſianæ

Mer-

Mercibus infremuere ripæ.
Non, aut propinquas digna Palatia
Æquare nubes, aut Superum canam
Delubra, non imaginoſis
Atria conſpicienda ceris.
Olim reuictos conſilio dolos
Dicam PlauenI. cetera diſtuli·
Nondum auſus Amphion perennes
Cantibus ædificare muros.
Humana quidquid compoſuit manus,
Humana rurſus diſijciet: iacet
Ingens Alexandria, & altæ
Mœnia procubuere Romæ.
Natura craſſos ſubruit æmulæ
Artis labores. heu malè prouidi
Caſura mortales in altum
Extruimus, colimuſque, ijſdem
Mox obruendi! Troia premit Phrygas,
Graios Mycæne: ſola Fides ſuper
Turrita terrarum ſepulchra
Euenit; & iacuiſſe gaudet,
Quidquid caduco condidit omine
Non ſola virtus. oppida Ciuium
Virtus tuetur, non ahena
Clauſtra, Semiramiæue turres,
Non ſulpuratis feta tonitribus
Tormenta, non arx clauſa decemplicis
Errore muri; ſola diros
Vrbe Fides prohibebit hoſtes.
Hac arte lato Teutonas æquore
Vrbs magna fundis; quam neque callidum
Perrupit aurum, nec doloſi
Munera blanditiæque belli.
Nam Fas, & Æqui priſca Seueritas,
Simul potentûm limina Ciuium
Muniuit, & dona & repulſos
Arma retrò retulere greſſus.

Mœ-

Mœſtum locuto iam redeuntibus
Signis Magiſtro; nunc ego(pro pudor)
Ferat per Europen celebris
Fabula,dedecoraſſe ſacri
Leges Gradiui,& degenerem dolo
Armaſſe dextram. non ego(pro dolor)
Ferro Boruſſorum nec auro
Dedecores animos probaui;
Vtrimque fœdus. claſſis in vltimam
D.ſiecta Thulen, & profugæ rates
Heu turpe vulgabunt Plaueni
Opprobrium: vice plus quaterna
Tentata noſtris mœnia claſſibus
Stetiſſe; & auri muneribus meas
Ferrum regeſſiſſe in carinas,
Non iterùm reditura dona.
Quem fœderatis nunc ego nuntium
Mittam Sicambris?quos ego Teutonum
Faſtis recenſebo triumphos?
Quæ patrijs ſpolia ampla fanis?
Fruſtrà pudendis Fama ſuperſtitem
Narrat ruinis.ò ego naufragus
Periſſe dicar? donec alter
Me melior pauido triumphus
Excuſet orbi:ſi tamen hoc quoque
Fortuna verſa iam negat orbita,
Me vera non falſo probroſum
Naufragio Libitina condat

AD ROMAM.

Eam bonarum artium nutricem eſſe.

ODE IX.

SEcunda cælo Roma, perennia
Quam iura dantem quadriiugo vehit

Hinc

Hinc Africa Euro peque ſupplex,
Inde Aſia Americeque curru,
Olim cruentis non ſine prelijs
Frænare terras aſpera, nunc potens
Pacis ſacramento quietæ
Belligeras cohibere genteis.
Nec omne terram proſpicit vndique
Cælum, nec omnis parturit omnia
Tellus, & in magnis relucet
Diſcolor ingenijs venuſtas.
Te mite cælum, te genius loci,
Et quæ bonorum copia plurimo
Se fundit è cornu, colendis
Moribus ingenioque blandam
Fecere matrem, non tibi nubilæ
Mentes, ſed album quæ generoſiùs
Bibere ſolem, ſunt aperto
Pectora candidiora cælo:
Verique pugnax, & niuei vigil
Pubes Honeſti: fulgurat indoles
Vultuque, cultuque, & fideli
Non dubius ſedet ore Candor.
Sunt & benignæ quæ bona pectoris
Ornant Camœnæ, non veteres ego
Vates, & ignotos amico
Carmine ſollicitabo maneis:
Teſtis mearum viuida BENCII
Thalia laudum: teſtis amœnior
Argenteis GALLVTIORVM
Barbitos inſonuiſſe neruis.
Teſtis feroci qui premit impetu
Papiniani prælia pectinis
DONATVS: heu teſtis Tragœdi
Poſtuma Calliope STEPHONI,
Diueſque STRADÆ cultus, & integer
GVINISIANVS candor, & aurei
Lepos PETRVCI; aut qui Latino

Dulcè

Dulce fluit GODEFRIDVS ore.
Quamquam nec armis deſit idonea
Campoque pubes: & tibi Thracium
De præliaturos Tyrannum
Magnanimos Latium nepotes
Cultuque & almis educat artibus;
Qui regna Cypri, qui Rhodon aſſerant
Armis, Palæſtinoſque colleis,
Et Solymi iuga parricidæ.
Vidi Latinas, vidi ego, ludicro
Latè phalangas feruere prælio,
Primi rudimentum Gradiui,
Dum Ligurum Allobrogumque quondam
VRBANVS acres non ſine numine
Componit iras, cum fera militum
Ferrara vicinum quietis
Eridanum monet eſſe ripis.
Heu quanta bello robora! non mihi
Indictus olim vixeris, altius
TORQVATE fraterna ſonari
Vigne lyra, Comitum propago
TORQVATE Regum te Latijs grauem
Bohemus armis, te validum leues
Senſere Daci, tu perempti
Non humilis ſocius BVQVOI;
Tunc Vaticano primus in agmine
Pugnam docebas: qualis adhuc rudem
Chiron Achillem, qualis alto
Æmona Proteſiluas Æmo.
Dicent COLVMNAS qui grauioribus
Dicent Camœnis edomitum mare, &
Opima Naupacti trophæa, &
Auſonio pia bella ponto.
Non & ſonandus non geminus pari
VRSINVS œſtro? ſed benè credidit
Imbelle plectrum, non pharetram,
Aut habilem mihi Phœbus arcum.

AD

AD Q. DELLIVM.

Non tam populari exemplo, quam potiùs rationis ductu vitam eſſe inſtituendam.

ODE X.

DELLI, ſi populo duce
Vitæ degenerem capimus orbitam;
Erramus procul arduis
Virtus ſe nimium ſepoſuit iugis.
Illuc quò via tritior,
Hoc eſt certa minùs. Longus inutili
Error inectitur ordine:
Et mores populum, non ratio trahit.
Caſu viuitur; & viam
Non metam premimus, qua præeuntium
Per veſtigia ciuium
Inſanæ ſtrepitus plebis, & improbæ
Voces inuidiæ vocant.
Exemplis trahimur, & trahimus retrò;
Soli nemo ſibi eſt malus.
Nulli vita ſua eſt: dum vaga poſtero
Turbam turba premit gradu,
Sunt primi exitio ſepè ſequentibus.
Me parnaſſus & integer
Plebeijs Helicon cœtibus eripit
Sublimem: vnde vagantium
Errores animorum,& malè deſidis
Vulgi damna patent. iuuat
Ex alto intrepidum colle iacentia
Deſpectare pericula, &
Cautum non proprijs viuere caſibus.

AD SIGISMVNDVM LÆTVM,

Gloriæ inanis deſpicientiam & ſilentium commendat.

ODE XI.

LÆTE, quid caſſis ſequimur fugacem
Gloriam telis? fugit illa Mauri
More, vel Parthi, regeritque ab ipſo
Vulnera tergo.
Hoſpes vnius negat eſſe tecti
Garrulus vulgi fauor: hic inani
Aure rumores legit, inde veris
Falſa remiſcet.
Hic velut nidum poſiturus hæſit,
Mox vbi vana vacuum tumultu
Pectus illuſit, tacitis in altum
Subſilit alis,
Vera laus ſciri fugit. ipſe pulcher
Se ſua Titan prohibet videri
Luce. quis totus potuit latere,
Maior habetur.
Qui premit ſacram taciturnitate
Pectoris gazam; benè non ſilenti
Tutus in vulgo, benè ſuſpicaci
Regnat in aula
Præterit mutas benè cymba ripas;
Quæ ſimul raucis ſtrepuere ſaxis,
In latus cautam ſapiens memento
Auertere proram.

AD

AD IANVM LIBINIVM.

Solitudinem ſuam excuſat.

ODE XII.

QVid me latentem ſue tenui lare
Dudum moretur, cum mihi ciuium
Amica certatim pateſcant
Atria, ſæpè rogas LIBINI.
Me plenus extra quid cupiam? meo
In memetipſum clauſus ab oſtio,
In ſe recedentis reuiſo
Scenam animi, vacuumque luſtro
Vitæ theatrum, ſollicitus mei
Spectator, an quæ fabula prodij
Matura procedam, & ſupremo
Numinis excipienda plauſu.
Omnes recenſet Numen, & approbat,
Vel culpat actus: quo mea indice
Si ſcena non læuè peracta eſt,
Sim populo ſine teſte felix.
Odi loquacis compita gloriæ
Plebeia: quam cum Fama fauentibus
Euexit auris, ſæpè miſſo
Inuidiæ ſtimulata telo,
Aut inuidentum territa vocibus,
Parùm obſtinatis & malè fortibus
Dimittit alis. illa nudam
Plangit humum, laceroſque ſaxis
Affligit artus. Me meliùs tegat
Priuata virtus, & popularia
Numquam volaturum per ora
Celet iners ſine laude tectum;
Semota laudem ſi metuit, vetat
Audire virtus. tutiùs inuidi
Longinqua miramur: propinquis
Læuus amat comes ire Liuor,

AD CÆSAREM PAVSILIPPIVM

Aduerſa conſtanti animo ferenda eſſe.

ODE XIII.

SI quæ flent mala lugubres
Auferrent oculi, Sidonijs ego
Mercarer benè lacrymas
Gemmis, aut teretum merce monilium
At, ceu rore ſeges viret,
Sic creſcunt riguis triſtia fletibus.
Vrget lacryma lacrymam;
Fecundusque ſui ſe numerat Dolor.
Quem fortuna ſemel virum
Vdo degenerem lumine viderit,
Illum ſæpè ferit; mala
Terrentur tacito ſata ſilentio.
Ne te, ne tua fleueris
Quæ tu, care, vocas, PAVSILIPI, mala,
Quam pellunt lachrymæ, fouent
Sortem: dura negant cedere mollibus,
Siccas ſi videat genas,
Duræ cedet hebes ſors patientiæ.

AD CRISPVM LÆVINIVM.

Rogatus cur ſæpè per viam caneret, reſpondet.

ODE XIV.

CVm meam nullis humeros onuſtus
Sarcinis tecum patriam reuiſo
Lætus, & paruo mihi cumque diues

Can-

Canto viator.
Tu ſiles mœſtum: tibi cura Muſas
Demit, & multi graue pondus auri,
Quæque te quondam maleſida rerum
Turba relinquet.
Diues eſt qui nil habet; illa tantùm
Quæ poteſt certa retinere dextra
Seque fert ſecum, vaga quo migrare
Iuſſit egeſtas.
Quid mihi, qui nil cupiam, deeſſe
Poſsit? vmbroſi placet vna Pindi
Vallis: ò ſacrum nemus, ò iocoſæ
Rura Camœnæ!
Quæ meos poſcet via cumque greſſus,
Delphici mecum, mea regna, colles
Itis, & feſſum comitante circum-
ſiſtitis vmbra.
Me Gothus ſæuis religet catenis,
Me Scythes captum rapiat, ſolutà
Mente vobiſcum potero tremendos
Viſere reges.

AD MVNATIVM.

Nihil in rebus humanis non tædio plenum eſſe.

ODE XV.

NIl eſt, MVNATI, nil, iterum canam,
Mortale, nil eſt, immedicabilis
Immune tædi. Clarus olim
Sol proauis atauiſque nobis,
Parùm ſalubris, nec macula reus
Damnatur vna: quidquid in arduo
Immortale mortales Olympo
Vidimus, inuidiæ caduca

Fuſcamus vmbra, non placet incolis
Qui ſol auitis exoritur iugis;
Aut priſca quæ dudum paternam
Luna ferit radijs feneſtram.
Cælo quotannis, & patriis leues
Migramus aruis; hunc tepidæ vocant
Brumæ Batauorum, huic aprici
Auſoniæ placuere ſoles.
Fruſtrà; fideles ſi dominum retrò
Morbi ſequuntur, nec tacitus Dolor
Abſiſtit, aut Veiente curru,
Aut Veneta comes ire cymba.
Tandemque nobis exſulibus placent
Relicta. certam cui poſuit domum
Virtus, huic numquam paternæ
Fumus erit lacrymoſus aulæ.
Virtus agreſti diues in otio
Seſe ipſa claudit finibus in ſuis
Plerumque, & inſonti quietum
In palea ſolium reclinat.

AD EQVITES POLONOS.

Illos quàm maximè campeſtribus prælijs idoneos eſſe.

ODE XVI.

NEc Lechus neque Lechicis
Proles ille fuit nata nepotibus,
Primus qui docuit ſuis
Vrbes Sarmatiæ fidere machinis.
Campeſtres benè Sarmatæ
Campo bella gerunt; ſub Ioue libero
Natam militis indolem
Fruſtrà belligero clauditis otio;
Arctis oppida mœnibus

Vir-

Virtutem cohibent,dum malè fortibus
Addunt conſilijs moram,&
Creſcentes hebetant Martis adoreas.
Sic non vincimus,vt diu
Vincamus; miſeri,ni vetet exteri
Campeſtris manus auxili
Hoſtem quaſſa diu cingere mœnia;
Aut vis viuida ciuium
Rumpentis nebulam more tonitrui
Clauſo proruat oppido,
Et murum ſolido pectore ſuppleat.
Agreſtes meliùs feræ,
Quarum non vacuis iurgia ſub iugis,
Sed plano generoſior
Campo pugna calet:prodit inertibus
Antris impauidus leo,
Hoſtem conſpicuis ſternere collibus.
Aer ingenuis patet
In pugnas aquis, mollibus euolat
Nidis,cùm violentior
Viſis accipiter pugnat oloribus.
Quid nos picta leonibus
Fruſtrà parma tegit? cur Iouis alitem
Aut cur accipitrem cauo
Geſtemus clypeo,ſi malè Martiæ
Reſpondet nota dexteræ,
Nec pulſo reſonat gloria pectori?
Quòd ſi non vacuum genus
Iactamus timidi,cur fugimus ſacrum
Immiſcere periculis
Cælo teſte caput,non ſine ſtemmate?
Magno magna ruant loco,
Aut vincant videat ſol meliùs mori
Quos naſci benè viderit,
Et laudis ſpatium mors habeat ſuæ.
Hac virtute Chaber vagum
Sub conſanguineæ iura Poloniæ

Iuſſit ire Boryſthenem,
Captiuique ſuper marginibus Salæ,
Et ſileſidos Oderæ,
Metas imperio fixit aheneas.
Quà certo pede gloriam
Stantem non ſtabilis præflueret liquor.
Nos fœdam Lare patrio
Ætatem tegimus, ſolliciti parùm,
Quàm vicinus aret Gothus,
Vel quam frugiferæ rura Podoliæ
Creber diripiat Scythes:
At non & madidi ſub iubar Heſperi
Inter pocula neſcij
Noctem ſanguineo ducere iurgio.
Quod ſi prima ſenes hiems
Admonuit tepido cum pueris foco,
Patrum dicere prælia
Hauſto non humiles hiſtorici mero,
Fecundam ſcelerum pij
Ætatem querimur, quam noua poſterum
Deturpauit inertia.
Fruſtrà: ſi poſitis mox eadem patres
Inter pocula liberis
Flemus, quæ miſeri ſæcula fecimus.

AD VIOLAM,

Kalendis Maij quotannis Pueri IESV *caput coronaturus*.

ODE XVII.

AVrora Veris, punicei receus
Regina campi, cinge mei precor
Frontem puelli: cur ſub auro
Paruulus heu grauibuſque gemmis,
Aut ſub prementis ſidere purpuræ

La-

Laboret? ò cui pauperies mei
Regnum dicauit; necte ſertum,
Necte meo diadema Regi.
Paruo coronat munere ſe Deus
Plerumque; ſi quæ paupere dat manu
Diues voluntas: dona magnis
Parua animo placuere magno.

AD ROSAM

Quot annis Kalendis Iunij D. Virginis caput coronaturus.

ODE XVIII.

Siderum ſacros imitata vultus
Quid lates dudum roſa? delicatum
Effer è terris caput, ò tepentis
Filia cæli.
Iam tibi nubes fugiunt aquoſæ,
Quas fugant albis Zephyri quadrigis;
Iam tibi mulcet Boream iocantis
Aura Fauoni.
Surge, qui natam deceant capilli
Mitte ſcitari: nihil heu profanæ
Debeas fronti, nimium ſeueri
Stemma pudoris.
Parce plebeios redimire crineis,
Te decent aræ: tibi colligenda
Virginis latè coma per ſequaceis
Fluctuat auras.

AD IESVM OPT. MAX.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Indica mihi quem diligit anima mea, vbi paſcas, vbi cubes in meridie.

ODE XIX.

DIcebas abiens; Sponſa vale, ſimul
Viciſti liquidis nubila paſſibus,
Longam ducis, IESV,
In deſiderijs moram.
Ardet iam medio ſumma dies polo,
Iam parcit ſegeti meſſor, & algidas
Paſtor cum grege valleis,
Et pictæ volucres petunt.
At te quæ tacitis diſtinet otiis
O IESV regio? quis mihi te locus
Cæcis inuidet vmbris,
Aut ſpiſſa nemorum coma?
Scirem, quo iaceas ceſpite languidus,
Quis ventus gracili præflet anhelitu,
Quis riuus tibi grato
Somnum prætereat ſono;
Ah! ne te nimio murmure ſuſcitent,
Noſtræ diluerent flumina lacrymæ,
Et ſuſpiria crudis
Miſcerentur Eteſijs.

AD DIVAM VIRGINEM

CARMEN VOTIVVM.

ODE XX.

REgina terris non humili Deum
Enixa partu, cui vigiles comam
Flammæ coronauere,& albo
Sidera circumiere gyro;
Vtcumque viles reſpicis aurea
E nube terras,lenior excipe
Non antè teſtudo locutis
Quæ mea cumque ſonat Camœnis.
Me torua circùm mugiat horrido
Malea ponto,me fera ſorbeat
Charybdis;enantem per ipſas
Eripiet tua dextra morteis,
Importuoſi ſeù iubar æquoris
Audire gaudes,ſeu Pelagi,Pharos,
Seu certa tu mauis vocari
Ambiguis Cynoſura nautis;
Seu nauis olim credita naufragum
Seruaſſe ſæclum, cùm ſcelerum Pater
Vltor ſuperfuſæ Gigantum
Obrueret genus omne cælo:
Me peſtilenti Sirius halitu
Afflet;caducum tu benè proteges
Vmbra clientem,ſeu comanti
Dulcè vires Terebinthus auro,
Seu celſa gaudes Cedrus in arduo
Mutare Sina, ſeu Libano ſuper
Cupreſſus,aut latè Cadanis
Populus aſpicienda campis,
Dicam & minoris carmine barbiti
Inter ſeueras nobile Lilium

Florere ſpinas, & comantem
Flore Deo tremuiſſe Virgam.
Cingat frementum me globus hoſtium,
Dicere denſo Exercitus agmine
Alas, & æqualem reductis
Cornibus explicuiſſe campum:
Dicere virgo Turris, eburnea
Dicere Turris, quam nec aheneus
Perrumpat imber, nec ruinam
Flamma grauimeditata plumbo.
Quod ſi canoro carminis alite
Indis morantem Muſa cubilibus
Hortetur exire, & nigrantes
Luce noua reparare terras;
Non & benignis reſpuis auribus
Aurora dici: ſurgis & integro
Nunc Luna vultu, nunc Eoo
Cynthius inueheris triumpho.
Quocumque gaudes nomine; me tuum
Tuere Mater; ſi mihi per tuas,
O Virgo, non immunis aras
Mica ſalit, Cilicesque nimbi.
Hic Vaticanis non ſine laureis
Appendo functum carmine barbitum, &
Olim Polonorum trophæa
Sollicitam ceciniſſe buxum.

EX

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

En dilectus meus loquitur mihi: Surge, propera amica mea, columba mea, formoſa mea, & veni. Iam enim hiems tranſiit; imber abiit, & receſſit: flores apparuerunt in terra noſtra, tempus putationis aduenit: vox turturis audita eſt in terra noſtra: ficus protulit groſſos ſuos: vinea florentes dederunt odorem ſuum. Surge, amica mea, ſpecioſa mea, & veni.

ODE XXI.

Fallor? an Elyſij læua de parte Sereni
Me mea vita vocat?
Surge ſoror, pulchris innectito lora columbis;
Pulchrior ipſa ſuper
Scande rotas, Libanique leuem de vertice currum
Has, age, flecte domos.
Ad tua decidui fugiunt veſtigia nimbi,
Turbidus imber abit:
Ipſa ſub innocuis miteſcunt fulmina plantis,
Ipſa vireſcit hiems.
Intercà ſacris aperit ſe ſcena viretis,
Sub pedibuſque tibi
Altera floret humus, alterque vagantia latè
Sidera paſcit ager.
Hic etiam trepidi pendent è rupibus hœdi
Præcipiteſque capræ;
Hinnuleique ſuis, paſſim dum flumina tranant,
Luxuriantur aquis:
It leo cum pardo viridis de colle Saniri
Mitis vterque regi,
Cumque ſuo paſſim ludunt in montibus agno

Exſuperantquè iuga.
Plurimus hos circum tacito pede labitur amnis,
Pumicibuſque cauis
Per violas lapſæ, per decliues hyacinthos,
Exſpatiantur aquæ:
Lenè fluunt r ui, muſcoſis lenè ſuſurrus
Murmurat è ſcopulis.
In vitreo piſces ſaliunt hilares cryſtallo,
Dulce queruntur aues.
Nec verò, ſi mæſta placent ſolatia, cælo
Flebile murmur abeſt:
Nam ſibi dum veſtro regemunt ex orbe palumbes
Huc ſonus ille venit.
Sic dum ſe viduo ſolatur carmine turtur,
Gaudia noſtra placent.
Cetera non deſunt, pronis vindemia pendet
Officioſa botris:
Hic etiam vulgo violas, albentia vulgò
Vngue liguſtra leges:
Ipſa tibi, leti ſuccos oblita priores,
Mitia poma cadent:
Ipſæ matura labentur ab arbore ficus,
Percutientque ſinum.
Intereà falcem vindemia neſcit, aratrum
Saucia neſcit humus:
Ipſæ ſponte virent ſegetes, innoxius ipſe
Meſſibus albet ager.
Præbent hoſpitium platani: præbet formoſos
Graminis herba toros,
Cædua Panchæos ſudant opobalſama nimbos;
Et genialis odor
Adſpirat quoties, nutantibus hinc atque illinc
Ingruit aura comis.
Surge; quid indignos ducis per tædia ſoles?
Surge, age, cara ſoror.
Ecce tuis ipſæ iam circum fræna columbæ
Ingemuere moris.

Huc

Huc age, formoſas formoſior ipſa columbas
Hoſpita flecte ſoror.

AD VIRGINEM MATREM.

Quaſi aurora conſurgens, pulchra vt luna, electa vt ſol, terribilis vt caſtrorum acies ordinata.

ODE XXII.

QVando te dulci ſine prole ſolam
Miror, Eoo reducem cubili,
Miror Auroram croceo rigantem
Æthera nimbo,
Mater at nato ſimul adſtitiſti;
Integram miror radiare Lunam,
Ora debentem, radioſque & almo
Lumina Soli.
Cinge maternis puerum lacertis:
Sol eris; vel quæ vigil explicatis
Siderum turmis Acies tonantem
Circumit aulam.

AD CICADAM.

ODE XXIII.

O Quæ populea ſumma ſedens coma,
Cæli roriferis ebria lacrymis,
Et te voce, CICADA,
Et mutum recreas nemus.
Poſt longas hiemes, dum nimium breuis
Æſtas ſe leuibus præcipitat rotis,
Feſtinos, age lento
Soles excipe iurgio.
Vt ſe quæque dies attulit optima,

Sic ſe quæque rapit: nulla fuit ſatis
Vmquam longa voluptas,
Longus ſæpius eſt dolor.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Pæan militaris POLONORVM, *quem Diuus* ADALBERTVS *Archiepiſcopus Gneſnenſis* POLONORVM *Apoſtolus & Martyr conſcripſit, Regnoque* POLONIARVM *teſtamento legauit.*

Poloni acie explicata manum cum hoſte collaturi populariter decantant. Petrus Scharga olim SIGISMVNDI III. *Polonorum Regis Theologus in Vita D.* ADALBERTI *recenſuit & explicuit. Auctor ex Polonico carmine in Latinum vertit.*

ODE XXIV.

DIua per latas celebrata terras
Cælibi Numen genuiſſe partu
Mater, & Virgo, genialis olim
Libera noxæ:
Dulcè ridentem populis Puellum
Prome formoſis bona Mater vlnis,
Expiaturum populos manu de-
mitte Puellum.
Apta dum noſtris venit hora votis;
Supplices audi, meliore mentes
Erudi voto; ſocia Puellum
Voce precamur.
Integram nobis ſine labe vitam,
Proſperam nobis ſine clade mortem,
CHRISTE, ſtellataſque MARIA Diuum
Annue ſedes.

Numinis natam tibi crede prolem,
Qui pius credi cupis: ille multis
Preſſus ærumnis populos ab imo
Eruit orco.
Ille non vmquam pereuntis æui
Scripſit heredes; & inobſequentis
Præſidem leti, cohibet ſeueræ
Lege catenæ:
Auſus indignum tolerare letum,
Sontis Adami memor. ille needum
Præuius ductor penetrarat alti
Limina cæli,
Donec informi Deus è ſepulchro
Prodijt victor: benè iam ſupremo
Aſſides Adam ſolio perennis
Hoſpes Olympi.
Nos tuam plebem ſobolemque ſanctis
Adleges campis, vbi regna Diuum
Gaudij torrens & inundat almi
Flumen amoris.
Saucium nobis latus & cruentas
Ille plantarum manuumque plagas
Suſtinet: nobis medicos latus de-
ſtillat in imbres.
Hoc fide concors animique maior
Turba credamus; ſcelus eluiſſe,
Et ſalutarem patuiſſe nobis
Vulnere CHRISTVM.
Ite, iam fœdam (monet hora) labem,
Ite, mortales prohibete: magno
Carmen & totam ſine fraude mentem
Impendite Regi.
Tu tua VIRGO, Sobolemque Regemque
Ætheris, leni prece; ne malorum
Turbo per præceps cumuloſque ſeſe
Explicet omnes.
Siderum ciues, facilem precari.

Si-

Siderum Regem, reſerate cælum,
Ciuibus terræ ſocialis olim
Turba futuri.
Ille,nos, IESV; locus illa tecum
Regna coniungant, vbi nos canentum
Cælitum pridem vocat in beatam
Exercitus aulam.
Sic erit; votis iteramus omnes,
Sic erit, ſeptem, bona verba læto
Profer euentu Pater,& beatos
Pande Penates.

DIALOGVS

PVERI IESV ET VIRG. MATRIS.

CARMEN VOTIVVM.

Et Cantici Canticor. j. iv. v. vj. & vij. Cap.

ODE XXV.

Puer. VIRGO ſidereis pulchrior ignibus,
Auro fulgidior, lucidior vitro,
Rubro gratior oſtro;
Alba candidior roſa.
Virgo. IESV purpureo clarior Heſpero,
Luna ſplendidior,Sole ſerenior,
Vernis gratior ar uis,
Hiberna niue purior.
Puer. Sic fulges oculis, vt geminus prope,
Qui cum luſit agris fons Eſebonijs,
Clauſum ſtare quieto
Se miratur in otio.
Virgo. Sic luces oculis, vt geminæ propè,
Lucent,ſeu fluuio, ſiue liquentibus
Lotæ lacte columbæ

As-

Aſſedere canalibus.

Puer. Ornant ingenuæ colla tibi comæ,
Lydis lota velut purpura fontibus,
Summis aut Galaadi
Declines capreæ iurgis,

Virgo. Ambit pulchra tuas cæſaries genas,
Qualis frondifluis palma viret comis.
Qualis coruus in ipſis
Plumarum tenebris nitet.

Puer. VIRGO lenè tuis verba fluunt labris,
Hyblæo veluti mella fluant fauo,
Aut demiſſa ſolutis
Errent flammea tænijs.

Virgo. IESV, dulce tuis ora natant ſonis,
Infuſo veluti pocula cæcubo,
Aut humecta caducis
Gemment lilia roribus.

Puer. Mammæ ſunt ſimiles hinnuleis tuæ,
Qui tondent teneris lilia morſibus,
Dum ſe feſſus anhelo
Inclinet ſenio dies.

Virgo. Certant NATE tuis vberibus botri,
Botri, quos viridis parturijt Cypros,
Aut quos educat almis
Engaddus viridarijs.

Puer. Quiſquis VIRGO tuas aſpiciet genas,
Pœnis aſpiciet mala rubentia
Ramis: cetera claudunt
Imo ſe bona pectore.

Virgo. Quiſquis, NATE, tuis hæſerit in genis,
Pictam diſpoſitis artifici manu
Lilijſque, roſiſque,
Emirabitur aream.

Puer. Qui te non amat, eſt barbarior feris,
Pardis aſperior, tigride ſæuior.
Impacatior vrſis,
Iracundior anguibus.

Virgo. Qui te non amat, eſt marmore durior,
Saxis horridior, ſurdior æquore,
Inconſtantior auris,
Immanſuetior ignibus.

AD AVRAM.

ODE XXVI.

AVra quam veris tepor, & ſerena
Thraciæ vectant animę quadrigæ.
Huc ades, qua te vocat hoſpitali
Populus vmbra.
Hic tibi liber Zephyrus comas per-
ſultet & ramos, vagus hic ſupinas
Increpet frondes, teneroque vexet
Gramina luſu.
Dum per apricos reuoluta flores,
Vitreæ ſomnum fuga ſuadet vndæ,
Meque, ſuſpenſamque comante perfla
Barbiton alno.
Sic tibi cælum, lepidoque ſoles
Rideant vultu: pede ſic liquenti
Ros tibi manet, tacitaque ſe ſuſ-
pendat in herba.
Sic tibi Seres: Ciliceſque campi
Soſpiti centum geminent odores;
Sic adulantes violis roſarum
Pecte capillos;
Sic meo chordas quatiente plectro
Inter admiſſo digitos acutùm
Sibilo ludas, lyrico comes Po-
etria vati.

NOE VATICINIVM.

Luxuriam præteriti, & Idololatriam futuri ſæculi dequeritur.

ODE XXVII.

DEmerſa latè ſæcula cum Noe
Enauigaret, naufraga dicitur
E puppe proſpexiſſe regna,
Et malè iam pelago latenteis.
Fleuiſſe terras: Sæcula, ſęcula
Libido fœdis mergit amoribus;
Totoque reſtinguendus orbis
Oceano, ſimul omnis vno
Peccauit igni. Scilicet impijs
Polluta Regum limina nuptijs
Spectante fruſtrà Sole poſſent
Stare diu? Pudor, heu! nefaſque
Naſcentis æui, turpis amor, nihil
Intaminatum liquit; & innocens
Natura deformis nocenti
Supplicium graue pendit vſu.
Inceſta fœdi fecimus omnia,
Et digna perdi. Marmoreis vbi
Vrbes coronatæ Coloſſis?
Aut vbi turrigeræ potentum
Arces Gigantum? queis, modò liberi,
Feſto choreas agmine: plauſimus;
Delphines inſultant plateis,
Et vacuas ſpatioſa cete
Ludunt per aulas, ac thalamos pigræ
Preſſere phocæ: defluit illito
Aurum lacunari, & refixæ
Ad pelagus rediere gemmæ.
Iam nec vetuſtis ſculpta ſcientijs

Fa-

Famoſa moles perſtat; & aureis
Inſcripta maiorum ſepulchris
Fundit⟨u⟩s occubuere ſaxa.
Ingens egeſtas, & ſimul omnium
Iactura rerum, flagitium, Dei
Cultuque delubriſque & aris,
Heu miſerum malè mudat orbem!
Iam iamque coget ſæcula proprium
Neſcire numen: nec ſcelerum graue
Penſare permittet nepotes
Supplicium. ſimul omne ripas
Habebit æquor, rurſus & inclyta
Tellus in herbam ſurget, & aureus
Titan inaurabit recenti
Arua die, populiſque magnus
Crebreſcet orbis non eadem fluet
Ætas, & auro deterius diem
Procudet argentum, ac ſonoro
Belligerum gemet ære tempus:
Tandemque ferro ſæcula corruent.
Et, qui malorum ſummus apex, Dei
Oblita me rerum parentem
Sacrilego colet igne tellus:
Falſumque numen (pro pudor!) impio
Narrabor orbi, ceu veteri Chao
Hac puppe diſcreuiſſe, & omnem
Naufragio recreaſſe mundum:
Mox ſtare terras, currere flumina,
Frondere ſiluas, arua vireſcere
Iuſſiſſe paulatim, & niteoteis
Frugibus explicuiſſe campos:
Me Bactra Cælum, me Babylon Iouem,
Me Suſa Solem, me Pharij ſuum
Dicent Oſyrim, me bifrontem
Auſoniæ colet ora Ianum.
At, ò potenti qui regis æthera
Terreſque ſceptro; verte, Pater, Pater,

Vn-

Vndaſque terraſque & triſulcum
In caput hoc iaculare telum,
Fœduſque iam nunc ſtragibus obruat
Labantis æui: barbaricis ego
Solus ſuperuiuam pudenda
Materies tituluſque ſacris?

AD DIVINAM SAPIENTIAM.

Cùm noui è Germania, Gallia, Italiaque motus bellici nuntiarentur.

ODE XXVIII.

O Mens quæ ſtabili fata regis vice,
Vt nos pulchra tui ſeria conſili,
An te noſtra viciſſim
Delectent, age, ludicra?
Nam tu cùm varia ſpargis opes manu,
Effuſas lepido non ſine iurgior
Raptamus, puerorum
Sparſas turba velut nuces.
Hic cùm ſceptra capit, frangit; hic antequam
Geſtet, fracta videt Fluctuat, heu! miſer,
Alternaque potentum
Mundus diripitur manu.
Punctum eſt, fors auidis quod ſecat enſibus
Inter tot populos. hoc precor vnicum
Pauper: Secum auidi dum
Pugnant, tecum ego rideam.

AD EQVITES POLONOS

Anno M.DC.XXX.

ODE XXIX.

O Vos ſera gignent ſæcula poſteros
Narrabo vates. ſtemmata patrijs

Delete ne ceris, Quirites,
Egregijs geminanda factis
Olim minorum ſi quid aui rudes
Inominata geſſimus alite,
Reducet in laudem, nepotum
Auſpicio meliore virtus.
Non ſcuta fruſtrà, non galeas decent
Gryphesque pardique, atque leonibus
Vexilla nequidquam, & chimæris
Sarmaticæ micuere parmæ.
Quis ille ductor Balthida Lechicis
Incendit armis? quod iuuenum recens
Examen Arctoum Polonis
Increpat Oceanum ſub armis?
Iamq; & minaces bella fremũt Gothi,
Hinc Martis,atq; hinc rupta tonitruis
Immugit vnda. iam propinquæ
Prœlia conſeruere proræ;
Prò! quantus armis in media quoque
Formoſus ira,quantus in arduum
Aſſurgit enſem, quantus haſta
Per Gothicas iuuenis phalangas
Exultat! O lux ò veterum recens
Sidus Iagellonum, ò patriæ Pater,
Primaſque bellantis per vndas
Sarmatiæ Cynoſura ſalue.
Turrita ſaxis ſe tibi Suecia
Muriſque pandit: iam tibi patrij
Cultus, & heroos reuinxit
Laurigerum diadema crines.
Iam Vilna latè,iam veteris Craci
Feſto plateæ carmine perſonant:
Tu Typhis alter,tu ſeuerus
Belligero dare fræna ponto.
Princeps agreſtes,& nimiùm diu
Terre tenaces Martis adoreas
Latum refudiſti per æquor,

Au-

Auſus humo pelagoque magnum
Miſcere nomen.te niueis ſuper
Attollet altum Fama curulibus,
Quà veſper atque Aurora ſacrum
Purpureo lauit amne crinem.
Hæc tum mandenti veſpere, Sarmatæ,
Canenda ſeris bella nepotibus
Bis terque ſub noctem lyraque, &
Niſouijs iterate neruis.
Cras aut biremem, aut ruſus equum citi
Scandetis.Eheu!quæ noua barbaris
Effuſa tempeſtas ab oris
Fulminat?agricolaſque latè
Campoſque, frugeſque,& pecorum procul
Armenta vaſto proruit impetu?
Impunè, pro pudor!Polonas
Thracia depopuletur vrbes?
At ò virorum quiſquis amicior
Marti, citato ſcande ratem pede:
Quà pontus & neglecta Thracum
Clauſtra vocant, vacuæque turres,
Perrumpe muros,dirue mœnia,
Inuade portas,ſterne ſolo domos:
Heu!ſterne Byzanti pudendis
Templa diu famulata ſacris.
Io triumphe! Sarmata Boſporo
Et belluoſæ fræna Propontidi
Iniecit.Eoumque ſeris
Imperium reparauit armis.
At vos ſecunda tempora Milites
Vmbrate lauru,dum gemino ſuper
Procedit Arctous triumpho
Victor, Agenoreumque retrò
Frontis minorem,& compedibus grauem
Ducit tyrannum;dicite conſono
Vtrimque plauſu: Tu tuorum,
Tu patriæ Pater, atque Cæſar,

Poſt

Poſt hæc auito Pax bona parieti
Suſpendet enſes; & patrias nouæ
Narrabit ad tædas maritæ
Emeritus ſua bella coniux.
Mox & quod atra Mars rapuit manu,
Caſtæ reponent prole puerperæ;
Nouique reptabunt per arcus,
Scuta per & galeas nepotes,
Iam nunc proterui, nunc etiam truces
Ad ſæua ferri fulgura: ſed diu
Neglecta pacabunt iuuentam
Otia, Palladijque ludi.
Sua quietus quiſque ſub arbore
Cœnam pudici cum ſocia tori,
Gnatiſque, proſternet propinquo
Pocula prætereunte riuo.
Non aut malarum iurgia litium
Emptuſue iudex, ſed bona Veritas
Componet iras, aut iocoſi
Vina ſuper epulaſque amici
Non ſpes honorum, non ſtudium lucri,
Cogent potentem viſere curiam,
Tractuſque longinquos viarum,
Et viduos numerare menſes.
Quem manè ſiccum prima dies domo
Dimittet, illum ſera dies domum
Potum reducet, & maritæ
Excipient ſine lite cœnæ.
Mox ad paterni ruris amœnior
Surget labores: ſiue ſuas leo
Æſtiuus ad meſſes vocabit,
Siue redux ad aratra taurus;
Sed ipſa meſſis ſponte fidelibus
Inſurget agris; non ſegetem graues
Vrent auenæ, non feraces
Suget iners paliurus agros:
Sed alba rubris lilia cum roſis

Canæ

Canæque nardi flantibus annuent
Hinc inde ventis;atque in omni
Alta Ceres fluitabit aruo.
Tunc ipſa labens æthere Fauſtitas
Paſſim per vrbes nectet & oppida
Lætas Napæarum choreas,
Quam niueus Pudor,& ſolutis
Per colla paſſim Simplicitas comis,
Rerumque plenis Copia cornibus
Priſcoque gauiſæ ſequentur
Naiades Driadeſque cantu.
Hæc vera dicat tunc ego præſcius
Dixiſſe vates:tunc mea carmina
Diſcenda grandæui parentes
Virginibus pueriſque dicent.
Fruſtrà: nam in vrna ſurdus & immemor
Iacebo puluis; me tamen integræ
Lauri coronabunt iacentem, &
Circùm hederæ violæque ſerpent.

AD IANVSSIVM SKVMINVM TISZKIEVVICIVM PALATINVM TROCENSEM.

Cùm BARBARÆ NARVSZEVVICIÆ coniugi cariſſimæ iuſta perſolueret.

ODE XXX.

SI tibi pollicitum numen,ſi fata fuiſſent,
Æternos fore coniugis annos;
Iure per aſſiduos, Procerum fortiſſime fletus
Ereptam querere, IANVSSI.
Quem Pietas, quem non moueat non triſtibus
vmquam

Arx

Arx animi concuſſa procellis,
Et Pudor, & proni niueo de pectore ſenſus,
Et regina Modeſtia morum,
Aut bona ſedulitas, aut non incauta futuri
Præſagæ ſolertia mentis?
Prouida ſed longum magnis virtutibus æuum
Non audent promittere Fata:
Nec poſſunt, ſi quæ maturauere, profanis
Aſtra diu committere terris.
Nunc adeò parces longis onerare querelis
Depoſitum repetentia magnum,
Ingentes animi gazas, & robur, & aureo
Incoctum benè pectus honeſto.
Sic Tanaquil, ſic quæ cunctantem Claudia rexit
Virginea ceruice Cybellen,
Quæque maritali ſucceſſit Theſſala fato,
Et Latijs vaga Clœlia ripis;
Ante diem raptæ viuunt poſt funera, vatum
Perpetuos in carmine faſtos.
Illa quidem non ſi ſurdos ad carmina Manes
Orphea teſtudine vincam,
Eductas adamante fores, & ahenea rumpat
Elyſij pomœria muri,
Reddaturque tibi. *Stat nulli ianua voto,*
Nullis exorata Poetis.
Sunt tamen exiles inſigni in limine rimæ
Quà poſſint arcana videri,
Hàc ego, ſi nullos fallunt inſomnia Maneis,
Aut vidi aut vidiſſe putaui
Errantem campo in magno, quem gemmea circũ
Perſpicuis ſtant mœnia portis:
Auro prata virent; arbor crinitur in aurum;
Criſpantur violaria gemmis,
Quæ nec Apellæus liquor, nec pulchra trigoni
Aſſimulent mendacia vitri.
Centum ibi formoſis in vallibus Heroinæ
Æternum Pæana frequentant.

Stant

Stant virides campo ſtellæ,madidiſque coruſca
Conniuent ſibi ſidera flammis.
Illa inter medias paruo comitata nepote,
Et roſeo viuacior ore,
Ibat ouans,grandemque ſibi, grandemque nepoti
Nectebat de flore coronam.
Cetera me vetuit magni caligo ſereni
Mortali percurrere viſu.
Nec tu plura velis. ſatis eſt,cui fata dederunt
Æternis mutaſſe caduca.

AD PHILIDIVM MARABOTINVM.

ODE XXXI.

Vides vt altum fluminis otium
Rerum quieta ludit imagine,
Solemque lunamque & ſereno
Picta refert ſimulacra cælo.
Talem ſeueræ lege modeſtiæ
Compone mentem: ſeu caput horridis
Fortuna circumſultat vndis,
Seu placida tibi mulcet aura,
Innube ſemper rideat aureo
Pectus Sereno: quò meliùs ſacros
Deique Naturæque vultus
Non dubijs imitetur vmbris.
Pulchrum eſt quieta mente volatili
Inſtare Vero,nec trepido gradu
Vrgere Naturam, nec inter
Ambiguas fluitare cauſſas:
Sed mente fixa ducere liquidos
Rerum colores,& capitis ſacra
Ab arce proſpectare Verum,&
Fixa ſuis ſua rebus ora.
Fruſtrà proteruis fræna damus feris,
Si nulla noſtræ fræna proteruiæ

H Apta-

Aptamus. excuſſere cælo
Non vacui Phaetonta fræno,
Sed lege,currus.qui refugit ſui
Rex eſſe,regni neſciet exteri:
Quicumque dat ſibi,regendo
Ille poteſt dare iura mundo.
Vt mentis almo cuncta premas ſinu,
Ipſum ſeueris te preme legibus.
Sic tu probis ſolers miniſter
Conſilijs,ego fidus auctor.

AD ALBERTVM TVRSCIVM

De ſuis ſomnijs & lirycis.

ODE XXXII.

TVRSCI, ſeu breuior mihi
Seu pernox oculos compoſuit ſopor,
Pennas Somnia læuibus
Affigunt humeris; iamque virentia
Lætus prata ſuperuolo,
Quà ſe cumque nouum mollè tumentibus
Campis explicuit nemus,
Herboſæque patet ſcena ſuperbiæ:
Mox & nubibus altior,
Miſtus flumineis ales oloribus,
Viuos deſpicio lacus,
Et dulci volucrem carmine mentior.
Iam tunc nubila, iam mihi
Blandis diſſiliunt fulmina cantibus;
Et quæ plurima circuit
Collum, punicea vincior Iride.
Idem iam vigil, & meus,
Non ingrata ſimul ſomnia diſpuli,
Cùm ter mobilibus lyram
Percuſſi digitis, immemor & ducis

Nil ſectator Horatij,
Sublimis liquidum nitor in aera;
Et nunc littora, nunc vagas
Siccis traijciens paſſibus inſulas,
Nil mortale mei gero, &
Iam nil ſollicito debeo ponderi.
TVRSCI, ſæpè tamen mones,
Olim ne veteri clarior Icaro
Veris fabula caſibus
Mutem Parrhaſij nomina Balthici.
Fruſtrà: nam memor Icari,
Addo ſtultitiæ conſilium breui:
Nam, ſeu dormio, me torus;
Seu ſcribo, ſtabili ſella tenet ſitu.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Cùm in inclyta Vilnenſi Societatis IESV Academia Curiculo Philoſophiæ finem imponeret, ſcholaſticam prælecturus Theologiam.

ODE XXXII

ET iam quietis anchora puppibus
Littus momordit ſoluite carbaſa,
Proramque, malumque, & virenti
Remigium religate lauru.
O cui frequenti plurima ſupplicat
Stagira portu; ſi tibi conſona
Reſpondet ex omni iuuentus
Turre, Palæmonijque flammis
Riſere montes ſi tibi peruigil
Deprælianrum exercitus ignium
Hinc pugnant atque hinc, atque ahena
Puluereo tonat ore moles:
Emancipatis adde clientibus

Gratam laborum, nec vacuam tui,
O VIRGO, pubem; ſiue caſtris
Siue tibi famuletur aris.

AD QVINTIVM TIBERINVM.

ODE XXXIV.

Diuitem numquam, TIBERINE, dices,
Cuius Eois potiora glebis
Rura, Fortunæ ſine fæce pulcher
Riuus inaurat:
Quem per inſigneis geniale ceras
Stemma clarauit; vaga quem per vrbes
Quem per & gentes radiante vexit
Gloria curru.
Pauper eſt, qui ſe caret; & ſuperbè
Ipſe ſe librans, ſua rara latam
Addit in lancem, ſocioque fallens
Pondus in auro,
Ceteris paruus, ſibi magnus vni,
Ipſe ſe neſcit, pretioque falſæ
Plebis attollit, propriaque ſe mi-
ratur in vmbra.
Splendidam vera ſine luce gazam,
Turgidum plena ſine laude nomen
Mitte, te ſolo, TIBERINE, diſces
Eſſe beatus.

AD PAVLVM COSLOVIVM.

ODE XXXV.

IAm pridem tepido veris anhelitu
Afflarunt reduces arua Fauonij;
Iam ſe florida vernis
Pingunt prata coloribus:

Stra-

Stratus frugiferis Villa puppibus
Grato præterabit rura ſilentio,
Quamuis proximus omni
Collis perſonet alite;
Quamuis & viridi paſtor ab aggere
Dicat graminea carmina fiſtula,
Et qui nauita debet
Plenis otia carbaſis.
Æquas Palladijs, PAVLLE, laboribus
Interpone vices. Cras ſimul aureo
Sol arriſerit ore
Summorum iuga montium,
Scandemus viridis terga Luciſcij,
Quà celſa tegitur plurimus ilice,
Et ſe prætereuntum
Audit murmura fontium.
Illinc è medio tota videbitur
Nobis Vilna iugo; tota videbitur
Quæ vilnam ſinuoſis
Ambit Vilia flexibus.
Illinc picta procul quæ radiantibus
Fulgent fana tholis, & geminam ſuper
Deſpectabimus arcem,
Magni regna Palæmonis.
Vt longo faciles Pacis in otio
Se tollunt populi nam tria tertio
Surrexere ſub anno
Priſcis templa Quiritibus;
Et quà conſpicuis ſe Gediminia
Iactant ſaxa iugis, & Capitolium,
Et quæ tecta ſuperbis
Intrant nubila turribus.
Auget magna Quies: exiguus labor
In maius modico prouenit otio.
Hinc & terga virentum
Latè proſpice collium.
Quæ nunc mobilibus nutat Ereſis,

Segni cana ſtetit ſub niue populus:
Qui nunc defluit, alta
Hæſit ſub glacie latex:
Qui nunc purpureis floret ager roſis,
Immoto ſterilis delituit gelu:
Verno quæ ſtrepit ales,
Hiberno tacuit die.
Ergo rumpe moras, & ſolidum graui
Curæ deme diem. quem tibi candidus
Spondet veſper, & albis
Cras Horæ reuehent equis.

AD EQVITES POLONOS ET LITHVANOS.

Amphion, ſeu Ciuitas benè ordinata.

ODE XXXVI.

EXteros mores prohibete pulchra
Lege, Thebani; patriaſque leges
Et pios ritus, & auita gnatos
Sacra docete.
Templa Fas ſanctum, Fora luſtret Æquum;
Veritas, & Pax, & Amor per omnes
Ambulet vicos; ſcelus omne caſta
Exulet vrbe.
Nullus eſt murus ſceleri. per altas
Vrbium turres, tripliceſque portas
Pœna perrupit Vigilant in omnes
Fulmina culpas.
Concolor Vero Dolus, & ſuperba
Exulet regni ſitis, & cupido
Deſidis lucri, tacitoque ſegnis
Copia luxu.
Publicos diſcat geminare cenſus
Sæua paupertas; & in arma ferrum
Sit ſatis, rapto malè pugnat olim

Miles

Miles in auro.

Siue res belli agitanda, ſiue
Pace collatas ſocietate vires.
Alta centenis meliùs recumbunt
Templa columnis:
Inter errantem ſcopulos carinam
Certiùs plures docuere ſtellæ:
Fortiùs proram gemino reuincit
Anchora morſu.
Gliſcit æterno ſociale nexu
Robur. arcanas opulentiorum
Ira per rixas agitata magnas
Eruit vrbeis.
Hæc vbi dulci modulante neruo
Dixit Amphion; ter eunte fluctu
Subſtitit Dirce, ter opaca mouit
Terga Cytheron.
Saxa repſerunt, ſcopulique, circum
Deuio campos petiere ſaltu,
Et nemus, pronuſque ſilex ab alto
Monte cucurrit.
At ſimul Vates tacuit; per omnem
Barbaræ rupes coiere murum, &
Septies clauſæ ſteterunt aheno
Cardine Thebæ.

AD IOANNEM PALMIVM.

Ex Ioannis Cochanovi Poetarum Polonorum Principis Lib. II.
Oda XX.

Cùm Regni Poloniarum Ordines poſitis ad Viſtulam caſtris STEPHANVM I. *Regem Poloniæ dicerent.*

ODE XXXVII.

PALMI, futuri Regis inutileis
Ommite curas: Dudum adamantino
Cui fata ſubſcripſere libro
Sarmatici diadema regni,
Non Auſter illum, non Boreæ domus,
Non limen Euri, non Zephyri dabit.
Rex eſt, POLONI, quem potenti
Rex Superum iubet eſſe voto.
Hic ipſe (quamquam ſe propior daret
In regna Princeps) miſerat extero
A ſole Regem, qui relicta
Vela retrò citò ferret aula.
Quò vana pulchræ nomina gloriæ?
Quò pictus auro miles, & incliti
Ceſſere Gaſcones? Inani
Spes tumidæ crepuere vento.
Fortuna naueis, & dubias agit
Fortuna pugnas. hæc populatibus
Vtcumque ſe miſcet cateruis,
Ambigui regit ora vulgi.
Abſiſte verbis. Nos medio procul
Campo coronam figimus ardua
In rupe. Rex eſto, priore
Quiſquis emet ſibi Regna curſu,

AD

AD LIBERTATEM.

Cùm VLADISLAVS IV. *maximis ad Viſtulam Commitijs Rex Poloniæ renuntiaretur.*

ODE XXXVIII.

NAmquæ reuiſas limina dulciùs
Mauortiarum maxima gentium
Regina LIBERTAS, Polono
Orbe magis, Litaniſque campis?
O prouidentis filia Conſili,
O Fauſtitatis mater, & Otij
Beata nutrix, ò Polonæ
Primus honos columenque gentis.
Quæſita multo ſanguine gloria,
Reperta multo! Regibus altior,
Ipſaque Maieſtate maior,
Et Patriæ melior Magiſtra
Felicitatis! leniter attrahe
Frenos, & ima nube ſuper leuem
Suſpende currum; quà refuſus
Viſtuleas tibi propter vndas
Hinc Lechus, atque hinc Littauus aureis
Collucet armis, quà tibi ciuium
Tranquilla tempeſtas ouanteis
Implet agros, prohibetque tota
Latè videri. Non tibi ſedimus
Seruile vulgus: ſed genus inclyti
Mauortis, æternus Deorum
Sanguis, Hyperboreoque clari
Ab vſque Lecho, legibus additum
Optare Regem: fallere neſcij
Quemquam, nec inuidere nati,
Extera nec metuiſſe ſceptra,

Suoque magni. Publica clarius
Virtus per omnes emicuit gradus,
Cùm magna libertatis vmbra
Sceptra ſimul populumque texit.
Tunc non coactis nobile viribus
Omne obſoleto vitat in otio
Latere robur; tunc aperto
Ingenium volat omne campo,
Ad vſque palmam: tunc faciles, neque
Duri Quirites conſpicuo palàm
Parere Regi, per cruentum
Laudis iter ſequimur volentem
Quacumque ducit. Sic gelidum caput
Auſi niualis ſcandere Carpathi:
Æmique: victores nigrum cal-
cauimus Æmoniæque collum,
Sic Thracis olim littora Boſpori,
Sparſumque latè terruimus Geten,
Balthimque inaudacemque Cimbrum;
Et ſpolijs Aſiæ ſuperbos
Numquam otioſi vincere Teutonas,
Metas Poloni fiximus imperi, &
Ternam Boleslai columnam
Triplice protulimus tropæo.
Præter triumphis-vecta Boryſthenem
Volgamque pubes, belligeri ſuper
Aras Alexandri, & Laponi
Cæruleas Aquilonis arceis,
Scit læuus Iſter, ſcit vitreis vbi
Iungit Bootes æquora pontibus,
Fractoque iam Mæotis arcu
Sarmatici mala longa belli.
Quo Rege terris pulchra Parentium
Exempla Gnati reddimus? Annue
O pulchra Libertas, & orbis
Conſilio trepidiſque Regum.
Obſeſſa votis, dulce ſupercili

Re-

Remitte pondus. quem tibi Maximus
VRBANVS, Auguſtuſque grata
Congeminat vice FERDINANDVS
Pro quo perorat mundus,& ipſa quem
Gaudes rogari;regnet ab vltimo
Primus SIGISMVNDO, & vetuſto
Proximus à IAGELONE ſanguis
Vt nulla poſſunt fallere præſcios
Futura vates! O hominum ſalus,
O cura LADISLAE Diuum,
Lechiacæ dominator oræ
Salue! ſecundis te Lechici Patres
Et Martiorum caſtra Quiritium
Regem ſalutauere votis:
Iam galeis tibi nutat omnis
Haſtiſque pubes: iam reſonabiles
Campi iocoſa vocis imagine
Colleſque certatim,& profundæ
Plauſibus intonuere ſiluæ.
Ter viſus omni ſe Pater Hiſtula
Mouiſſe ripa. ter tibi frondeam
Flexiſſe ceruicem, & reclini
Carpathius attremuiſſe pinu.
Qualem peracto ſæcula te retrò
Debent Nouembri! iam tibi Gloria
Bellique maturus Cupido
Non humileis ſtimulauit iras,
Quamquam recentis mulcet amœnior
Caligo Regni;quantus in impium
Aſſurgis,abſentemque vincis
Conſilijs animiſque Moſcum!
Qualis minaci præfuris impetu,
Et quantus iræ! ſiue acie leui
Campos inundare, & repenti
Mœnia terrificare bello;
Deliberato ſeu calor incidat
Pugnare ferro. Sic Iagelonidæ

Ab hoſte laudari cruenta
Et metui peperere dextra :
Sic dum priores æquat auos Pater ,
Egit timeri fortis, & improbam
Mulctauit, exhauſitque factis
Inuidiam,ſobolique tantùm
Maiora liquit. tu gemino potes
Aui Patriſque nomine duplicem
Miſcere laudem: ſiue pacis,
Siue grauis per acuta belli ,
Cùm læta poſcent, conſilij celer;
Cùm mœſta rerum, ſtrenuus ingeni,&
Immotus innixuſque ſemper
Ipſe tibi , patienſque curæ,
Rerum ſub alto pondere rectior
Maiorque ſtabis. Sic tibi Sarmatæ,
Sic fata iurauere,toto
Sic ſuperi ſtatuere cœlo.

MATHIÆ CASIMIRI SARBIEVII SOCIETATIS IESV LIBER EPODON.

AD PAVLVM IORDANVM VRSINVM BRACCIANI DVCEM.

Bracciani agri amœnitatem commendat, ad quam per ferias Septembres ſeceſſerat Roma.

ODE I.

Hvc ô quietis apta Muſis otia,
Leueſque Ludorum chori;
Huc feriantum Phœbe Muſarum pater;
Huc hoſpitales Gratiæ;
Huc delicatis ite permiſti Iocis
Non inuerecundi Sales:
Hic otioſi mite Bracciani ſolum
Vago coronemus pede.
Clemens ſupino cliuus aſſurgit iugo,
Cælumque paulatim ſubit,
Et ſolida ſubter terga ſcopulorum arduo
Secutus inſeſſu premit:
Arciſque iactat inter alta turrium
Inſigne propugnacula,
Timenda quondam Cæſarum turmis ducum;
Ti-

Timenda magno Borgiæ,
Cum per minantum militum æratos globos
Metuenda iaceret fulmina,
Ageretque profugum Cæſarem,& quaſſum metu,
Adusque promiſſum NIHIL.
Hic ille magnus frænat Etruſcas opes
VRSINVS Heroum decus,
Heres auitæ laudis, & princeps caput
Magnæque laus Oenotriæ.
Circum coruſcis ſcena quercetis viret,
Cælumque vertit frondibus,
Suoſque colles veſtit,& patentibus
Sese theatris explicat.
Admota muris ponè Nympharum domus
Aprica præbet littora:
Ripamque Baccho iungit, & vallum propè
Lentis flagellat fluctibus.
Maiore nuſquam ſtagna Neptuno ſonant,
Aut æſtuantis Lari?,
Aut qui ſeuerò tangit Albanus lacu
Inenatabilem Styga:
Aut quæ procellis gaudet, & magno fremit
Superba ponto Iulia:
Nec maior vſquam ſpumat, & rupes truci
Benacus aſſultat ſalo.
Intonſa curuo monte circumſtant iuga,
Miteſque deſpectant aquas.
Niuoſus illinc terga Romanus mouet,
Cæloque diducit minas:
Illinc caducis ilicem quaſſat comis
Sublime Cymini caput:
Crudumque Boream frangit impotentibus
Deprælıaturum Notis,
Terriſque latè regnat, & cæli minis
Opponit hibernum latus.
Amica ſternit interim lacum quies,
Fluctuſque fluctu nititur,

Et:

Et ipſa ſecum pigra luctatur Thetis,
Aquæque colludunt aquis:
Quas vel carina, vel citata turgido
Findit phaſelus linteo:
Pinnaque latè vitreum cogens pecus
Volente lino truditur.
Setaque piſcem ducit,& raris procul
Lacum coronat retibus:
Hinc alta lucet diuitis Pollæ domus,
Hinc pinguis Angularia:
Trebonianas hinc amica vineas
Vadoſa plangunt æquora:
Hinc delicati fundus Aureli nitet,
Lympha ſalutaris pater:
Vndaque morbos arcet, & viuacibus
Luem fluentis eluit.
At quà ſuperbum fontibus nomen dedit,
Suumque Flora marginem,
Viuis perennes decidunt ſaxis aquæ,
Campoſque decurſu lauant,
Patremque longè Tybrin,& regem ſonant,
Romæque ſeruitum fluunt.
Sincera circum regna naturæ nitent,
Et artis immunes loci:
Adhucque virgo ſulcus, & montes adhuc
Molleis inexperti manus,
Meramque Bacchus Thetyn, & Bacchum Thetis,
Et pinguis inuitat Ceres.
Hinc ille lætus ſurgit,& tenacibus
Inſerpit vlmis Euius,
Vdoque cornu turget; & fluentibus
Crinem racemis impedit.
Non Lesbos illi, non odorati magis
Vineta rident Maſſici,
Aut quæ Falernis educata ſolibus
Sublucet vuæ purpura.
Sed nec Faliſci glaream malit ſoli,

Nec

Nec pinguis vber Rhætiæ;
Nec flaua tantùm culta felicis Cypri,
Graiamue dilexit Rhodon:
Quantùm ſuis ſuperbit, & ſeſe ſuis
Miratur in canalibus.
Circum beatis imperat campis Ceres,
Lateque rura poſſidet:
Et arua flauo meſſium fluctu tument,
Motuque culmorum natant.
Innube rarus inquinat cælum vapor,
Aut tenſa nimbis vellera:
Aut è Boreis bella ventorum plagis,
Raucuſque ſiluarum fragor
Auditur vſquam: non proteruis inſonant
Exercitati Syrtibus,
Euris & Auſtris contumaces Africi,
Et per duellibus Notis.
Tantum ſerenus Veſper, & tenerrima
Eteſiorum flamina,
Albique ſoles, & ſerena lucidis
Aſpirat aura montibus:
Puramque cælo prouehunt Horæ facem,
Et Phœbus Horarum pater
Peculiari luce colles irrigat,
Pronaque perfundit die.
Ramis tepentes ingruunt Fauonij
Iocantis auræ ſibilo,
Et temperatis prouocant ſuſpirijs,
Lenique ſomnum murmure.
At non loquaces interim nidi tacent,
Matreſque nidorum vagæ.
Sed aut mariti turtur in ramis gemit,
Et ſaxa rumpit queſtibus,
Aut læta late cantibus mulcet loca
Famoſa pellex Thraciæ,
Siluiſque coram plorat, & crudelibus
Accuſat agris Terea:

Quæ-

Quæcumque mœſtæ vocibus dicunt aues,
Reſpondet argutum nemus.
Affatur alnum quercus, ornum populus,
Affatur ilex ilicem,
Et ſe viciſſim collocuta redditis
Arbuſta ſolantur ſonis.
Huc ò Quiritum ductor, huc Oenotriæ
O magne regnator plagæ
IORDANE, tandem plenus Vrbis, & fori,
Rerumque magnarum ſatur,
Sepone curis temet, & domeſticis
Furare pectus otijs.
Hic vel tuarum lene tranabis vadum
Opacus vmbris arborum,
Tuoſque colleis inter, & tuas procul
Perambulabis illices:
Vel cum Decembrí campus, & prima niue
Vicina caneſcent iuga;
Nunc impeditas mollibus plagis feras,
Siluamque præcinges metu:
Nunc incitato capream rumpes equo,
Teloque deprendes aprum;
Iactoque ceruos collocabis ſpiculo,
Fureſque terrebis lupos.
Quòd ſi Latinæ laus ALEXANDER plagæ,
Sacræque ſidus purpuræ.
Tecum paterno feriabitur ſolo,
Seſeque curis eximet;
Tuique ciues, hoſpiteſque ciuium
Toto fremunt gaudio.

AD FONTEM SONAM,

In patrio fundo, dum Roma rediiſſet.

ODE II.

FONS innocenti lucidus magis vitro
Puraque purior niue,
Pagi voluptas, vna Nympharum ſitis,
Ocelle natalis ſoli,
Longis viarum languidus laboribus
Et mole curarum grauis
Thuſcis ab vſque gentibus redux, tibi
Accline proſterno latus:
Permitte ſiccus, quà potes, premi; caua
Permitte libari manu.
Sic te quietum nulla perturbet pecus,
Ramuſue lapſus arbore:
Sic dum loquaci prata garritu ſecas,
Et lætus audiri ſalis;
Aſſibilantes populetorum comæ
Ingrata ponant murmura
Tibi, lyræque Vatis: haud fruſtrà ſacer
Nam ſi quid VRBANVS probat,
Olim fluenti lenè Blanduſiæ nihil
Aut Sirmoni debeas.

PA-

PALIDONIA

Ad ſecundam libri Epodon Odam
Q. HORATII FLACCI.

Beatus ille qui procul negotijs.

LAVS OTII RELIGIOSI.

Cum amœnam Collegij Societatis IESV Vilnenſis Nemecinæ villam per Sextileis Ferias inuiſeret.

ODE III.

AT ille, FLACCE, nunc erit beatior,
 Qui mole curarum procul
Paterna liquit rura, litigantium
 Solutus omni iurgio;
Nec ſolis ęſtum frugibus timet ſuis,
 Nec ſidus hiberni Iouis,
Rixaſque vitat & ſceleſta curiæ
 Rapacioris limina.
Ergo aut profanis hactenus negotijs
 Amiſſa plorat ſidera;
Aut in reducta ſede diſperſum gregem
 Errantis animi colligit,
Poſtquam beatæ lucra conſcientię
 Quadrante librauit ſuo.
Idem, propinqua nocte, ſtellatas vigil
 Cum veſper accendit faces,
Vt gaudet immortali mirari iubar,
 Terraque maiores globos,
Et per cadenteis intueri lacrymas
 Rimoſa lucis atria,
Quę CHRISTE tecum, VIRGO quę tecum colat

Pe-

Perennis heres ſeculi!
Voluuntur aureis interim ſtellæ rotis.
Pigrumque linquunt exulem,
Per ora cuius vberes eunt aquæ.
Somnos quod auertat graueis.
At quando lotum Gangis aut Indi fretis
Iam Phœbus attollit caput,
Mentis profundus & ſui totus minor
Irata flectit Numina:
Vel cùm ſereno fulſerit dies Ioue,
Aprilibuſque ferijs,
Aſſueta cælo lumina, in terras vocat,
Lateque proſpectum iacit,
Campoſque luſtrat, & relucentem ſua
Miratur in ſcena DEVM.
En omnis, inquit, herba non morantibus
In aſtra luctatur comis:
Semota cælo lacrymantur, & pijs
Liquuntur arua fletibus:
Liguſtra canis, & roſæ rubentibus
Repunt in auras brachijs;
Aſtriſque panda neſcio quid pallido
Loquuntur ore lilia,
Et ſero blandis ingemunt ſuſpirijs,
Et manè rorant lacrymis.
Egone ſolus, ſolus in terris piger
Tenace figor pondere?
Sic & propinquas allocutus arbores,
Et multa coram fontibus
Riuiſque fatus, quærit auctorèm DEVM
Formoſa per veſtigia.
Quòd ſi leuandas mentis in curas vigil
Ruris ſuburbani domus,
Quales Luciſci, vel Nemecini Lares,
Vdumue Beſdani nemus
Rudeis adornet ruſtica menſas dape
Siccos ſub Auguſti dies;

Iam

Iam tunc ſub ipſum limen, aut domeſtica
Lenis ſub vmbra populi,
Expectat omnis hoſpitem ſu umpenus,
Et concha ſinceri ſalis.
Preſſique metalactis,& purus calix,
Et hoſpitalis amphora,
Et fraga, raris verna quæ dumis legit.
Iucunda panis præmia.
Non me ſcari tunc, non Lucinorum grauis
Sagina mulorum iuuet:
Sed cereus palumbus,aut turtur niger,
Aut anſe amnis accola,
Et eruditam quæ fugit gulam faba,
Lætumque, ſimplex olus.
Et quæ ſuprema colligetur,ac graui
Patella nil debet foro.
Poſthæc vel inter læta quercetis iuga,
Vel inter amneis iuuerit
Vitare triſteis poſt meridiem Notos
Sub æſculo vel ilice;
Nigrumue litus,aut opaca lubricis
Tranare ſtagna lintribus,
Iactaque fruge ludibundum ducere
Tremente piſcem linea.
Remugit ingens interim tauris nemus,
Vmbroſa balant flumina;
Et aut in antris garriunt acanthides
Aut in rubis luſciniæ,
Hinc per rubeta paſtor errantes capras
Vocante cogit fiſtula:
Illinc hetili meſſor è campo redux
Alterna plaudit carmina,
Et preſſa ſectos plauſtra per ſulcos gemunt
Ruptura ruris horrea.
At nec tacemus ponè confidentium
Dulcis manus ſodalium;
Nec inficeta ſermo differtur mora,

Sed

Sed innocentibus iocis,
Multoque tinctus, ſed verecundo ſale,
Innoxium trahit diem.
Hæc ſi videret fænerator Alphius,
Olim futurus ruſticus,
Quam collocarat Idibus pecuniam,
Nollet Kalendis ponere.

DE PVERO IESV

In VIRGINIS MATRIS ſinu.

ODE IV.

AMemus. an Maſſilus, aut noſtris riget
Alpinus in venis ſilex?
Amemus. en vt pronus è matris ſinu
In noſtra pendet oſcula;
Qualis ſeuera vel Gelonorum puer
Mollire poſſet pectora!
Vt lumen oris; vt renidentes genas,
Vt bina frontis ſidera,
Niueſque colli, quaſque purus & tener
Titan inaurauit comas.
Eburneaſque tendit in collum manus!
Vt annuit totus rapi!
Vt hoſpitali vagit admitti ſinu,
Stringique brachijs rogat!
Amemus; aut ſi non amare poſſumus,
Repentè poſſimus mori.

Ad pedes CHRISTI in Cruce morientis Auctor prouolutus.

ODE V.

HInc vt recedam, non trucis ferri minæ,
Non nudus enſium timor,

Vm-

Vnquam reuellent à tua IESV cruce
    Hoc multa fleturum caput.
Me teque tellus inter & cælum ruat,
    Verſique tempeſtas maris,
Mixtuſque flammis nimbus, & ter igneis
    Caducus aer imbribus:
Iacebo fixum pondus, & certum mori,
    Suique non vſquam ferens;
Tuoſque clauos & tuas amantibus
    Ligabo plantas brachijs.
At tu ſereno, nam potes, vultu tuum
    Tuere, IESV, ſupplicem:
Et hoc, Patri quem reddis, haud euanido
    Me ſtringe paullum ſpiritu.

CARMEN SAECVLARE

DIVINÆ SAPIENTIÆ

In anno ſæculari M. DC. XXV.

Cùm VRBANVS VIII. Pont. Opt. Max.
Portam auream aperiret.

*In gratiam PAVLI FRIGERI
Romani, publicè de Philoſo-
phia diſputaturi.*

ODE VI.

Diua terrarum pelagique præſes,
Dicta ſublustres habitare nubes
Inter, & latè cohibere pictis
    Sidera frænis,
Patris æternas imitata flammas,
Pura ſinceri ſoboles Sereni,

Effingere limo.
Cùm Pater ſacro redimeret igni
Siderum crines,tenerumque Solem,
Et rudes Lunæ radios honeſto
Comeret auro;
Pondus,& Leges,faciemque rebus
Ipſa fingebas: variæque rerum
Te penes Normæ; Numerique,& Ars,&
Lucidus Ordo.
Tu vagas zona cohibente ſtellas
Auſa naſcentem religare Phœbum;
Auſa naſcentem nebularum amictu
Inuoluere terram.
Creſce,dicebas, ſpatioſa creſce,
Fertilis frugum pecoriſque tellus:
Hinc iugis, illinc medij dehiſcant
Vallibus agri.
Creſce,dicebas: ſimul ipſa merſum
Erigit ponto caput,& refuſis
Hinc aquis,illinc ſteterunt oborti
Collibus agri,
Quæ ſimul multa tibi riſit herba;
Lætior celſas reparare ſedes,
Arduum molitha tholum volantis
Nube columnæ,
Diceris vaſtos equitaſſe ſupra
Nerei campos celer, & curules
Africi pennas ſuper,& iugalis
Terga Fauoni:
Rurſus obliquo redeunte gyro
Iſſe per fluctus,tibi nauis ipſa;
Iſſe per campos,tibi currus,aptis
Ipſa quadrigis:
Docta ſublimes peragrare tractus;
Docta terreſtres reſerare vectes,
Orbis obſcœnum chaos, & latentis
Vltima mundi.

Cerrta permiſſi dare iura Recti, &
Siderum ſolers, patrioque mentem
Didita cælo.
Qualis vmbroſa Libaniris aura
Cedrus, aut læto cypariſſus amni,
Qualis attollit caput è Cadanis
Silua viretis;
Qualis Eois roſa regnat hortis,
Aut Idumæis opulenta baccis
Palma, quam præterfugientis humor
Educat vndæ:
Vere tu vincis veniente flores,
Vincis Autumno remeante vires:
Vincis & ſuccos, & odora Medi
Vulnera trunci:
Myrrheas vincis lacrymas, & vdos
Balſami rores, & ineuolutos
Cinnami libros, volucremque ſicci
Corticis auram.
Pampinus multa tibi cedit vua,
Cedit effuſis terebinthus vmbris,
Ver & Autumnus ſimul os decoris
Extulit aruis.
Sceptra te circùm, Trabeæque, & alte
Turba fortunæ, famulique retrò
Nimbus argenti fluit & frementum
Vulgus honorum.
Prona te longè coluere regna,
Et per inſignes gradientem & imos,
Et minas Regum ſuper, ac Tyrannorum
Ardua colla, &
Pauperum cœtus, humeroſque vulgi
Ire ſublimem. Tibi lætus Afer,
Et pedum Maurus minor, & ſupinis
Satmata palmis
Scuta deponunt. Tibi China nuper,
China non notæ dominator actæ,

Et ferox Iapon, & Arabs Latinis
Accidit aris.
Commodet raucus tibi ſiſtra Nilus,
Te ſonet pulſis Arimaſpus armis,
Te Lyci potor, vitreique dicat
Ciuis Enipei.
Prodigus laudes tibi fundat Iſter
Oſtijs ſeptem; tibi manet ingens
Tibris, immenſaque vehat ſonorum
Mole tributum.
Tuque neglectas miſerata gentes,
Nuper, heu! fœdis malè pulſa rixis,
Caſſa bellorum refer, heu! pudendis
Otia terris:
Si tuam votis veneramur vrbem
Omnis Europe, Latiumque ſupplex
Prona certatim tulimus quaternis
Oſcula portis.
Pelle veſanas, Dea, pelle cædes,
Quæque vicinis agitata pugnis
Bella durauere ſonora crudo
Sæcula ferro.
Neu nimis noſtris inimica culpis
Oderis cerni; dominamque Romam
Nubium curru ſuper, & niuoſis
Viſe quadrigis.

AQVI-

AQVILAE RADIVILIAE

Nuptialis Pompa

AD PRÆSVLEM VILNENSEM

Dithyrambus.

ODE VII.

SVrge Muſa nuptiale
Æmulata voce plauſus,
Per feracis arua Vilnæ
Quære flores, carpe frondes:
Carminumque mille fœta
Vere pulchro cinge, pulchro rore ſparge tẽpora.
Parce nunc Horatiano
Alligare verba nodo:
Parce: molliora blandi
Quære plectra Claudiani;
Mitte bella, differ arma,
Hoſpitiſque Dithyrambi voce Vilnam perſona.
RADIVILÆ ſtemma ceræ
Alitem Iouis miniſtrum,
Qui per auras, qui per ignes,
Mille gyros, mille tractus
Remiges fatigat alas.
Barbitique Carminumque voce,cælo deuoca.
Ales armiger Tonantis,
Blande fulminum ſatelles,
Mitis ignium Tyranne,
Nubiumque turbinumque
Linque ſeros officinas,
Carpe frondes,& paterno ſterne nidũ ſtemmati.
Carpe flores, quos maritis

Parturiuit A L B A campis
Carpe frondes, quas paterni
Educauit vnda Chroni:
Quæ vel adbibere Vilnam,
Vel propinqui leue murmur audiere Viliæ.
It volantis aura prati,
Nexilis florum procella
Pingit Euros,& remiſti
Lilijs pl unt acanthi:
Ludibundi veris imber.
Spargit arua; ſpargit vrbes,tecta ſpargit vrbium,
Ille nubium viator
Pulcher ales, vt virentem
Nube diuidit pruinam!
Proque grandinum moleſto
Deijcit liguſtra nimbo,
Et roſeta pro rubenti rubra iactat fulmine.
Iactat herbas,quas iocantis
Ludit inter ira venti,
Quas adhuc ſeneriore
Ore bruma non momordit,
Sed Fauonius tepenti
Fouit ore,fouit vdis Æolus ſuſpirijs.
Ite bella, quæ cruentis
Ira colligat catenis,
Perque viua regna Floræ
Nuptialis inſolenti.
Vere frondeat Nouember?
Quà maritus alba calcat,quà marita lilia.
Æſtuantis arua ponti
Vexet innocenter Eurus,
Ad fugacis agmen vndæ
Ter quater reuerberatis.
Aura rideat cachinnis:
Ludicri fluenta perflent ſibilis Eteſiæ.
Magne Præſul,quæ profano
Ominamur ore vates

Au-

Auſpicata verba, Sacro
Omineris ore Præſul,
Littauæ ſidus coronæ,
Littaui lumen Senatus, ſol VVOLLOVVICIADVM.
Sit perennis ille torrens
Illa vena iugis auri.
Elloquentis ille linguæ
Amnis irriget Senatum:
Architecta gratiarum
Illa longùm verba pronis imperent Quiritibus.

Publica Europa Calamitates.

ODE VIII.

NEc ſatis eſt nos poſſe mori cùm fata repoſcunt,
Aguntque morbi lucis & vitæ reos?
Ipſi etiam exiguum bellis commiſimus æuum;
Omneiſque ferro rupimus leti moras,
Ipſi vltrò in ſtrictos aduerſi incurrimus enſes
Et mutuum cadendo laudamus nefas.
Iamque adeò pulchræ populos rapit ambitus iræ,
Vrbeiſque longa pace defungi pudet.
Regna placet genteiſque ſuæ miſcere ruinæ,
Fractique ſubter orbis occaſu mori.
Iam Rhodanuſque Paduſque atque ingens Albis, & ingens
Rhenus cruenta decolor ripa fluit.
Iam tria luſtra metunt rubras de ſanguine fruges,
Nec dira auaram terruit falcem Ceres
Nec minus incretos metimus ſine finibus agros,
Et muta ſtricto Iura ſub ferro ſilent.
Intereà miſerum gladijs diuiſimus orbem;
Et cùm triumphis cauſa vel [illegible] deeſt,
Barbara longinquũ poſt æquora q[illegible] hoſtẽ,

Munduſque Reges inter incertos labat.
Scimus & occulto pacem prætexere bello,
Dum victa feſſis arma reſpirant minis:
Ingeniumque iocis, riſu corrumpimus iram,
Felixque tractat arma virtutis dolus.
Hoc etiam placuit ſtricto ſatis eſſe negare
Perire ferro, ni parùm crudelibus
Addimus ingenium ſatis, habilique veneno
In nos cruentam mortis armamus manum.
Ergo iterum (pro triſte nefas! pro dedecus, & iam
In ſe cadentis vltimum mundi ſcelus!)
Fraude malà parui ſpatium contraximus æui,
Per heu tacenda puluerum contagia!
At melius (ſi tanta breuis faſtidia vitæ
Et vna leti cura mortaleis habet)
Omnia terrarum ſuperi conuellite clauſtra,
Omneiſque diſſipate littorum moras.
In nos rupta ruant fundo maria omnia ab imo:
Triſulcus in nos ignea miſſus manu,
Quà ſcelerum duxere viæ ruat ignis; & vnà
Hinc ſe Sicano Balthis impingat mari:
Inde Caledonium ſeſe committat Ibero,
Euxinus illinc Adriæ iungat latus.
Æmus & ignotæ lateant ſub fluctibus Alpes;
Mæotis altum mergat Atlantis caput.
Omnia ſint vnus magnarum campus aquarum;
Nullique latam limites ſignent humum.
Et maria & magni perdant ſua nomina montes,
Dum mergat omne Thetis humanum genus
At ſuperi (nam vos & tunc mortalia tangent
Perire noſtrum ſæpè non paſſos genus)
Tunc aliqua de gente pium ſeruate nepotem;
(Sed ille gentis neſciat mores ſuæ)
Deucalioneis iterùm qui credulus vndis,
Ingens in vnà ſeculum ſeruet trabe.
Nam ſimul agglomerans ſeſe ſuper Amphitrite
Humana terris èluet veſtigia,

Iam

Iam parcente Deo, iam ſubſidentibus Euris,
Iam ſe refuſo temperante Nereo,
Incipient ſummi paulatim emergere montes,
Raroſque primum margines æquor pati:
Ilicet ex omni rupes aſſurgere ponto,
Terraſque circum curua lunari freta:
Tunc, vagus oblitos vbi ſol reſpexerit agros,
Nouis aprica floribus pingi iuga:
Tunc raræ circum campis nutare cupreſſi,
Tunc omne læta fronde veſtiri nemus:
Iamque ſuas inter decurrere flumina valleis,
Et arua puris murmurare fontibus.
Protinus ex vna redeuntia ſæcula puppi
Latè patentes orbis implebunt plagas;
Et virideis ripas ac molle ſedentia latè
Ramalibus vireta diſtinguent caſis.
Sed tellus communis erit, ſed nullus auaris
Stabit colonis arbiter fundi lapis:
In commune fluent ſancti ſine nomine fontes,
Naſcentur omni liberæ fruges agro.
Tunc bona proſpicient purgatas ſidera terras,
Tunc ægra nullo ſole pallebit Ceres.
Non Aquilo gracileis, non eruet Eurus ariſtas;
Sed innocentes & calore languidi
Mulcebunt violas, mulcebunt lilia ſoles,
Omnique lenis annuet vento ſeges:
Vina fluent vulgò riuis, felicia vulgò
Per rura current lacteo fontes pede:
Sponte ſua dulces ſalient in pocula lymphæ,
Sincerus & ſæuire neſcius liquor.
Ergo ſua quiuis luxum non noſcere menſa,
Suoque diues eſſe nec magno ſciet.
Nam neque marmoreas ingentia tecta columnas,
Nec æreas delubra laſſabunt trabes.
Frondibus implicitæ texent pallatia ſiluæ,
Aramque Diuis ceſpes aut ſaxum dabit:
Sed pietas tunc maior erit, cùm teſtibus aſtris

Quis meliùs priſcas componat legibus vrbeis,
Quis æquiore temperet ſceptrum manu:
Cuius pulſa priùs populos Aſtræa reuiſat,
Tutoque pulſet Veritas aulam pede.
Non placeat virtus pretio, non Curia cenſu,
Non infideli ſepta Maieſtas metu.
Iura voluptati ſanctum præſcribat Honeſtum,
Piaſque leges vtili Iuſtum ferat.
Sic olim quod Muſa grauis promiſit HoratI,
Præſtabit æuum certior Regum fides.

AD ILLVSTRISS. D. IANVSSIVM
Skumin Tyskievvicz
PALATINVM TROCENSEM,
Capitaneum Tubergenſem, Nouonolenſem, Braslauienſem, &c.

QVATVOR LEVCÆ VIRGINIS MATRIS,

Seu publica ac ſolemnis ad Ædem Diuæ Virginis Matris Trocenſem Proceſſio.

Prima leuca ſeu Ponari.

ODE IX.

IMus? an fruſtrà fugiente bruma
Omnis Aprili via riſit herba,
Et cauæ valles viridique lucent
Arua ſereno?
Imus, inſcriptæ ſinuoſa Diuæ
Signa iam lenes rapuere venti;
Ni vetent rumpi, reuocentque tenſi
Serica funes.
Interim pictis taciturna nuſquam
Pompa ſub ſignis fluat. Illa magni
Te MARIS STELLAM, dubijſque Virgo
Sidus in vndis,

Illa

Illa nil ſancti dubiam pudoris
Te canat Matrem, facilemque clauſi
Ætheris portam. Tibi præpes alti
Ciuis Olimpi
Hinc & hinc preſſis reuerenter alis
Attulit pacem, Tibi magna pacem
Debeat tellus, melior reuerſi
Nominis Eua.
Tu graues demes populo catenas,
Tu diem pulſis reuocabis vmbris:
Tu bonis pelles mala, læta mœſtis
Fata reduces.
Eſſe te magni populus ſciemus
Numinis matrem, modò miſſa per te
Vota non vmquam Deus obſtinata
Reſpuat aure.
Mitis, & blanda prece ſingularis
Virgo placari, ſcelerum ſolutos,
Et bonos flecti, vacuoſque noxæ
Suggere ſenſus.
Integram nobis ſine labe vitam,
Proſperam nobis ſine clade mortem
Et ſacros nati genitrix tueri
Annue vultus.
Hæc ter alterno modulata cantu
Turba carpemus viridis Ponari
Roſcidis valleis, & amœna præter
Arua vehemur.

Secunda leuca ſeu Vacæ.

ODE X.

PRotinus, Virgo, tibi longa laudum
Pompa ducetur, vbi ſe recuruo
Collium flexu viridis reducit
Scena theatri.

Audient magnæ titulos parentis
Pinei montes; Viliamque circum
Ter repercuſſæ recinet MARIAM
Vocis imago.
Audient colles, & opaca longè
Colla ſubmittent, trepidæque circùm
Attrement pinus,humilique ſupplex
Populus vmbra.
Sed priùs magnum triplici Tonantem
Voce placamus: placidumque Chriſti
Pectus,& noſtris vacuam querelis
Flectimus aurem.
Inde ter ſancto reduente cantu
Sancta clamaris: nemorumque rurſus
Murmur, & fractæ referet MARIAM
Vocis imago.
Te ſua geſtit genitrice Numen,
Virginum Virgo; genitrice geſtit
Quiſquis optata tibi cumque carus
Veſcitur aura.
Caſta tu pulchri genitrix amoris,
Tu ſpei mater:tibi pictus almi
Campus Edeni,faciliſque vitæ
Germinat arbor.
Tu domus Veri;tibi certus vni
Aureas æther reſerare valuas
Gaudet: æterni geminant tibi ſu-
ſpiria colles.
O potens olim profugos tueri
Ciuitas fontes, decus ò Sionis,
O Dei præſens domus, ò repoſti
Fœderis arca!
Siue tu purum ſine fraude vitrum
Conſulis formæ, reficiſque vultus,
Blanda ſeu triſteis imitaris inter
Lilia ſpinas;
Siue præſago Gedeonis aruo

Vel-

Vellus haud vllo temeratis imbri,
Vda cùm circùm madido laboret:
Area cælo;
Seu negas circum crepitante flamma
Pulcher exuri rubus, & pauentes
Increpas ramos, folijſque læto
Ludis in igni:
Inde Ieſſæi ſolium nepotis,
Virgo ſe toto tibi ſternit auro:
Hinc tibi ſurgit ſuperas eburna
Turris ad auras:
Te ſuas Virgo ſimulant refuſa
Mella per cellas;& amœna ſerum
Rura,quę muris gelidique claudunt
Fontibus horti.
Hic tibi ſurdas fuga lenis Euri
Excitat frondeis, vbi purus vndæ
Humor occulta nemorum volutus
Murmurat vmbra:
Hic cadens læui tibi lympha lapſu
Præfluit valleis, & aperta prata
Inter, impellit violas perreni
Aura cachinno.
Tot tibi Virgo bona liberali
Defluunt cælo;tibi tanta terris
Labitur ſemper renuente ſiſti
Gratia riuo.
Tu polo miſſas pia cymba fruges
Acta longinquo vehis inſtitori:
Tu diem ducis,placidoque manè
Lumine rides:
Qualis Eoos vbi tollit vndis
Lucifer curru,roſeiſque loris
Vndat, errantes per aquoſa ludunt
Cærula flammæ:
Qualis aut Phœbe radiante plenùm
Lucet argento: mare qualis intrat,

Aut

Aut mari ſurgit rutilus diurno
Phœbus in auro.
Qualè, dum puro taciturna cælo
Siderum ſe fert acies, per omnes
Ignium rimas nitidi renident
Atria cæli.
Quod tibi nomen pia Virgo ſumma
Voce dicemus ? ſolim ſuperni
Audies Regis radiare magno
Maius Olympo.
Quidquid es, quidquid bona mater
Et cani gaudes, manibus remulce
Quem manu geſtas, puerumque nobis
Flecte Tonantem.
Nos tua tutos prece ſeruet infans,
Si tibi primæ geniale noxæ
Crimen exemit, placidoque iuſſit
Sidere naſci:
Si tulit vero puer ales ore,
Te nurum cæli ſoræ : ſi pudici
Nil minor floris genitrix ſeuera
Lege piaris :
Si nihil terris, gelidiue debes
Legibus leti; choreaſque Diuum
Inter & plauſus, repetis ſequaci
Aſtra triumpho.
Ille qui leni pede pulſat altos
Siderum campos, virideſque ſtellas,
Lucis intenſum iubar inter, inter
Lilia ludit.
Agnus; heu noſtris onerata culpis
Colla reflectat, leniterque moto
Ad preces cornu, miſero quietem
Annuat orbi,
Hæc ter effati, pia ſigna campis
State, dicemus: pia ſigna campis
Protinus ſtabunt, gelidi ſecundùm

Flu-

Flumina Vacæ.

Signa clementi rapit aura flatu,
Nos labor curtæ dapis. ille menſam
Textili lino ſuper, hic virenti
Ceſpite ponit.

Promitur ſimplex penus & ſupino
Concha ſinceri ſalis è caniſtro;
Faginus iuxta ſcyphus, innocentis
Arma Lyæi.

Sunt & antiquo quibus herba circum
Fulget argento; poſitoſque Vaca
Ponè crateras fugiente præter
Frigerat vnda.

Hinc dapes, illinc cyathos coronans
Sutiles herbæ; mihi Solis æſtum
Eximet parcè cichorea ſparſo
Mitis oliuo.

Tertia leuca ſeu Vicus Galli.

ODE XI.

IAm vetat lentas properata menſas
Hora. ſurgamus: rapido ruit de-
cliuis è cælo, geminantque pronus,
Surgite, Veſper.

Surgimus. rurſum tibi Virgo campis
Signa velluntur: tremebunda limbis
Aura colludit, graciliſque tenſas
Diripit Auſter.

Tum quibus parca dape non dolendæ
Vocis acceſſit bona pars. O alma
Numinis ſalue genitrix, fidelis
Turba canemus.

Dum ſuas debet lapidoſa Vace
Viliæ lymphas: tibi magna laudes
Mater & plauſus & vtraque debet

Ca-

Carmina ripa.
Illa quæ circùm geminis Getarum
Rura ſederunt opulenta cliuis,
Sunt tibi bello monumenta parti,
Diua, triumphi
Quà lyra, vel quo ſatis ore dicam
Iſſe captiuos Litalis Gelonos,
Inclytum prædæ decus, & trophæum
Nobilis iræ?
Cùm ferox belli duce te Vitoldus
Bis ter exegit gladium per omnem
Victor Auroram, tumidique fregit
Cornua ponti.
Quantus ingentem clypei ſub vmbra
Texit Europen, Aſiæque qua ſe-
cumque tempeſtas daret atque ab omni ef-
funderet Iſtro
Rectus Eoam ſtetit in procellam,
Qualis armatas hiemes, & omnem
Suſtinet Calpe Thetin, atque inexpu-
gnabilis obſtat
Quantus hinc lato metuendus atque hinc
Limitem ferro ſecat, & decora
Cæde formoſus, mediaque laudum
Pulcher in ira
Ardet: hibernos velut inter imbres
Ardet Orion, vbi traxit omni
Aſtra vagina, rutiluſque ſtricto
Fulminat igni.
Ille ſeu pictis equitata Beſſis
Arua permenſus, gelidumque Volgam,
Siue Pelleas bibit inſolentem
Phaſin ad aras;
Barbaros templis tibi victor arcus
Virgo ſuſpendit: Scythicoſque cinctus,
Et tibi ſacro clypeorum aceruos
Vſſit in igni.

Alta

Alta ſcit Taphri domus, & potentis
Sarbaci verſæ meminere turres;
Rupta cùm Thracum quateret tremendo
Caſtra tumultu:
Ille dum denſo iaculorum in imbri
Hinc Dahas illinc ageret
Ipſa nimborum cuneis & omni
accincta tonitru
Turbido latè manifeſta cælo, &
Ter quater tortas iaculata flammas,
Ignium curru ſuper & rubenti
Nube tonabas.
Senſit Euxini tremuitque læuum
Littus, & motæ crepuere rupes,
Ter quater nigram retegente ſæua
Luce Mæotim.
Senſit, atque ipſos Tanais pauens re-
fugit in fontes: dubitante ripa
Subſtitit paullum, trepidoque Phaſis
Palluit auro.
Sic ames noſtri bona Virgo ſæpè
Hoſtibus noſci: tibi, ſic per omneis
Viliæ ripas Litali reponant
Signa nepotes:
Sic ab extremo tibi victor Occa
Arma de victis referat Suanis,
Et nouas ſoluat noua vota LADI-
SLAVS ad aras.
Hæc & alternis gemminata votis
Plura dum ſicco canimus ſub æſtu,
Obuium feſſos nemus hoſpitali
Excipit vmbra.
Ludor? an molem foliorum ad auram
Lenè vocales modulantur alni,
Et leues lymphæ, trepidique grato
Murmure riui?
Ipſa te Virgo ſonat alnus, ipſa

In

In tuas viuax ſalit vnda laudes,
Audit o longè tua diſcit ipſe
Nomina lucus.

Quarta leuca ſeu Troci.

ODE XII.

VLtimus reſtat labor altiores
Ire per lucos,& aprica circum
Stagna lunari, tumuloſque lento
Vincere cantu.
Hic tibi caſto Salomonis ore,
Dictus ad ſanctas hymenæus olim
Nuptias, mutum nemus & ſilenteis
Perſtrepet alnos
Quod tuis,Virgo,benè dormit vlnis
Sola ſopitum potes oſculari
Numen,& flammas animæq; ſanctum
Surgere florem.
Sola fragranti meliùs Falerno
Vber adſtringis,quoties ab imo
Corde ſpirauit genialis intimæ
Halitus auræ.
Mille Phæacum Ciliciumque mille,
Nympha, te circum volitant odores:
Blandus hic coſti liquor, inde pinguis
Sudat amomi:
Sola te mulcet tamen aura,ſi quæ
Dulce ſpirantis venit ore nati,
Cuius illimi tibi lene nomen
Manat oliuo,
Siue Bacchei tibi fortè ſucci
Regis arcanæ patuere cellæ
Regis arcano meliora ducis
Vbera vino:

Si-

Siue diffuſis oluere nardis
Regis inſtructæ tibi, Nympha, menſæ;
Regis optatos tibi nardus vna
Spirat odores.
Si Palæſtino matis in vireto
Myrrheos flores; tua ſolus ille
Nexilis myrrhæ relligatur inter
Vbera nodus.
Si tibi dulces amor eſt racemos
Pingue gemmanti reſecare Cypro;
Vnus è multis tibi ridet ille,
Virgo, tacemus.
Solis æſtiuos licet inter igneis
Hinc & hinc latis ſpatioſa ramis
Pinus, & prona tibi ſe reclinet
Frondibus ilex;
Sola te mulcet tamen æſtuantem
Si quà frondoſa cadit vmbra malo;
Cuius ah dura tibi natus olim
Fronde pependit.
Plura dicturis procul è Trocanis
Arcibus turres, placituſque dudum
Virgini collis, mediaque templum
apparet in vrbe.
Protinus votis genibuſque ſupplex
Sternimur vulgus, quater, Alma Salue
Virgo dicturi: quater illa motis
Annuet aris.
Virgines iam tum puerique Diuæ
Supplici frontem redimite cera, &.
Virginem grata puerumque laudis
Dicite rixa.
Virgines. Ceteris ornant moritura frontem
Serta: te Virgo morientem numquam
Flore Carmelus tegit, & perenni
Fronde coronat.
Pueri. Ceteri frontem metuente demi

Im-

Implicant auro : tibi concolori
Luce natiuum capitis IESV
Fulgurat aurum.

Virgines. Qui tibi Virgo per eburna vidit
Colla diffuſos ſine lege crineis ,
Regiam tingi trabeam rubenti
Vidit aheno.

Pueri. Qui tibi vidit niueis , IESV ,
Hinc & hinc ſparſos humeris capillos,
Vidit elatas tumulis Idumes
Surgere palmas.

Virgines. Qualè ridenti radiant Sereno
Semper illimes Heſobonis vndæ,
Talè conniues oculis iocanti
Diua puello.

Pueri. Lacte perfuſæ veluti columbæ
Vitreas ſemper ſpeculantur vndas ,
Sic in intacta retines, IESV ,
Lumina matre.

Virgines. Cui genas vel cui ſimiles canemus
Virginis vultus? ſimiles canemus
Punico, cùm per ſua lucet vltrò
Fragmina, malo.

Pueri. Cui genas vel cui ſimiles canemus
Paruuli vultus? ſimiles canemus
Areis, quas Sol variæque ſcribunt
Floribus horæ .

Virgines. Atticos longè redolere ſuccos
Dicimus Virgo, quoties diſerta
Lenè ridenti tibi mella manant ,
Lenè loquenti.

Pueri. Lilium IESV niueis hiare
Dicimus labris , quoties odora
Dulcè ridenti tibi myrrha ſpirat ,
Dulcè loquenti .

Virgines. Mille quod telis clypeiſque tecta
Turris aduerſo micat icta Soli ,

Ma-

Matris aduerſo micuere longè
Colla puello,

Pueri. Quod Therapnæi breue ver Hymetti,
Quod Palæſtini ſapiunt liquores,
Matris è collo ſapiunt reclinis
Colla puelli.

Virgines. Quo tibi Virgo maduere ſucco
Virgines palmæ? maduere ſucco
Qualis in ſiccas lacrymante myrrha
Liquitur herbas.

Pueri. Quis tuis fulgens hyacinthus ardet
O puer palmis? hyacinthus ardet,
Qualis aut ſceptri ſedet aut coruſcæ
Arce coronæ

Virgines. Quæ iugis Cretæ viridiſue Cypri
Tanta Lesbois fluit è racemis,
Quanta maternis tibi Virgo manat
Copia mammis?

Pueri. Quis vel Hybleas odor inter herbas
Tantus aſpirat, Cilicumue rura,
Quantus aſpirat tua dulcis inter
Vbera IESV.

Virgines. Zona quæ fluxam vetat ire pallam,
Flauet intexta tibi, Virgo, fruge,
Quam pudor circùm niueoque ſtipant
Lilia vallo.

Pueri. Quæ tibi cinctus reuocat reiectæ
Veſtis, arcanis vigil eſt eburna
Zona ſapphyris, tacitoque pectus
Circuit igni.

Virgines. Cùm leui plantas cohibente ſucco
Virgo ſtellantem graditur per aulam,
Æream credas aciem canoro
Ire triumpho.

Pueri. Crura cùm picto religauit oſtro
Et ſtetit celſo puer ore: credas
Ponè ſuffixo geminas inauro
Stare columnas. MA-

MATHIÆ CASIMIRI SARBIEVII

SOCIETATIS IESV EPIGRAMMATVM

LIBER VNVS.

I.

AD TARQVINIVM GALLVTIVM

è Societate IESV Oratorem & Poetam clariſſimum,

Cùm ei ſua de Diuino Amore Epigrammata traderet,

DVM tibi diuinos iuſſi ferremus Amores,
Vrget Amor greſſus ferre, referre Timor.
Hic trahit, hic retrahit greſſus: hic pugnat, & ille:
Ille ſuis nixus viribus, iſte ſuis.
Hic iaculum iacit, ille iacit: pugnatur: Amoris
Tela Timor, vitat tela Timoris Amor.
Vt tibi diuinos tandem ferremus Amores:
Victus vterque fuit, victor vterque fuit.

II.

RELIGIOSVM PAVPERTATIS VOTVM

Si dederit homo omnem ſubſtantiam domus ſuæ pro dilectione ; quaſi NIHIL deſpiciet eam.
Cant. 8.

VEnalem nuper cælo mercabar Amorem
Quis credat? qui ſe venderet, ipſe fuit.
Aurum donabam; ſed emi ſe noluit auro
Cùm largirer opes, reijciebat opes.
Omnia donabam ; ſed noluit omnia, totum
Quod ſuper eſt (inquam) ſi placet, aufer, Amor.
Riſit : & æthereo quid inutile quæris amori
Sollicitus pretium? da NIHIL (inquit) Emes.

III.

HASTILVDIVM FORTVNÆ ET DIVINI AMORIS.

Dotalis Fortunæ annulus, orbis. *Seneca.*

Deus eſt Sphæra : eius centrum eſt vbique, circumferentia nuſquam. Proclus.

MEta volaturæ ſteterat teres annulus haſtæ,
Annulus ad dociles peruia meta manus
Annulus orbis erat Fortuna ciebat ad Orbem.
Et ſimul æthereus tela ciebat Amor
Fortunæ mediam teres annulus induit haſtam;
Maior, ait, nobis met a petetur Amor.

Immaturus adhuc, paruule, Martyr eras.
Præſide manſueti ſed plus ſapuere leones
Pro puero mores dedidicere ſuos.
Norant ſeptenni faciles ignoſcere prædæ;
Cui Prætor rabidas iuſſerat eſſe feras.
Parcere ſi placidi puero ſciuere leones,
Illi Prætores, tu leo Prætor eras.

VII.

Quis mihi det te fratrem meum ſugentem vbera matris meæ, vt inueniam te foris? Cant. 8.

QVò tandem meus auolauit ille,
Formoſiſſimus ille Natus, ille,
Quo tandem meus auolauit Infans?
An iam Bethlemium reliquit antrum.
Natalesque caſas, & hoſpitalis
Fortunata petit fluenta Nili?
Obſtent culmina, fabuloſus obſtet
Æmus, Pelion, Oſſa, Pindus, Othrys;
Vt pulſum celer aſſequar Puellum,
Nimbis ocyor, ocyor procellis,
Pergam per ſalicera, per ruberta,
Per deſerta, per aſperos hiatus,
Per ſpineta, per iliceta pergam.
An rurſus Pharias peroſus oras
Damnato redit exul è Canopo,
Tranquillamque petit redux Idumen?
Vt pulſum celer aſſequar Puellum;
Stent inter ſcopulique, frondeiſque
Siluæ verticibus minentur inter;
Damis ocyor, ocyor capellis,
Vadam per fruticeta, per vepreta,
Per dumeta, per inuios receſſus,

K 2 Per

Per querceta, per æſculeta vadam.
An latè Solymas peragrat oras,
Et pinguis iuga calcat Hermonæi,
Carmelique ſuper niuale tergum
Formoſis ſpatiatur in viretis,
Quà circumfluus elegante ripa,
Singultantibus euolutus antris
Iordanes ſonat, & remurmurantes
Seſe fluctibus alloquuntur vndæ?
Vt pulſum celer aſſequar Puellum,
Pardis ocyor, ocyor leænis,
Curram per ſiliceta, per fruteta,
Per pineta, per obuias paludes,
Per ſaxeta, per arboreta curram.
An noſtri vitijs iniquus orbis
Centum Tænarios triumphat hoſtes,
Stellarumque procul fauente pompa
Phœbi ſcandit equos, & ordinata
Molli ſidera temperat capiſtro?
Vt lætum celer aſſequar Puellum,
Fulgetriſque currulibuſue flammis,
Aurigantibus Africis & Euris,
Et blandis Zephyris Fauonijſque
Per leues ferar inquietus auras,
Et deſiderij vehente penna
Spirantum vehar eſſedo Notorum,
Vernarumque rotis Eteſiarum.
Sed quò me rapit incitatus ardor?
Ambo ludimur, ambo: dum Puellum
Quæro, quærit & ipſe me Puellus,
Et vaſtos procul obſecrat receſſus:
Obteſtatur agros, nihilque de me
Reſpondentia ſciſcitatur arua:
Sic & me fuga ludit & puellum.
Stabo, quem; vagum nequit, videbo
An poſſit DEVS inuenire ſtantem.

De

VIII.

DE D. MARIA MAGDALENA.

Per vicos & plateas quaram, quem diligit anima mea. Caut. 3.

ET gemit, & miſeris ſingultibus aſtra laceſſit,
Et falſo teneras irrigat amne genas.
Et caua per, per acuta celer, per inoſpita fertur:
Et per aperta fugax, & per iniqua ruit.
Quid facit ad tantos tã prodiga lacryma curſus?
MAGDALIS in lacrymis nauigat ipſa ſuis.

IX.

De Puero IESV nato.

QVid eſſe poſſit hoc Puello carius,
Cui mellis ore plena manat copia
Illime plenis balſamum riuis abit,
Et liberali nectar amne labitur,
Stellæ ſerenis illigantur crinibus,
Puraque cirri luce ceruicem rigant,
Et è biſulca ſiderum natus face
Pectit coruſcas aureus pecten comas?
Sed exoleta naſcitur Puer caſa,
Et exquilino natus in fimo iacet,
Dextraque culmum prenſat, & fœnum premit:
Cæloque coram nudus, & coram gelu
Iniurioſa ſtringitur Puer niue.
Quid eſſe poſſit hoc Puello vilius?

X.

CASTA SED FECVNDA.

Memores vberum tuorum. Cant. 1.

Ibi dabo tibi vbera mea. Cant. 7.

VElle meas, mi Sponſe, canis te ſugere mammas:
Sic quæ Sponſa fui, iam tibi mater ero.
Ipſa tuas etiam memini me ſugere mammas:
Sic qui Sponſus eras, tunc mihi mater eras.
Ambo iterùm bibimus de mamma ſæpiùs vna:
Sic ſoror ipſa tibi, tu mihi frater eras.
O Amor, vnus Amor, quos non effingis Amores?
Omnibus omnis eris, ſi tibi nullus eris.

XI.

Surge Aquilo, & veni Auſter, perſla hortum meum, & fluant aromata illius. Cant. 4.

AStra rogant lenes morientia lilia nimbos,
Et roſa ſub nimio ſole precatur aquas,
Quid faciat? ventos Amor aduocat, aduocat imbres:
Irriguo quorum rore reuixit ager.
Quàm pulchri flores! quorum laſſiſſima cultu
Spirat humus ventis, ſudat Olympus aquis.

DE

XII.

DE PVERO IESV CASTITATIS AMATORE.

Ego flos campi. Cant. 2.

ETeſiarum Gratiæ, vagorumque
Fauoniorum, Sarmatæque tibicen
Septentrionis,& Britanne cum Cauro
Apeliota, Regis Æoli turmæ,
Circumuolate præpetes meum florem,
Blandoque lætum ſibilo ſalutate:
Dulceſque malas, floreamque ceruicem,
Corallinumque floris aurei labrum
Non flante naſo,nec tumentibus buccis,
Sed complicatis oſculemini labris:
Sed antè frontem myſtacaſque nimborum
Abradat Auſter,& nouacula veris
Moroſus vdam tondeat Notus barbam,
Ne recta puris obſtet oſculis ſeta.
Tum verò ſudi gratia decens vultus
Tam delicatum baſiabitur florem,
Et lenis auræ murmur inſuſurrabit.
Adſint & omnes graminumque florumque,
Omneſque caſtæ Chloridis venuſtates;
Suaſque vadant ordinata per turmas,
Argenteorum caſtra lilietorum,
Et aureorum copiæ roſetorum:
Omnes ſupina ſupplices coma, reddant
Suo tributum laudis Imperatori,
Nouamque veris gratulentur ætatem.
Neu ſit pudori,lilijſque, nardiſque,
Proniſque calthis, cernuiſque verbenis,
Rogare velle floridæ iuuentutis
A liberali Rege prærogatiuam,
Et caſtitatis impetrare decretum.

Exinde pulchra conuocentur ad ſigna
Sub caſtitatis Rege militaturi.
Tecti rubente fuſilis comæ criſta;
Duces acanthi, militeſque verbenæ,
Amazonumq; prima turma calthatum.
Eant & Indi protinus granadilli,
Et expeditis ſpiculiſque clauorum,
Hirtiſque ſpinis, lanceiſq; flagriſque,
Contra furores audeant Dionæos
Veneficorum ſenticeta philitrorum,
Herboſa contra telas, Cyprios flores,
Amaſioſque dimicare Narciſſos.
Morare miles?& vocante Bellona,
Sparſi per hortos otia nini flores?
Flos ecce veſtri primus agminis Ductor,
Pro caſtitatis laude præliaturus,
Se Martiali collocauit in campo.

XIII.

Lampades eius, lampades ignis. Cant. 8.

O Ego ſi fierem medio ſita cardine tellus;
Sponſe, tua ſtarem pendula Sponſa manu.
O ego ſi fierem liquido torrentior amni;
Ad nutus fluerem lenior amne tuos.
O ego ſi fierem rapidis pernicior Euris!
Fingerer obſequijs promptius ipſa tuis:
O tandem, niſi ſim celeri velocior igne,
Vel fieri cuperem cuncta, vel eſſe nihil.

XIV.

Trahe me poſt te curremus. Cant. 1.

MI IESV, ſine per opaca, per inuia tendam;

Et

Et potero longas te ſine ferre moras?
Felix, ah felix olim tua MAGDALA, quæ ſe
Nexuerat vinctis ad tua crura comis;
Sic comes illa tuum numquam linquebat Amorē:
Tu captiuus eras illius, illa tui.
Altera, ne dubites, ego ſum tua MAGDALA, CHRISTE:
Ergo trahas vel me, ſponſe, vel ipſe mane.

XV.

Ad omnia verſatilis.

CAſtus amor ramo pharetram commendat, & arcum;
Arma valete: nouum me vocat, inquit, opus.
Plana per æquales ſe ſtrauerat area campos,
In glacie qualem Dædala fingit hiems.
Hic Amor, adducto ludentis more flagello,
Ludendi locus eſt, ſed trochus, inquit, abeſt.
Eia cor huc prodi, clamo: cor prodit, & inde
Dũ putat eſſe trochum, cor mihi verſat Amor.

XVI.

D. MAGDALENA ſub Cruce flens.

AH ſitio! clamas: abſunt his rupibus vndæ;
Sola fluunt oculis flumina, ſola bibe.

XVII.

Reuertere Sulamitis, Reuertere dilecte.
Cant. 2. & 6.

INſequeris, fugio, clamaſque, Reuertere, IESV:
Et reduces ad te flecto repentè vias.

Inſequor, ipſe fugis:clamoque,Reuertere IESV:
Et facile ad me flectis amice vias,
Aſſequeris,fugio:fugis,aſſequor:ò bonus error;
Obſequij felix ò in amore fuga;
Ad te,ne fugias,tua me fuga,CHRISTE,reducte:
Dux tibi ne fugiam,vel meus error erit.

XVIII.

SACRI STVDIOSVS OBSEQVII CADAVER EST.

Fortis eſt vt mors dilectio. Cant 8.

VT ſcires, quo, CHRISTE, tui flammaret amore?
Non vnus pro me nuntius iuit amor.
Cor ad te miſi; cor non eſt, CHRISTE, reuerſum:
Mitto voluntatem,CHRISTE; nec illa redit.
Vt tandem totam poſſet tibi dedere mentem,
Intellectus erat miſſus;& ille manet.
Nunc animam mitto: quòd ſi non illa redibit.
O ego quàm viuum,CHRISTE,cadauer ero.

XIX.

Epitaphium viuo.

ET viuo, & morior. quid inanes demoror auras?
Quid iuuat ambiguis nectere fata moris?
Conſtrue perpetuis halantem floribus vrnam,
Et tumulum nobis pone ſuperſtes Amor.
Hic ſepeli miſerum,& lacrymis adſperge iacentē,
Et duo marmoreis carmina cæde notis.

Et viuo,& morior. poſſis in amore Viator
Et quo viuo,mori;& viuere,quo morior.

XX.

BERNARDINO HOSTI miſſa Imago CHRISTI cruci affixi.

ME ſegnis non figis Amor?ſunt omnia prçſto
Crux arcus,iaculum CHRISTVS, &
Hoſtis ego.

XXI.

Super riuulos aquarum.

ERabam nuper vitreas prope Tibrid's vndas,
Quà ſolet ad ſcopulum naufraga lympha
queri.
Dicebam.Mea lympha,meos lacrimeris amores,
Nam me iam lachrymæ deſtituere meæ.
O ego ſi poſſem fieri tam prodigus amnis;
Æterna fluerem pulchra per arua fuga.
Hæc ego; ſed tacitas ſuſpendit lympha querelas;
In me mutari forſan & ipſa cupit.

XXII.

Imago B. STANISLAI KOSTKÆ Romana.

QVis te tam lepida mentitur imagine pictor?
Quæ tam viua tuas temperat vmbra genas?
Tu palles,pallet,quod ſi rubet illa, rubeſcis.
Tu vita,vita non caret illa ſua.
Tu ſine corde manes; manet hæc ſine corde: loquente

Te, loquitur: viſus te iaciente, iacit.
Par eſt laus vobis diſparque: fidelis imago
Illa tui; ſed tu STANESILAE Dei.

XXIII.

Nuntietis ei, quia amore langueo. Cant. 5.

POrrigo dum terris aures, dum ſurrigo cælo:
Clamat, Ama, tellus; clamat Olympus Ama,
Sint irata licet, gelidum mare ſuadet amare,
Fulgur amore micat, fulmen amore tonat.
Aura tuos Ignisque commendat amores,
Saxa repercuſſis vociferantur aquis.
Non opus eſt poſthac nobiſcum, CHRISTE, loquamur:
Orator noſtri mundus Amoris erit.

XXIV.

Amor Diuinus.

COr mihi clamat, Amor clamat: Cor dormit, & ille.
Ambo tacent: ſurgit Cor mihi, ſurgit Amor,
Cor mihi plorat, Amor plorat: Cor ridet, & ille.
Ambo canũt; plaudit Cor mihi, plaudit Amor.
Tenè verecundi Cor Amoris dixero fratrem?
Tenè mei fratrem dixero Cordis, Amor?
Neſcio, quid ſit Amor Cordi, quid Cor ſit Amori;
Hoc ſcio quòd totus Cor ego; CHRISTVS Amor.

Oſcu-

XXV.

Oſculetur me oſculo oris ſui. Cant. 1.

QVærebam noſtris ſi quis daret oſcula labris,
Dum meus, heu! longo tempore Sponſus abeſt:
Oſcula paſcebam cælum; dabat oſcula cælum;
Sed ſatiare meas non potuere genas.
Oſcula poſcebam terram: dabat oſcula terra:
Sed fuerant tactis aſperiora petris.
Terra vale, cælumque vale, dabit oſcula ſponſus:
O eſſent, quot ſunt vota, tot ora mihi.

XXVI.

Meliora ſunt vbera tua. Cant. 1.

HInc mihi ſe Tellus menſa ponebat in vna,
Inuitans tacito murmure: Sponſa ſede.
Illinc ſe patera mare propinabat in vna,
Increpitans rauco vortice: Sponſa bibe.
Tunc ego; Terra tuos nolo, Mare nolo liquores:
Tu mihi, Sponſe, fames; tu mihi, Sponſe, ſitis.
Audijt, & geminum Sponſus mihi protulit Vber:
Tu mihi, Sponſe, cibus, tu mihi potus eris.

XXVII.

De Angelo B. ALOYSIO aſtante.

QVàm benè ſiderei vultus imitatur Ephebi,
Et ſimili ridet lacteus ore puer!
Hic niueis par eſt, niueis par ille liguſtris;
Ille roſa, multa purpurat iſte roſa.

Pu-

Pura verecundo ſublucent lumina ſole:
Et roſeus teneras ſtat pudor ante genas.
Diſſimiles habitu, ſimiles ſibi moribus ambo:
Dicite, ſint ſimiles, diſsimileſne magis?

XXVIII.

De eodem.

ANgele, GONZAGA es, ſi pictas exuis alas:
Si GONZAGA alas induis, Angelus es.

XXIX.

Venatio Amoris.

VEnatum cæli croceos Amor ibat in agros:
Sed, qui corda pius depopulatur Amor.
Occurrere lupi, procul occurrere leones,
Et procul in iaculis hiſpidus ibat Amor.
Ecce volaturæ vix erupere ſagittæ,
Protinus æthereæ procubuere feræ.
Quid clauſum tam ſæua iuuat cuſtodia cælum?
Pandit Amor planas per fera monſtra vias.

XXX.

Venatio Amoris & IESV.

SVrge, volaturas Amor eiaculare ſagittas:
Et mihi meta Deus, ſum tibi meta Deus.
Corda cruentandis pateant tua, CHRISTE, ſagittis,
Vt fias iaculis ſaucia præda meis.
Corda cruentandis pateant mea, CHRISTE, ſagittis,

Vt fiam iaculis ſaucia præda tuis,
Quam tibi, CHRISTE, capi, venari tam mihi dulce:
Quam tibi venari, tam mihi dulce capi.

XXXI.

SAGITTA DIVINI AMORIS.

Vulneraſti cor meum. Cant. 4.

ILla ego ſidereis deprompta Sagitta pharetris,
Quam pius ad Superos eiaculatur Amor,
Quæro meam, ſed quæro meo ſine vulnere metam;
Nam mea non didicit vulnera ferre manus.
Quis credat potuiſſe dari ſine vulnere metam?
Hic requieſce meo vulnere, CHRISTVS ait.
Accelero, metamque premo ſine vulnere: ſed iam
Ne poſſem vulnus figere, vulnus erat.

XXXII.

B. ALOYSIVS pingitur inducto ſuper togam linteo:

PVlchra Dies, & Nox pulchræ germana Diei,
Artificem puero fortè locabat acum:
Altera pretextam, longam dabat altera pallam;
Illa nigram, niueam neuerat illa togam.
Quos puer vt riguos in ſe conſpexit amictus,
Et Nox, & moto fulſit ab ore Dies.
O formoſe puer! quò ſe formoſior eſſet,
Ipſa puer te Nox induit, ipſa Dies.

XXXVI.

Eiuſdem poſita retrò Coronæ.

AVrea cùm felix diademata poneret heres,
Viſa ſibi raptis flere Corona comis.
Cumque ſuos iterùm vellet circumdare crines,
Ad domini caros procubuiſſe pedes.
Ipſe ſed acciduam pedibus calcaſſe coronam
Fertur, & ingratas poſthabuiſſe preces.
Illa retro reuoluta, iacens; Lux Principis olim,
Vmbra mei poſthac Principis, inquit, ero.

XXXVII.

Qualis eſt dilectus tuus? Cant. 5.

QValis erat, tuus ille? tuus pulcherrimus ille?
Dicebat nuper barbara turba mihi.
Arripio dextra pennam, læuaque tabellam,
Et noto, CHRISTE, tuo quidquid in orbe noto.
Pingo roſas, aurum, gemmas, viridaria, ſiluas,
Arua, lacus, celeri ſidera pingo manu;
Et tabulam monſtrans, Noſter pulcherrimus, inquam,
Qualis erat, vultis diſcere? talis erat.

XXXVIII.

Caput eius aurum optimus. Manus illius tornatiles aureæ. Cant. 5.

POnite gemmifero frondentia ſerta metallo,
Pulchra triumphales ponite ſceptra manus
Rex meus eſt IESVS Rex formoſiſſime Regum
Tu

Tu mihi Dictator, tu mihi Cæſar eris.
Qui ſceptri fulgore caret, qui luce coronæ,
Rex, ait, ille tuus? Rex erit ille meus.
Cui caput eſt aurum, manus eſt tornatilis auro,
Illius eſt ſceptrum, dextra; Corona caput.

XXXIX.

In idem ſacrum Canticum.

VItis eram; noſtros carpebat nemo racemos:
Flumen eram; noſtras nemo bibebat aquas:
Arbor eram; noſtra nemo conſedit in vmbra:
Ductor eram; noſtrum nemo tenebat iter:
Phœbus eram; noſtro lucebat lumine nemo:
Paſtor eram; noſtras nemo ſecutus oues.
Quid faceret IESVS? Aurum placet omnibus: Aurum,
Vt placeam, poſthac omnibus, inquit, ero.

XL.

Veni de Libano Sponſa.

ET fugis, & fugiens clamas, Quid ſponſa moraris?
Non fugis, vt fugias: vt capiare, fugis.

XLI.

De Pullato & Linteato ALOYSIO.

QVæ pullæ cernis ſquallentē in funere pallę,
Hunc nimius ſacro terruit igne Deus.
Quid niueum, Pictor, pullo ſuperaddis amictum,
Et tegis hiberna torrida membra niue?

Hæc,

Hæc, vbi ſidereos iuuenis conceperit æſtus,
A minimo Domini veſtis amore fluet.
Perge tamen liquidas gelida niue ſpargere flammas;
Vt liquidum à flammis diſcat amare gelu.

XLII.

Pullatus poſt Prætextam ALOYSIVS.

Alluditur ad Mincium: hoſpitalem cygnis fluuium, paternum ALOYSII ſolum.

VEctus oloriferi iuuenis prope flumina Minci,
Ibat in herboſos Caſtilionis agros.
Hic niuei dominum cum mirarentur olores,
Squallida mutata pallia ferre toga
Paullatum fluere ducem, viſuſque repentè
Plurimus attonito Cygnus ab amne queri:
Atque aliquis, Quin nos etiam nigreſcimus, inquit,
Quando tam niueus ſponte nigreſcit olor?

XLIII.

Oculi B. ALOYSII lacrymabundi.

QVis modus, ò oculi, nimijs manare fluentis,
Et teneras fletu perdere velle genas?
In fluuios liquidis abeunt duo lumina riuis,
Et lacrymæ gemini fluminis inſtar eunt.
Intereà medio fluitant ſuſpiria luctu,
Et pius irriguas ventilat Eurus aquas.
Remigium, ſocij, naues & vela paremus:
Sunt, quibus in cælum velificemur, aquæ,

B. ALOY-

XLIV.

B. ALOYSIO conſuetam meditationi horam impendenti Roſeum imminet Sertum.

PVlchra coloratis vbi pingitur Hybla roſetis,
Sicanias triplex colligit Hora roſas,
At modò quod croceos religant tibi ſerta capillos
Vnde repentinis emicuere comis?
Te Matutinæ pietas modò detinet Horæ,
Illa tibi viuo tempora flore ligat.
Quot tibi mille legent formoſos Sæcula flores,
Vnica millenas ſi legit Hora roſas?

XLV.

De eodem Serto.

IPſa Corona, Roſa eſt puero? puer anne Coronæ
Ipſe Roſa eſt? puer eſt ipſe Corona, Roſa.

XLVI.

B. ALOISIVS ſacro lumine circumfuſus.

NOx erat, & poſito iuuenis requierat amictu:
Venit Amor; poſita ſe tegit ipſe toga,
Sic ibat! ſic ipſe nigra ſibi veſte placebat!
Sic erat refluò plurima ruga ſinu!
Intereà tacito veſtes vruntur ab igni,
Et bibit admotas proxima palla faces;
Manè vigil poſitos iuuenis repetebat amictus,
Et circumfuſæ luxit in igne togæ.

Non

Non, miror, iuuenem tacitis arſiſſe fauillis:
In tacitas, miror, non abijſſe faces.

X L V I I.

Oculi B. ***ALOYSI.***

BIſgeminos olim mater Natura lapillos
Pygmalioneas inter habebat opes.
His frænare comas, & eburnea cingere colla,
Hos memori nuſquam mittere velle manu:
Et chalybum nodis, & aheno vecte ſolebat,
Et vigili clauſos ſollicitare ſera.
Parua tamen caris cuſtodia viſa lapillis,
Quæue moram furto tollere poſſet, erat,
Ergo pro geminis ALOYSI munus ocellis,
Accendit geminas caſta per ora faces.
Tam fortunatis, inquit, cuſtodia gemmis
Firmior eſſe poteſt, tutior eſſe nequit.

X L I I I.

Lilia manu præfert ***ALOYSIVS.***

HÆc, quæ virgineis nituntur lilia culmis,
Vnde verecundas explicuere comas?
Non generant ſimiles Pæſtana roſaria flores,
Nec ſimili Pharius meſſe ſuperbit ager:
Non hæc purpureis mater Corcyra viretis,
Nec parit æquoreis pulſa Caryſtos aquis.
Cùm nullas habeant natales lilia terras,
Quis neget è caſta lilia nata manu?

XLIX.

PETRO MALASPINÆ Rectori Florentino Societatis IESV.

SCitata eſt flores nuper Florentia : cingat
  An bona ſpina ſuas, an mala ſpina roſas?
Optauere malam, tangi quæ forte volebant;
  Nam mala tacturos pungere ſpina nequit
Optauere bonam, tangi quę forte negabant.
  Nam bona tacturos pungere ſpina ſolet.
Sic demum variam clauſit Florentia litem
  Eſſe vt alterutris aſſita ſpina Roſis;
Nullus vt has tangat, tangantur ab omnibus illæ;
  Sit bona Spina Malis, ſit Mala Spina bonis.

L.

De capto OROMVSIO.

Quæ vrbs vulgò ab Indis Gemma orbis terrarum appellatur.

ANnulus eſt Orbis, pulcherrimus annulus orbis.
  Indutus digitis Lyſia pulchra tuis.
Non tamen ille fuit pulcher ſine diuite gemma;
  Diues OROMVSII nam ſibi gemma fuit.
Gemma fuit, non eſt: ſubiti nam turbine belli
  Nuper Erythræo perdita gemma luto eſt.
Ergo tuam quæres pulcherrima Lyſia gemmam
  Inter barbaricos Perſica buſta ſinus.
Ecce meos (inquis) poſcunt mea regna lacertos,
  Ecce meas poſcunt Chinica clauſtra manus.
Nõ opus eſt humeris: OROMVSIA gẽma videtur
  Ipſe ſatis pollex, vt capiatur, erit.

IOAN-

L I.

IOANNI DE LVGO, dum poſt morbum ad intermiſſam de Pœnitentia doctrinam rediret.

FErtur inornatis nuper Metanœa capillis
  Fleſſe, repentina cùm raperere febri;
Fertur, & indomito frænos laxaſse dolori,
  Et lacrymis madidos exhibuiſse ſinus.
Cùm rurſus domito repetis tua pulpita morbo,
  Fertur inornatas diſpoſuiſse comas;
Et domitos hilari riſu frænaſse dolores,
  Et lacrymis vacuos explicuiſse ſinus.
Quis, Pater, incolumi de te non gaudeat, ipſæ
  Si gaudent Lacrymæ, ridet & ipſe Dolor?

L I I.

AD PONTILIANVM.

E Templis quoties redeo, Pauliue ſacello.
  Occurris reduci, PONTILIANE, mihi
Ac ſubitus quæris; Placuere palatia Pauli,
  Et Peluſiaca ſecta ſacella Pharo?
Cùm dixi nitidis placuiſse palatia tectis,
  Et placuiſse ſuis ardua templa tholis;
Tu rurſum, fonteſque tibi circoſque placere,
  Vaſta placere crepas amphitheatra tibi.
A placitis ceſsa, ne Roma Placentia fiat;
  Ipſe Placentinus ne videare, tace.

AV-

L I I I,

AVGVSTINO VIVALDO primum in Lithuania, ac deinde Romæ Prouinciali Pręposito Societatis IESV.

CVm te Parthenopę Patrem, cum Parma vocaret,
Optaretque ſuum Trinacris ora Patrem;
Roma ſuas dominis mundi de montibus arces
Proſpicit, & ſtudijs inuidet vna trium.
Quid faciam? Parmæ cedam? Trinacria flebit:
Parthenopæ cedam? Parma queretur, ait.
Trinacriæ cedam? Siren & Parma querentur.
Quin potius tantum ſortior ipſa Patrem?
Cedite iam Natæ, matri concedite Patrem:
An non veſter erit, ſi meus, inquit, erit?

L I V.

De timido ANSA FVLVIO.

DVm bellicoſus nuper ANSA prandentes
In Othomanum Sarmatas adhortatur,
Prandete, dixit, milites, triumphalis
Iam cœna vobis præparatur in Cælo,
Dixit; ſed ipſe iam mouentibus ſignis,
Et buccinarum tympanique rumore
Perterrefactus, ordiente Bellona,
In ciuitatem primus ANSA profugit.
Interrogatus inde, cur fugam mallem,
Et cur ad aſtra nollet ire cœnatum?
Hac luce, fallax inquit ANSA, ieiuno,

AV-

L V.

AVGVSTINO VIVALDO Præpoſito Prouinciali Romano Societatis IESV.

CVm te nuper Honor liquidis circumuagus auris
  Altus inauratis inſequeretur equis:
Trans Alpes Helicenque volas, vbi prenſus Honori
  Dignaris merita Littaua fræna manu:
Cùm tamen ingratos aſpernareris honores,
  Itala feſtina corripis arua fuga.
Hic Latias iterùm caperes cùm iuſſus habenas,
  Et victus meritis erubuiſſet Honor:
Non pudet à merito, dixit, me Præſide vinci.
  Sed vinci toties à fugiente pudet.

L V I.

Ad PLAVTVM.

SIue peregrinas mittam tibi, PLAVTE, Camœnas,
  Siue Meduſæis fuſile carmen aquis;
Non poteras, inquis, melius mihi mittere carmen,
  Nec meliùs magno cum Cicerone loqui.
Non poteram meliùs? laus hęc mihi ſalſa videtur,
  Quæue vel inuiti ſtipitis eſſe poteſt.
Laudari puto me meliùs potuiſſe, ſed à te
  Laudari meliùs non potuiſſe puto.

L V I I.

Mater NERONIS ad NERONEM.

QVò gladium vibras? vtero, mammiſne minaris?
Ah reprimat cæcus barbara tela furor;
Lactabam mammis, vtero te, nate, ferebam:
Dignus erit venia forſan vterque locus.
Erramus. qui te miſeras malè fudit in auras,
Dignus vterque mori: Cæſar vtrumque feri.

L V I I I.

Eloquentia FRANCISCI Cardinalis BARBERINI.

QValis odoriferi per aprica roſaria Pindi
Garrit Hyanteæ lubricus error aquæ:
Talis Apollineæ Procerum doctiſſime linguæ
Pura Palatinas copia fundit opes,
Et tibi doctiloque poſuere ſilentia Cirrhæ,
Victaque Pegaſeu, comprimit ora liquor.
Sæpè loqui docto poſſit cum Principe Roma;
Diſcet ab egregio Principe Roma loqui.

L I X.

Eiuſdem ſacra Poeſis.

CVm tibi Pierios velaret Purpura crines,
Viſa ſibi raptis Laurea flere comis.
Illa fuit noſtris quondam data gloria ramis:
Cede meis, inquit, Purpura, cede comis.
Riſit, & è ſummo reſpondit Purpura vultu:
Cingo meas, inquit Laurea, cingo comas.

Quid

Quid facitis? meritos ambæ præcingite crines:
Laurea Vatis erit, Purpura regis erit.

L X.

Ad Adm. R. P. MVTIVM VITELLESCVM Præpoſitum Generalem Soc. IESV.

EXcubat in medio tibi pulchra Modeſtia vultu
Et niueus roſeo regnat in ore Pudor:
Simplicitas oculis, ſacra Facundia lingua,
Ridet in ingenuis Gratia viua genis:
Maieſtas humeros, placidam Clementia frontem,
Pura verecundus pectora Candor habet:
Præ foribus famuli, video, famulæque morantur.
Virtutem Dominam quis neget eſſe domi?

LXI.

Cerea NERONIS effigies in abdito repoſita.

DVrus & in molli figit NERO vulnera cera:
Mollis & in duro cera NERONE furit.
Cerea quid fruſtrà Solem deuitat imago?
Ipſe ſuo iratus diffluet igne NERO.

LXII.

In ceream Pueri IESV effigiem.

EXprimit & verum mentitur cera Puellum,
Et docet & vera fallit Imago nota.
Hos oculos gerit illa quidem, quos ille gerebat;
Et quas illa genas, has gerit illa genas:
Tu tamen his oculis, hoc vultu ludêris hoſpes,
Id fieri poſſit qua ratione rogas?

Materia peccat, non peccat imago figura:
Cerea matteries, melleus ipſe fuit.

LXIII.

In maritimam Pali munitionem Ducum VRSINORVM.

PVlvereis ſimulant dum rauca tonitrua fla-
mis,
Martiaque artifici fulmina nube ruunt;
Attonitis pelagi genitor Neptunus ab vndis
Sulphureo afflatum ſuſtulit igne caput.
Ecquis, ait, noſtri tranquilla ſilentia regni,
Et reſides bello ſollicitauit aquas?
Iamque ſibi duci volucres ad fræna quadriga
Tritonemque caua prælia flare tuba,
Armarique Notos Tempeſtateſque iubebat,
Et Thetin armatis vellere ſigna ferris;
Cùm procul VRSINI fluitantia ſigna Gra
Proſpicit impulſis velificata Notis.
Vrſus erat ſignum. picto qua ſutilis Vrſo
Penſilis è ſumma carbaſus arce fluit.
Heus ait, inceptis Hiemes abſiſtite pugnis,
Et vos cæruleæ ponite bella feræ:
Nouimus excuſſum iaculantia moſtra pro-
dum:
Quæ fera concepto mugijt igne, noua eſt.

LXIV.

..COSMICVM DE QVINCT

MVlum QVINCTVS emit: ſed cæc
COSMICE, mulum.
Vnum ocſlum mulus non habet; ille duos.

LXV.

De LVDOVICO XIII. *Galliarum Chriſtianiſſimo Rege:*

Cùm primo Regni anno Rupellam ab eo expugnatam fuiſſe percrebreſceret.

LVdo vices, LVDOVICVS ait. Mars riſit; & Ohe,
Lude meas, inquit, Rex LVDOVICE, vices.
De puero, ni Rex eſſes LVDOVICE, vererer:
Et puer, & Rex es; regie lude puer.
Iacta Rupellani cecidit ſimul alea belli,
Ante tuos cecidit victa Rupella pedes.
Ludere perge vices, vt ſunt tibi prælia ludus:
Sic, LVDOVICE, tibi vincere, ludus erit.

LXVI.

Libellus de Pietate Chriſtiana laudatur.

PIETATIS iſte eſt liber; & auctoris tamen
Nomen tacetur: ipſa conſcripſit, reor.

LXVII.

Ad TIMANTEM *Pictorem.*

PInxiſti pulchrum pulchra cum Matre Puellum:
Nec tamen illa fuit pulchra, nec ille fuit.
Pictorem MARIÆ meliùs vis pingere LVCAM?
Quis ſcit an errores corrigat ille tuos?

Materia peccat, non peccat imago figura:
Cerea materies, melleus ipſe fuit.

L X I I I.

In maritimam Pali munitionem Ducum VRSINORVM.

PVluereis ſimulant dum rauca tonitrua flammis,
Martiaque artifici fulmina nube ruunt;
Attonitis pelagi genitor Neptunus ab vndis
Sulphureo afflatum ſuſtulit igne caput.
Ecquis, ait, noſtri tranquilla ſilentia regni,
Et reſides bello ſollicitauit aquas?
Iamque ſibi duci volucres ad fræna quadrigas,
Tritonemque ſaua prælia flare tuba,
Armarique Notos Tempeſtateſque iubebat,
Et Thetin armatis vellere ſigna ferris;
Cùm procul VRSINI fluitantia ſigna Gradiui
Proſpicit impulſis velificata Notis.
Vrſus erat ſignum. picto qua ſutilis Vrſo
Penſilis è ſumma carbaſus arce fluit.
Heus ait, inceptis Hiemes abſiſtite pugnis,
Et vos cæruleæ ponite bella feræ:
Nouimus excuſſum iaculantia moſtra profundum:
Quæ fera concepto mugijt igne, noua eſt.

L X I V.

AD COSMICVM DE QVINCTO.

MVlum QVINCTVS emit: ſed cæcum, COSMICE, mulum.
Vnum ocfilum mulus non habet: ille duos.

D e-

LXV.

De LVDOVICO XIII. *Galliarum Chriſtianiſſimo Rege:*

Cùm primo Regni anno Rupellam ab eo expugnatam fuiſſe percrebreſceret.

LVdo vices, LVDOVICVS ait. Mars riſit; & Ohe,
Lude meas, inquit, Rex LVDOVICE, vices.
De puero, ni Rex eſſes LVDOVICE, vererer:
Et puer, & Rex es; regie lude puer.
Iacta Rupellani cecidit ſimul alea belli,
Ante tuos cecidit victa Rupella pedes.
Ludere perge vices, vt ſunt tibi prælia ludus:
Sic, LVDOVICE, tibi vincere, ludus erit.

LXVI.

Libellus de Pietate Chriſtiana laudatur.

PIETATIS iſte eſt liber; & auctoris tamen
Nomen tacetur: ipſa conſcripſit, reor.

LXVII.

Ad TIMANTEM *Pictorem.*

PInxiſti pulchrum pulchra cum Matre Puellum:
Nec tamen illa fuit pulchra, nec ille fuit.
Pictorem MARIÆ meliùs vis pingere LVCAM?
Quis ſcit an errores corrigat ille tuos?

L 5 De

LXVIII.

De A. PERSII Satyris.

VIs PERSI tetricas videre noctes?
Auditor lege ſcripta, lector audi.

LXIX.

Tumulus coniugis PAVLI SAPIEHAE duos inter equites haſtatos.

QVis iacet hic? magna magnus de ſtirpe SAPIEHA.
Quis propè? SAPIEHADES ſunt pro pe ſigna nurus.
Quo clarus coniux? clariſſimus omnibus: armis,
Pace, fide patria, relligione, toro.
Quid certant equites? certant, quis viuere poſſit,
Vel meliore nuru. vel meliore viro,

LXX.

In cothurnatum Gallicum.

VEctari rauco pudor eſt tibi, Gallicé, curru?
Cur ergo rauco non pudor ire pede!

LXXI.

AD IOANNEM CAROLVM CHODKEVIC Ducem Exercituum Poloniæ aduerſus OSMANVM Imperatorem Turcicum.

Cùm Gymnaſium inuiſeret.

SPernere ſi nolis vatis præſagia Muſæ,
Nil in te iuris, CAROLE, caſus habet.

Vil,

Vilneæ nuper dum mandat Apollos Thaliæ,
Grammatica nomen flectere lege tuum,
Cunctatur, dubitat, pallet, rubet, hæſitat, alget;
Hæc hilari tandem voce Thalia refert:
CHODKEVIC, ait, eſt indeclinabile nomen:
Robore bella gerit, Caſibus ergo caret.

LXXII.

In Stemma eiuſdem W. literam duodecimam inuerſam.

MAgnus Alexander, Magnus Pompeius habetur,
Magnus habe baris, CAROLE, Magnus Otho.
Scilicet hos Magnos magni fecere triumphi:
Te maior Magnum, CAROLE, palma facit.
Perlege ſtemma tuum: Vincis te, Vincis & hoſtem;
Hic quæ terra legi non putat, aſtra legunt.
Si dubitas: hoc ipſe Deo da ſtemma legendum:
De cælo Magnum Maximus ipſe leget.

LXXIII.

AD ROBERTVM Cardinalem BELLARMINVM.

De pijs de Æterna felicitate, & Gradibus, &c. libellis.

Quos SOPHIA MELECIA Palatina magno ſtudio paulò ante mortem euoluerat.

INgens gloria temporum tuorum
BELLARMINE, Pater, beatiorum
Facundiſſime cygne gratiarum:

Conatuſque tuos, tuaſque noctes,
Sanctæ pignora lucubrationis,
Victuros Pyliam libros ſenectam
Palatina pio terebat vſu,
Nec torpere ſinebat, anguloque
Aut ſegnes humili iacere menſa,
Cæli delicias, Graduſque cæli:
Queis, ſacra pariter tuaque penna,
Æternam reſeras beatitatem:
Et gemmantia templa nundinaris,
Lamentis, Gemituque, Lacrymiſque,
Iſtos illa diu legens libellos
Feſtinabat, & omnibus lacertis,
Remis omnibus, omnibuſque velis
Ad cæli propetabat vſque portum.
Nunc denſis lacrymis laboribuſque,
Et denſis lacrymis doloribuſque,
Cæli nobile nundinata culmen,
Formoſis ſpatiatur in viretis.
Quid dici melius beatiuſue,
BELLARMINE, tuis poteſt libellis?
Palatina tuis beata libris,
Tu lectore beatus es librorum.

LXXIV.

Ad CAECILIANVM.

CVm modò MAGDALIOS cecinifſes carmine fletus,
Et rapidos AFRÆ, CÆCILIANE, focos;
Continuò madidæ properata volumina chartæ
Ad nos perferri, CÆCILIANE, iubes:
Legi. Iudicium quæris de carmine? dicam.
Digna fuit lacrymis MAGDALIS, AFRA focis.

De

LXXV.

De nouo Gymnaſij Florentini ædificio, cuius inſtauratio ſub aduentu CAROLI Auſtriæ Archiducis cœpta.

ARnus an vmbroſas inter liquidiſſimus alnos
Permeſſus Latijs luxuriatur agris?
Æſar, an Auſonias ſubterlabentia turreis
Flumina Caſtalijs vociferantur aquis?
Pindus, an audaces medijs in nubibus Alpes
Piniferis comuni frondea colla iugis?
Quidquid erit: veram referet Florentia Cyrrham;
Quam nouus Auſtria è condit Apollo lyra.

L X X V I.

S C A Z O N.

Aulam fugit ALOYSIVS.

FAllacis Aulæ Pompa, criminum mater,
Quæ turbulentæ puluerem bibis pompæ,
Rituque ſemper fluctuantis Euripi
Et huc & illuc ambulando, curſando,
Confabulando, garriendo, ludendo,
Et vſque & vſque conſalutando,
Quotidiano merſa nauigas cœno,
Centumque pictis curribus lutum rumpis:
Sis ò beata, delicata, formoſa,
Morum Charybdis Aula, pectorum Circe,
Doloſa Siren, innocentiæ labes,
Frudum ſatelles, officina fucorum:
Eas ſuperbis ſemifulta lecticis,
Eas ſereni luce pulchrior Phœbi,
Et per ſupinæ colla plebis incedas:

L 5 Habe

Habe venuſtos, aureos, capillatos,
Pictos, perunctos, deque ſcrinio totos
Anteambulones laudis & trahas pompæ;
Dum noſter aulas A L O Y S I V S vitet,
Centumque velis, & rudentibus centum,
Centum phaſelis, palmuliſque deuitet.
Habe capaces patrimonij Scyllas,
Fundi Maleas, ſpongias crumenarum,
Onuſta laudum plauſtra, nominum rhedas,
Plenas iocorum, riſuumque carrucas
Ineptiarum mille turgidos ſolles,
Quibus doloſæ ficta dona naturæ
Vultus Poetas, & Poetrias linguas
Fecere dudum, ſuſque deque vertere?
Quibus loquacis inficetiæ plena
Negotioſa liminum ſalutatrix.
Famelicorum turba circulatorum
Nugaſque mille vendit, & locat riſum,
Fraudumque fruſtis mille, mille fucorum,
Mendaciorum mille, mille nugarum
Suitque ſubſuitque mille centones:
Dum noſter aulas A L O Y S I V S vitet,
Centumque Phœbis, & Phlegontibus centum,
Centum quadrigis Pegaſiſque deuitet,
Illum citato præpes impetu Virtus
Supra ſecures Cæſarum, & Numæ faſces,
Regumque & omne culmen Imperatorum,
Vndamque ſupra ciuium, & fori fluctus
Enauigantem, paſſibuſque non tardis
Mortalitatis ſæua intra calcantem,
Nimboſque latè, filioſque nimborum
Super Cometas, rauca fulminum regna,
Puerperamque grandinum & niuis Lunam
Ad vſque rerum vexit vltimos fines.
Ibi ille pulcher imperator aſtrorum,
Nouæ beatus inſtitor voluptatis,
Plenum ſonora gaudium bibit ripa,

Rerumque dulci naufragatur in ponto,
I nunc ſuperba, delicata, formoſa,
I diues Aula: ſis beata, ſis pulchra,
Conchyliata, purpurata, ſis magna:
Dum te inde noſter ALOYISIVS ridet.

LXXVIII.

Hiems tranſit, imber abijt, & receſsit:
Cant. 2.

In immaturam menſe Iunio B. ALOYSII GONZAGAE mortem.

O Nix ô niueis albentia colla pruinis!
O oculi, ô niueo lumina vincta gelu!
O niueæ ceruicis hiems! O læue genarum
Frigus, & hiberna roſcida labra niue!
O niueæ cryſtalla manus! ô mite comarum
Vellus, & intactis alba pruina genis!
Ah! vereor, ne vere nouos abeatis in imbres,
Dum celer æſtiuos Iunias verget equos.
Siſte, precor, Iuni, crudeles ſiſtite ſoles.
Hic minimo liquidis diffluet igne puer.
Non opus eſt flammis, ſatis eſt ſibi dicat IESVS:
Ceſſit hiems, imber ceſſit: Amice, veni.

LXXVIIII.

Scazon de B. ALOYSIO.

IOcoſe Scazon, ſi quid hactenus mecum
Molli ſub vmbra populine lauriue,
Leniſue buxi pampinine luſiſti,
Valere iuſſis arbitriſque curiſque

Me-

Mecum ſub alta feriare cupreſſo;
Mundoque verſu ſimplicique dicamus,
Quid ille noſter, ille ciuis aſtrorum,
Agit coruſci ALOYSIVS campis?
Non ille noſtros ducit ampliùs ſoles:
Non hac phaſelo corporis, leuis mundi
Tumultuoſo fluctuatur in ponto.
Non has vocabat patrias domos vnquam:
Cælum vocabat patrias domos ſemper:
Huc ille remis, huc rudentibus totis,
Ipſiſque plenus carbaſis anhelabat.
Huc æſtuantes dirigebat antennas:
Huic alligauit inſulæ ſuam nauim.
Hìc ſempiterni vere cingitur Maij,
Hìc peruagatur elegantibus campis,
Hìc rure cæli fruitur, & procul curis
Inter virentes aureis comis lauros,
Criſpas cupreſſos, ilices capillatas
Quotidianus ambulator incedit:
Quà bruma nuſquam, vel comantis Autumni
Tonſor Nouember frondeum nemus radit,
Ridetue caluos Ianuarius montes,
Sed delicatos criniuntur in flores
Æterna prata: muſici ſtrepunt luci:
Ripæ loquuntur murmurantibus riuis:
Et limpidorum margines fluentorum,
Et hinc & illinc verberante ſe fluctu,
Et hinc & illinc inuicem cachinnantur:
Manuſque pulſu, vel volubilis plectri,
Obliuioſo de ſilentij ſomno
Expergefacta ſponte garriunt plectra:
Lenique ſubter dormiente Neptuno
Tenerrimorum mollis aura ventorum
Depectit agros: deſides hiant Euri,
Et otioſis oſcitantur in campis.
Hìc ille noſter, ille ciuis aſtrorum,
Conchyliato purpuratus ornatu,

Eunte

Eunte pompa ſiderum coronatur,
Soliſque fulua totus ardet in palla.
Et nunc per arces cælitum, per acceſſus,
Amethyſtana templa, gemmeas ſedes,
Et ciuitatis per forum Sionçæ,
Et fulgurantum porticus platearum,
Calcat ſuperbum ſiderum pauimentum.
Hìc LAINIVM compellat, hìc EVERARDVM,
Hìc lætus ambit BORGIAM ſalutator,
IGNATIOve flammeoue FRANCISCO
Enarrat, ipſa delicatior Suada,
Miranda temporum acta Claudianorum:
Suoque longos MVTIO rogat Soles:
Melliſque riuos; balſamique miratur
Et gaudiorum, nectariſque, lactiſque
Formoſa picta ſtagna traijcit cymba,
Et delicato nauiculatur in ponto;
Nanoſque colles, hiſpidaſque verrucas
Pulcherrimorum luſtrat ilicetorum.
O geſtientum dulce ſiderum regnum!
Veſtrum clientem, pro laboribus tantis,
Doloribuſque, lacrymiſque, curiſque
Deſideratos recreate per campos.
Gaudete Tempe ſiderum, domus cæli:
Ridete, quidquid eſt domi Voluptatum:
Plorate, quidquid eſt foris Querelarum.

LXXIX.

IOANNIS CAROLI CHODKEVICII, Polonici Lithuanicique contra OSMANVM *Turcicum Imperatorem Exercitus Ductoris, Statua in hortis Mediceis.*

QVem modò Threicii pulchra ſub fronde triumphi
Marmorea ſpectas ponere bella manu:
Hic Aſiæ populos, & flaua Propontidos arma
Strauit, Abydenas depopulatus opes.
Fortis adhuc meminit bellacis dextera ferri,
Diſtectumque latus conſcius enſis amat.
O niſi captiuas vincirent marmora plantas,
Iret in hoſtiles libera dextra globos

LXXX.

In tres Fluuios, Stemma IOANNIS CAROLI CHODKEVICII, *dum Templum Collegii Societatis* IESV *Croſenſe extrueret.*

QVæ gemmantibus hinc & inde riuis
Currunt flumina? CHODKEVICIANÆ
Currunt flumina Liberalitatis.
Non tam diuitibus ſuperba ripis
Gaudet Lydia; non amœnitatum
Tellus mater, & elegantiarum
Felix Americe fluentis auri,
Quæ centum populis tributa ſoluens
Effundit facilem per aura cenſum,
Et crebro ſata comit vnione.
Quàm quis Patria, Martiuſque fulgor,

Et

Et picte Superum rigantur aulæ.
Hæc ſcis vnde ſtuant fluenta nobis?
Oſtendis CAROLI manum, ſapiſti.

LXXXI.

Dictum IOANNIS CAROLI CHODKEVICII, cùm Caſtra ad Chocimum in Dacia contra Byzantinum Imperatorem moueret.

VElox Fama malùm tumultuoſis
Dum præteruolat incitata pennis
Arces,oppida,rura,Ciuitates,
Ducentis canit,& canit trecentis,
Braccatis canit, canit ſagatis;
Hoſtem millibus imminere Turcum,
Et iam terga remormurantis Iſtri
Securum ſuperambulare Martem.
Addit, Biſtonas,impioſque Thracas
Miſtos innumeris venire turmis.
Hæc dum CAROLVS audit; Vt ſciamus
Veri nuntia Fama num ſit,inquit,
Hic hoſtem mihi computabit enſis.

LXXXII.

Statua M. TVLLII CICERONIS apud Magnum Hetruriæ Ducem.

ORa Myron, humeros Lyſippus,lumina finxit
Praxiteles:vocem fingere nemo poteſt.

LXXXIII.

Pompa, qua Sacratiſſimum CHRISTI CORPVS à Romanis Pontificibus ad D. Petrum deportatur.

ÆLia cur tantis glomerantur cōpita turmis,
Et populi toto fluctuat vnda foro?
Cur refluis feruent Vaticana palatia turbis,
Dardaniæque vomunt agmina mille viæ?
Quid iuuet æthereis populos occurrere menſis?
Vt ſatiet populos, ambulat ipſe Cibus.

LXXXIV.

PAVLO PIMELIO miſſum ex ſuccino munus.

QVæ placet ipſa ſibi ſecretæ ſidere formæ,
Ridet, & arcana ſuccina gemma die;
Supplicibus vulgò libanda dat oſcula culmis,
Libandas ſtipulis pulueribuſque genas.
Et me, PAVLE, tuus rapit ad ſub lumina candor:
Nimirum gemma es ſuccina, puluis ego.

LXXXV.

Lætabimur memores vberum tuorum. Cant. 1.
Ad Sponſum cæleſtem.

DIcebas te velle tuis me paſcere mammis,
Dum mea ſollicitus pectora torret amor.
Clamabam: Mea mamma meum mihi manna miniſtra:
Nec tu præſtò mihi, nec tua mamma fuit.
Adſpicio Terras, & Cælum: forſitan, inquam,

Dextra

Dextra Dei tellus mamma, ſiniſtra polus.
Riſiſti, dicens: Ipſo te Numine paſcam.
Os vtinam nobis Terra Poluſque foret!

LXXXVI.

Reuerendo Patri LEONI SANCTIO Concionatoris munere functo, Roma diſcedenti.

NEc potui Latijs altum te cernere Roſtris,
Quaſſantemue pio conſcia corda metu?
Ah ſaltem pro me, cui tanta potentia fandi,
Orator magni Numinis eſſe velis:
An non id merito poſſim te iure precari,
Cui meritò poſſim dicere, SANCTE LEO?

LXXXVII.

De Diuino Amore.

REtia nectentem nupes mirabar Amorem,
(O quid non facilis fingere poſſit Amor!
Aurea pinna fuit, lapis aureus, aurea reſtis,
Aurea compages, aurea naſsa fuit:
Aureus ipſe fuit: ſed dum ſibi flumina deſunt,
Heu mea quò vertam retia? dixit Amor.
Ad IESVM conuerte, Puer, tua retia, dixi;
Ipſe tibi fuerim piſcis, & ille Mare.

LXXXVIII.

In Stemma IOANNIS CAROLI CHODKEVICII; Crucem Sagitta implexam & Calci, Tria flumina, & Grypha pedibus gladium vibrantem.

CRVX micat in telo, CRVX altera calce coruſcat;

For-

Forſitan hæc Fortem nuntiat, illa Pium.
Aurea tergemino voluuntur flumina lapſu:
Iſta docent Largum flumina forſan Herum.
Felicem geſtat felix auis ore lapillum:
Felicem dominum & illa notat.
Quid dubitem Fortem, Felicem & dicere Largũ?
Cùm Gryphs ad voces annuat Enſe meas?

LXXXIX.

In Gryphem, dum IOANNES CAROLVS CHODKEVICIVS, aliquot relictis cohortibus in Moſcouia, ad regni Comitia abiret.

VIlerat Hyrcanis Moſcouia Grypha pruinis:
Ad Litauum tandem vertere roſtra ſolùm:
Ille ferus Gryphs, inquit, abit; nil Enſe nocebit,
Non ales roſtro, non petet vngue Leo.
Non eſt, curà te, quòd flexerit ora, triumphes:
A tergo longa eſt cauda relicta: Caue.

XC.

In duas Sagittas terra cæloque obuerſas. Stemma Illuſtriſſimi EVSTACHII VOLLOVICII Præſulis Vilnenſis.

BIſgeminos Petrus CHRISTO mõſtrauerat enſes,
Vrbs raperet captum cùm Solymæa Deum.
Ferre cruentandum, clementia lumina, ferrum,
Ferre necaturas non potuere manus:
Vltrices maiora manus tamen auſa parabant,
Vt tandem CHRISTVS dixerit, eſſe ſatis.
O ſi tunc geminas monſtraſſes, Petre, ſagittas,
Quàm meritò CHRISTVS diceret eſſe ſtis!

In

X C I.

In duas eaſdem Sagittas.

Alluſio in Cant. 4.

In vno oculorum, & in vno crine colli.

VIrgilius quondam, Telum facit Ira, canebat:
Tela facit, meliùs ſed ceciniſſet, Amor.
Eſt oculus Telum: diuino crinis Amori
Eſt Telum quid non fingere poſſit Amor?
Eſt oculus, ſed qui ſuperas ſe tollit ad auras;
Eſt coma, deciduo quæ petit ima gradu.
Quis ſcit, an obuerſæ Cælo Terriſque Sagittæ,
Hæc oculus non ſit Præſulis, illa Comma?

X C I I.

In eaſdem Sagittas.

ÆRis, & Argenti, & Ferri rude vulgus & Auri
Ibat ad Ætnæi iurgia fortè fori.
Lis fuerat, quorum poſſes, Vulcane, metallo
Digna V O L O V I C I A condere tela manu
Cauſſidicum vicit, Vulcano iudice, Ferrum,
Factaque ſunt forti Ferrea Tela viro.
Tum Faber ad ſocios operum: Sint Ferrea Tela
Ipſe mihi V O L O V I C aureus, inquit, erit.

Ad

XCIII.

Ad Illuſtriſſimum HIERONYMVM VOLLOVICIVM, dum Samogitiam ingrederetur.

Iſſe ſuas vt te Samogitia ſenſit in oras,
Luſerunt vitreo pulchra fluenta pede,
Florida feſtiuas agitarunt ruta choreas,
Lætitia madidæ perſonuere domus
Ocyus i Præſes: ſi fortè venire moraris,
Huc venient campi, flumina, rura, domus.

XCIV.

In Soleam tribus inſignitam Crucibus.

Stemma Illuſtriſsimi, & Reuerendiſſimi STANISLAI KISZCAE Præſulis Samogitiæ.

Qvis tam concordi iunxit duo robora nexu?
Quis Soleam ſociat iuſſit habere Cruces?
An quia KISZCANÆ monſtrant inſignia gentis,
Certatimque ſacro laudis honore nitent?
An quia calcari cupiunt, humileſque latere,
A Domino morem quem didicere ſuo?
O celebres humileſque nimis! magis inter honorem
Dum nituere, latent: dum latuere, nitent.

XCV.

In tres eiuſdem Cruces, & tres Tubas.

KISZKCA tuas dum cerno Cruces, dum Claſſica cerno,

Sol-

Sollicitat mentem terror amorque meam.
Cerno Cruces? ignis ſancti me flammat Amoris;
Et dico: Mentis Crux medicina meæ eſt.
Cerno Tubas? timeo: Fors, inquam, bella parantur.
Sed cùm nulla ſonent prælia, rurſus amo.
Quid ſecura tuæ faciet Fiducia plebis,
O Præſul, ſi te diligit ipſe Timor?

XCVI.

In tres Tubas eiuſdem Reuerendiſſimi Præſulis coeuntes.

CAtholicos ſæuis dũ prouocat Hæreſis armis,
Innumeris parent impia caſtra Tubis
Hæc Batauam, canit hæc Scotam, canit illa Britannam,
Et diuerſa ſonat quolibet ore fides.
Non ſic Catholicas hortantur cornua turmas,
Vna fides terna conſonat ecce Tuba:
Quæ tam concordi ſociantur claſſica cornu,
Impia caſtra, Tubas creditis eſse? Tuba eſt.

XCVII.

In Enſiferum Grypha.

Stemma D. IOANNIS CAROLI CHODKIEVICZ M. D. L. Supremi exercituum Ductoris.

HIc, qui ſupinos defluentibus plumis
Inniſtit armos, & bicorporis plantæ
Effultus vngue rectus imminet cælo,
Et letiformi Marte præliaturus
Explorat enſem prouidus duellator,

Non

Non Atticarum flexili chorearum
Prolud it orbe, non rotatili plauſu
Reciprocante verberat ſolum planta:
Cuniculoſis non Amazonum ſiluis
Inhoſpitales Arcton appulit greſſus.
Sed è tropæis lætus Imperatorum
CHODKEVICANAS tranſmigrauit in ceras.
Suiſque clarum ſtemma laudibus fulſit.
Nunc ad Poloni Martis æreos cantus,
Turbæque gratum murmur exſoporatus,
Formidoloſos enſe fulminat Turcas.
Auertat iſthinc peruicax Hetruſcorum
Et Apulorum veritas Sacerdotum
Victoriarum nuntias coturnices,
Vates columbos, augureſque cornices
En certiora, Magne Militum Ductor,
Gryphs Lechicorum ſigna dat Triumphorum.
Vt dum per auras fluctuante ſubſultu
Stat ludibundus, & velut theatrali
Pugil bippene motat area ferrum,
Spectator ipſe neſciat, Tum Grypha
An præliantem cernat, an triumphantem.

XCVIII.

De BB AGAPI & CHRONIA Virginibus & Martiribus; quæ ſorores ab CHRISTVM carcere maceratæ, poſtea in ignem miſſa, ſed inuiolatæ, oratione ad CHRISTVM fuſa ad cælum euolarunt.

Nil iuuat includi tenebroſo carcere Diuas:
Te meliùs, cæco carcere, CHRISTE, vident.
Nil iuuat ignitis immergere membra caminis:
Ignoſcit caſto conſcia flamma pedi.
Compoſitis ambæ venerantur ſidera palmis;

Et

Et ſocia Superum culmina menſe petunt.
De flamma carcer, de carcere flamma meretur:
Flamma ſoror, carcer frater vtrique fuit.

X C I X.

De S. LEONE Pontifice, qui ATTILAM Hunnorum Regem in Italiam cum copijs influentem monitu ſuo & oratione repreſſit.

ATTILA Pannonicis populatur cædibus Alpes:
Obuia magnanimus tendit in arma LEO.
Aduerſa gemini concurrunt fronte Leones,
Inde LEO Dacus, Tuſcus & inde LEO.
Conſcius ille ſui, fera reppulit arma, furoris,
Nempe tua monitus Maxime voce Leo.
O quem te memorem! quo Regem nomine dicam!
Ille LEO raptor, tu LEO paſtor eras.

C.

De S. ARDELIONE, qui ex Mimo repenti Chriſtianus effectus, ſui teſtimonio ſanguinis CHRISTVM confeſſus eſt.

ARDELIO ſacros deridet carmine ritus,
Feſtaque non æqua voce theatra quatit.
Audijt Omnipotens: Non eſt opus, inquit, hiulco
Fulmine, tam facilem Gratia vince virum.
Deſerit illa polos, & deſerit iſte theatrum,
Et tereti ſacrum volvi in enſe caput.
Sic ſic, inquit, abit noſtræ Con œdia vitæ:
Terra vale, cælum plaude, Tyranne feri.

De

C I.

De SS. BASILISSA & ANASTASIA, quæ ſub NERONE, lingua pedibuſque præciſis, percuſſa gladio occubuerunt.

FOrtis ANASTASIÆ comes eſt BASILISSA ſorori
Illâ canit CHRISTVM voce, nec iſta tacet.
Cæſareas vtrinſque ſonus dum venit ad aures;
Vulnere lingua, ſimul pes vtriuſque cadit.
Vtraque ſponte genu ſinuato vulnere curat,
Et te procidno poplite CHRISTE colit.
Iraſci CHRISTO neſcis improuide Cæſar!
Quem tacuiſſe velis, ſic coluiſſe iubes.

C II.

De S. APOLLONIO Senatore, qui lecta pro Chriſti Religione in Senatu Apologia gladio percuſſus eſt.

CReber APOLLONIVM proba bibit aure Senator,
Dum legit arcano nobile dogma libro.
Ætatemque canit CHRISTI: ſanctoſque triumphos,
Et ſtygia nuper capta tropæa domo.
Sed tamen inſontem mulctat ſententia Diuum,
Romanumque iubet tingere cæde forum.
Ne dubitate nouo Romani credere libro:
Mucro ſtylus, ſanguis littera, Roma liber.

CIII.

De S. ADALBERTO Gneſnenſi Archiepiſcopo & Martyre, qui à Pruſſis lanceis remiſque appetitus, pro CHRISTO fortiter occubuit.

SÆpè Tyras, ALBERTVS ait, & ſæpè Tibiſcos:
Iſtrum ſæpè peto, nauigo ſæpè Salam.
Ah quando tandem ſtellantia littora viſam!
Ad quando certa ſidera puppe petam!
Dixerat, & crudis Pruſſus dat vulnera contis,
Et creber remis pectora nauta quatit.
Vtere iam remis, & largum funde cruorem:
His remis, iſto flumine, viſe Polum.

CIV.

Puer IESVS totus deſiderabilis.

HYblæi rores, & Hymettia liba valete,
Pinguiaque Aſſyrijs deflua mella fauis:
Me trahit ille ferax ſanctorum vultus amorum,
Ille verecundo viuus in ore pudor.
Cùm mea mens ſacræ ſatiatur imagine formæ,
In deſiderijs paſcitur ipſa ſuis.
O IESV, mea ſola fames, mea ſola voluptas,
Quam ſapis ipſe, tui ſi ſapit ipſa fames.

CV.

Vox dilecti mei.

AH ego tam liquidas ſurdus non audio voces?
Alter & infauſta cantus in aure ſonat?

M Cla-

Clamat, Ede, tellus. reſpondent æquora: Pota.
Vaſta ſitim faciunt æquora, terra famem.
Terra dehiſce, cauis areſcite flumina ripis:
Reſpuit & voces auris, & ora cibum.
Vt ſolo te, CHRISTE, frui poſſimque velimque,
Totus & os poſthac, totus & auris ero.

C V I.

Imago Sanctiſſimæ VIRGINIS PLANCO *miſſa.*

MIſi, PLANCE, tibi tenerum cum Matre puellum,
Deliciaſque meas, deliciaſque tuas.
Mittere nobilius, maius comprendere palmæ
Nil potuere meæ, nil voluere tuæ
A me plura tamen iſſi munera, PLANCE, requiris:
Non à me, à donis plura require mei.

C V I I.

De plurimis CHRISTI *Martyribus, qui naui vetuſtæ impoſiti, demerſi ſunt.*

DEgenerẽ linquunt tenebroſis carceris vmbrã
Vt ſcandant fragilem maſcula turba ratem.
Sunt illic merces, plagæ; ſunt vota, rudentes;
Mors, pretium: virtus, prora; carina, ſalus;
Vincla, Fides; malus, Pietas; ſuſpiria, venti;
Spes, velum; remus, Gratia; rector, Amor.
Tunc Deus, His ſi nauis, ait, mea cingitur armis,
Typhi tuam cælo deijce, mitte meam.

C V I I I.

De PALMVLO adoleſcente ſanctiſſimo immaturè vita functo.

VIxiſti tibi, vixiſti quoque, PALMVLE, CHRISTO,
Longa tibi fuerat vita, breuiſque DEO.
Semper vixiſti CHRISTO; tibi, PALMVLE, rarò:
Longa DEO fuerat vita, breuiſque tibi:
Mortuus, es victurus, erit tua, PALMVLE, vita
Longa breuiſque tibi, longa breuiſque DEO.

CIX.

De S. SIMEONE STYLLITA.

ESt, inquit, SIMEON tellus mihi paruula punctum:
Quis velit in puncto, CHRISTE, mouere pedes?
Ergo pedes poſthac æternùm ſtabitis, inquit,
Ne tam parua meum ſemita fallat iter.
Conſtitit: & ſtanti trigeſima vertitur ætas,
Quæ tandem merito contulit aſtra viro.
Si tibi terra fuit punctum, ſint circulus aſtra:
Iam lato choreas plaude per aſtra gradu.

CX.

CHRISTI in Cruce vox, SITIO.

AH ſitio, clamas, Princeps pulcherrime rerum:

Non habeo pro te dulcia vina, ſiti.
Tu tamen, Ah ſitio clamas: dabo pocula, Sponſe:
Heu mihi! ſed miſto pocula felle dabo.
Hæc, mi Sponſe, bibe: quæris cui fortè propines?
Ad me pro mundi, CHRISTE, ſalute bibe.

LXI.

De S. IGNATIO Martyre, cuius in corde nomen IESV auguſtiſſimum aureis inciſum litteris, poſt mortem inuentum.

AVrea in IGNATI fulgent cognomina corde:
Hic tua tu tecum nomina, CHRISTE, locas.
Sparſerat effuſo Martyr cor ſanguine: de quo
Aurea te referens littera facta fuit.
Vnde poteſt fuluum mutari ſanguis in aurum?
Sed tamen eſt ſanguis Martyris: ergo poteſt.

CXII.

In gratiam MARTINI BADACH ex Vilnenſi Academia in Germaniam proficiſcentis.

SI te Theologum iudex audiret Aquinas,
Ingenium Thomas diceret eſſe ſuum.
Si te Oratorem facundo Tullius ore
Audiret, linguam diceret eſſe ſuam.
Quæ tua ſunt, ſi fortè, BADACH, tua dixeris eſſe;
Ingenio Thomas, Tullius ore caret.

CXIII.

In tres Tubas, Stemma IOANNIS RVDOMINAEE quitis Lithuani.

TRes nuper Diuæ, Bellona, Diana, Thalia
De RVDOMINÆIS dimicuere Tubis.
Noſtra Tuba eſt, Bellona inquit, Tuba noſtra Diana eſt:
Hæc, inquit, potiùs noſtra, Thalia, Tuba eſt.
Audijt & Getico Mauors ſubriſit ab Hæmo,
Nil mihi cum veſtris, Numina docta, Tubis,
Veſtra Tuba eſt Bellona, inquit, Tuba veſtra Diana eſt,
Veſtra Thalia Tuba eſt, ſed RVDOMINA meus.

CXIV.

De morte CAESARIS N. qui ſcenicum dum luſtrat cælum, præceps inopino caſu ad theatrum datus expirauit.

VIuus vbi roſeum fulgor mentitur Olympum,
Et ſimulant viuas aurea tecta domos,
Picta renidentis dum luſtrat ſidera ſcenæ,
Atque alacres CÆSAR fertque refertque gradus;
Pendula nitentes decepit bractea plantas,
Atque ſua quaſſum mole necauit onus.
Noxia Cæſaribus ſemper ſublimia: quiſquam
Ad ſuperos veniat CÆSAR, & inde ruet.

CXV.

Idem loquitur de ſe.

FAlſa theatralis dum ſidera miror Olympi,
Vera mihi, dixi, ſidera pande DEVS.
Dum meus has LOIOLA Pater modò cerneret oras,
Putida, clamabat, quàm mihi ſordet humus!
O mihi tam pulchri referentur morte penates!
Vera mihi reſerat, dum loquor, aſtra DEVS.
At quia mors aberat cælo quæſita, cadendum
Ad terram nobis, vt moreremur, erat.

CXVI.

De eodem.

SCenica mentiti dum fortè palatia cæli,
Et dubio CÆSAR ſcanderet aſtra pede;
Aurea quæ falſi ſimulauerat atria cæli,
Sciſſa ruinoſum tela fefellit iter.
Decepto ruit ille gradu; tragicique doloris:
Ad ſua materies ipſe theatra redit:
Et IESVM vocat ore. Pij ne flete ſodales,
Non ruit ex aſtris CÆSAR, in aſtra ruit.

CXVII.

De duplici SENECA: Ad PAVLVM.

DE gemino SENECA pugnat ſententia Vatum.
Conueniet, ſi tu, PAVLE, ſecundus eris.

In-

CXVIII.

In PHILIPPVM Rhetorem.

NOn poterat iuſſus tria dicere verba PHILIPPVS:
Si vultis cauſam noſſe, diſertus erat.

CXIX.

De nobili adoleſcente in ferijs Bacchanalium miſerabiliter extincto.

SAltantes nuper mors viderat atra Lupercos,
Et ſe feſtiuis miſcuit ipſa choris,
Ebria perque domos ſaltabat perque plateas,
Morborum longo præueniente choro:
Hìc vni iuuenis dum ſortè reſiſtere vellet,
Ebria non meritum meſſuit enſe caput
Tollite de lautis iuuenes conuiuia menſis?
Quis ſcit, an ex veſtris non bibat illa ſcyphis?

AD MATHIÆ CASIMIRI SARBIEVII E SOCIETATE IESV LYRICORVM *LIBROS* EPICITHARISMA SIVE ERVDITORVM VIRORVM AD AVCTOREM POEMATA.

Summi viri MATH. CASIM. SARBIEVI *è Societate* IESV *incomparabilem Muſam* ERYCIVS PVTEANVS *admiratur.*

QVIS Myſta Apollinis nouus? quis proximo
Accedit VRBANVM gradu,
Threiſſa doctæ fila carpens barbiti,
Et Pindari ciens melos?
Romanus ore, natione Sarmata,
Cultiſſimi vir Ingeni,

Ab

Ab axe flammam frigido SARBIEVIVS,
A nocte lumen inuehens,
Vertit quadrigas orbita Phœbi noua,
Niueſque mundi calfacit.
Aut ſæcla barbaram exuunt æruginem,
Aut priſca redeunt ſæcula.
Tantum poteſt, qui carmen aureum ſonat,
Qui totus ipſe eſt aureus;
Seuera pangens dogmata Sapientiæ,
Caſtoſque ſermonis iocos:
Qui mella ſpargit & ſalem SARBIEVIVS,
Generoſi honeſti ſemina.
Si dignitati mixta amœnitas iuuat,
Muſæque flores fructibus;
Ridere triſtem mente læta Palladem,
Ridere rugas dixerim.
Sic inter omnes præſtat vnus Sarmatas,
Inter Quirites Sarmata:
Vnus Latina Pindarum vates Lyra,
Et aliquid VRBANI exprimit.

Σπυδαίως ζῆν ἄριςον.

TER IO HORATIO ET SARBIEVIO Lyra Latina geminis Principibus plaudit MAXIMILIANVS HABEQVIVS è Societate IESV.

NVNC CAPIT REGNVM DVOS.

Portenta Vatum! non patitur duos
Soles Olympus, ſtellifero licet
Atlante fultus: non amorum
Fert comites Hymenæus ardor.
Celſo Melampus Taygeti iugo
Venatus aprum, dentibus inuidis
Latranſque frendenſque inuolanſque

Participes ab igit moloſſos.
Clitumnus albam ſi videat bouem.
Errare, tauri cornibus aduolant:
In bella, ri alisque pugnæ
Vulneribus fluuium cruentant.
Tædæ iugales, purpura Cæſarum,
Trophæa belli, dona Cupidinis.
Et ambitus cretati honoris.
Diuiduos vetat ire faſcies.
Non fert ſecundum Cæſar, & æmulum:
Pompeius odit; cum generu impius.
Socer duellat: inuolant con-
ſanguineis Aquilæ maniplis.
Fraterna Thebis funera diſſident
Diſcorde buſto. Sanguine tingeris,
O Roma, fratrum, quando primi
Cæde mala maduere muri.
Vnus ſubacta Rex Aſia potens.
Dario habenas diuitis imperI.
Secare Pellæus recuſat:
Non animo ſatis orbis vnus.
OMNIS Poteſtas impatiens furit,
Conſorte iuncto; Lætitia ſalit,
Conſorte pulſo, qualis ardet:
In vacuo baſiliſcus antro.
Portenta Vatum nunc patitur duos
Reges biſulco vertice Phocidos
Parnaſſus; & Reges Latinæ
Sceptra Lyræ, gemini tenebunt:
Vnus ſonantem natus ad Aufidum.
Alter rigentis margine Viſtulæ.
Ter euge; Caſtor, euge, Pollux;
Vos Gemini, pueríque Ledæ:
Alterna vitæ fata rependitis:
Polluce, Caſtor; Caſtore, Caſtore
Pollux beatus! regna Cæli
Vnanimes ſecuere fratres.

HORATIANAM SARBIVIVS Lyram
Regnante dextra tradit & accipit ;
ORATIVS gaudet teneri
SARBIVIO ſua regna PLECTRO.
AVGVSTVS, vnum Numen HORATIO ;
VRBANVS, alter SARBIVIO Deus :
Hos BARBITI REGES adorant
Ad numeros ſaliente chorda.
Quantùm profanis ſacra ſuper volant,
Minore maior CÆSARE PONTIFEX ;
VRBANVS, AVGVSTO triumphat
SABIVIVS meliore lauru.

IOANNIS TOLENARII è Societate IESV ad MATH. CASIM. SARBIEVIVM S. Theologiæ Profeſſorem.

ODE.

FAllor? Sarmaticis arnouus arbitæ
Plectri ſiluicolis carmina diuidens.
Per confinia Thracum
Terris reddidit Orphea ?
Quo ſciam Pegaſeæ crederet vngulæ
Potandos latices gurgite Viliæ ?
Quis Teumeſſia Tempe
Propter ſtagna Boryſthenis,
Et vatum Aonium delicias nemus
Florens ſub gelidæ plauſtro Erymanthidos ?
Hæc miracula Phœbo,
SARBIEVI, tua dat chelys.
Cui nec prætulerit, quam Ogygijs vetus
Structis nobilitat fabula mœnibus,
Aut ad ſidera vectam
Coniux Euridices lyram :
Quamuis melliflui carminis artifex
Auritas modulis duceret ilices,

Formaretque canendo
Siluæ monſtra puerperæ.
Certè flexanima tu potior chely
Cunctis imperitas:& fide Teia
Torques mentis habenas,
Suadæ laude ſuperbior.
Nam ſeu Pieria Martem acuis tuba;
Igneſcunt animi condere nubilo
Threſſæ cornua Lunæ,
Byzantique ſecuribus
Fœdatam Odryſio ſanguine lauream
Diſturbare manu: ſeu alite Hymettio,
VRBANIque tiara
Signas mellea ſæcula;
Dum belli iaculis pungimur, vngimur
Doctrinæ liquido nectare, & efferi
Inter pila Gradiui
Hyblæis alimur fauis..
At quis te in Libanum poripit entheus
Ardor Caſtalidum,diſſimilem tui?
Aut campos Galaadi,aut
Engaddi viridaria,
Sponſe delicias dum Sulamitidis
Plectro ſollicitas?-O quibus auream
Ex hortis Heliconis
Sponſi cæſariem roſis
Cæleſtis decoras! vt fidium tenes
Miraclo attonitos,dum artifici lyra
Pontus findis Erythræ,
Sternens Iſacidis iter!
Ni me, SARBIEVI, ludit amabilis
Error,depereat iam citharæ potens
Ieſſides tua plectra,
Ieſſæuſque nepos tuis
Applaudat modulis.Me ſtupor occupat,
Inter Sauromatas dum Boreæ accolas
Doctæ Phocidis hortos

Efflo-

Efflореſcere conſpicor.
Has rerum ancipites eſſe reor vices.
Nec verbis ſtabilis floribus eſt honor:
Nec manſura perennis
Claris gloria gentibus.
Nunc terras roſei fax Hyperionis
Latè conſpicuis tollit honoribus:
Nunc caligine merſas
Nocturno ſepelit chao.
Quandoque & ſtudijs occiduas vices,
Excultiſque vehunt tempora gentibus:
Spelæiſque ferarum
Surgit lux ſapientiæ.
Quondam Niliacæ lumina Memphеos
Denſa barbaries ſub nebula premit:
Nec iam Bellerophontis
Thebas nobilitat liquor.
Iam nudis Helicon fabula rupibus.
Quid Pandioniæ mœnia Palladis,
Exculti orbis ocellum,
Doctrinæque ſacrarium
Perluſtro? Heu tenebris Cimmerijs latens,
Fatorum ſeries! nil reliquum exhibet
Tanti nominis vmbra,
Præter culmina ceſpitum.
Sic Fatis placitum. Sed benè, quòd nouo
Solatur radians lumine Carpates
Hæc diſpendia lucis:
Pimplæiſque opibus ſuum
Ditat nobilius Vilia gurgitem:
Et Pandionijs æmula honoribus
Geſtit Vilna Mineruam
Cælo tollere præſidem.
Certè dum Sophiæ Myſta ſacer fides
Docto, SARBIEVI, pollice temperas;
Nec facunda Lyceis
Pallas Sauromatum deeſt,

Nec

Nec cælo genitæ lux ſapientiæ;
Sed nec Pierij gloria verticis,
Nec, qui proluat ora
Vatum, Caſtalius latex.

IACOBI HORTENSII è Societate IESV ad Lyram MATH. CASIM. SARBIEVII VRBANO VIII. dedicatam.

ITe, & Romuleos inter reſonate Quirites
Carmina Sarbiuia deproperata Lyra
Ad noua ſepteni ſalient modulamina colles,
Tybris & aurita ſtare iubebit aquas.
VRBANVSque aliquid de Maieſtate remittens
Ad pias reginas carmina mittet Apes.
His amat ille roſis & caſto gramine paſci,
Otia pauca grauis dum finit eſſe labor.
O te felicem nimium CASIMIRE Poetam!
Sic tibi propenſum qui CAPVT ORBIS habes.
Hunc Lyra non meruit Venuſini Vatis honorem.
Non ita Dircæum Pindarus vrget ebur.
Hoc ſciat Alcæus, digitos damnabit inertes;
Abdere ſe tenebris Lesbia Nympha volet.
Pierios dicent aliò fluxiſſe liquores;
Quin & Apes ſanctas carminis eſſe Deas.
Nobilis ò Vates! qui nectare potus ab illo
Permeſſum obſcuri nominis eſſe facis.
Nam tibi nec Diuos ea ſuſcitat vnca furores,
Non Aganippææ gloria pulſat aquæ:
Sed Magnæ mellis fauere ex æthere Matres,
VRBANI que ſacros exhibuere fauos.
Sed Veri ſedes, & CHRISTO proxima virtus
Inſolitam docti Carminis afflat opem.

Eſſe

Eſſe quid hoc dicas, niſi Numinis igne calere,
Spiritibuſque DEI ſollicitantis agi?
Eſſe quid immodicos niſi ducere nectaris hauſtus,
Et ſibi præfixas non habuiſſe colos?
Grande tuæ ò pretium manſuraque gloria Muſæ,
VRBANI poterunt cui tholus eſſe PEDES!
At mihi ſi tanto fas quidquam appingere poſti,
Aut ſignare aliqua pendula dona nota;
Non ego pro chorda renuem cantare cicadam,
Non aliud cupiam pectinis eſſe vice:
Sed fingam VRBANAS illic ſua condere mella,
Et dare pro cantu nobile murmur, Apes.
Picturæque breui ſubſcribam lemmate cauſam:
Tantus amor noſtra eſt gloria tanta Lyra.

LVCAE DIERIX è Societate IESV in Lyram MATH. CASIM. SARBIEVII.

PAucula Mæonio med tabar ludere verſu,
Succinerem fidibus quæ CASIMIRE tuis.
Arripio longo diſtentos tempore neruos,
Filaque ſuſpenſæ puluerulenta lyræ.
Excutio, tendo chordas, adduco, remitto,
Exploro dubios pectine & aure ſonos:
At ſubitò male compoſitis lyra diſſona chordis:
Sic mihi confuſo eſt murmure viſa queri:
Quid teretes tentas obtuſo pollice neruos?
Deſine nos humili ſollicitare manu.
Muſa CASIMIRI altiùs altiùs extollenda eſt:
Illius in laudes non ſatis iſta chelys.
Nec tua ſufficiet lyra Pindare, nec tua Flacce
Sufficiet, quantus dicere, quantus hic eſt.
Ipſe ſibi vates ſolus ſibi ſufficit vnus
Se capere, & ſolus ſe ceciniſſe poteſt.

Nil

Nil igitur CASIMIRE canam: nam digna cani te
Non poſſunt, dignè, tu potes, ipſe cane.

IOANNIS BOLLANDI è Societate IESV ad MATH. CASIM. SARBIEVIVM Pontificiæ Poeſios imitatorem.

ODE.

DEſueta pridem tendite barbita, &
Virente rurſus cingite Laurea
Frontem Camænæ. rurſus, io!
Caſtalios feror in receſſus.
Atqui vetuſto ſquallida puluere
Amor fuit defendere inertibus
Diuum Acta blattis, inque Patrum
Ferre nouam monumenta lucem.
VRBANVS hinc me MAXIMVS OPTIMVS.
Ad antra Cirrhæ, & Pegaſeos ſpecus
Reducit & nouos calores
In gelidis animat medullis:
Dum qua ruentis fata priùs manu
Suffulſit orbis, mox animat fides
Micante pulſu, quem ſecundò
Attonitos vehit amne Tibris;
Vltraque terras & maria & latus
Vtrumque mundi, ſolis & vltimi
Primique limen,& remotas
Oceani emorientis oras,
Tuliſſe gaudet. En propior Polo
Qua flectit Arctos, Viſtula corniger
Muſæque cantu BARBERINÆ
Perſonuit glaciale littus.
Noſter quod iſthic ludit Horatius,
Quod lapſa retro ſæcula colligens,
Vocemque ſpiritumque Flacci

Pin-

Pindarico iubet ire cantu;
Quòd inter Vrſæ frigus,& hiſpidæ
Telluris oras turbinibus graues,
Et grandinum ſonante fœtas
Progenie, CASIMIRVS,auras
Tepente Cælo prouocat igneas,
Terraque fibris promit aquas, quibus
Vel ipſe Muſarum bicornis
Gaudeat immaduiſſe Vertex:
Quòd ver beatum ſentit Hiems:nouo
Quòd victa cantu mollior incubat
Natura;quòd repentè nato
Germine luxuriantur horti;
Quòd mel,quòd vdo Pierium fluit
De fonte nectar; nectar amabili
Quòd rore ſudat quòd vel vno
SARBIEVII lyra tacta neruo
Quamuis feroces debilitat minas
Tumultuantum fortiter hoſtium,
Et arma bellorumque nubem
Puluerẽam meliore miſcet
Ludentis aura(ſi ſatis eſſequor
Quod augurando mens canit,entheæ
Virtutis ad mirata numen)
Inde venit, APIS vnde ſanctum
VRBANA nectar hauſit,& æmulo.
Horatianæ murmure tibiæ,
Terraſque miranteſque cælos
Attonuit. calor omnis illo
De fonte fluxit. numinis hos tui
Afflauit æſtus aura beatior
VRBANE, dum ſacrata gentis
Romuleæ iuga luſtrat hoſpes.
O quis volentem me quoque patrio
Exeſſe cælo; quis ſinat in tuos
Me ROMA BARBERINA Colles
SARBIVIO comitem venire!

Sub.

Subſiſte Muſa, & vota decemplici
Subſtringe nodo. anguſtior eſt ſinus
Mentiſque: virtutiſque noſtræ,
Quam penitis queat vt medullis
VRBANIANVM ducere ſpiritum.
Vnius hoc eſt SARBIVII: cui
Impune trans nubes *ſereno*
Calliope dedit ire Cælo.

GILBERTI IONINI è Societate IESV ad MATH. CASIM. SARBIEVIVM.

O Teſtudinis aureæ
Qui fila ingenuo pollice temperas;
Et ſolis Rhodopes iugis,
Aut in Sarmaticæ littore Viſtulæ
Doctam ſollicitas chelyn,
Quam prono toties audijs alueo
Tibris defluere immemor;
Et ſeptemgeminis non ſemel extulit
Echo. Romula montibus:
Seu mundi dominas Principis infulas
Dicentem audierat pari
Tantis ingenio laudibus, aut Apes
Cæli roribus ebrias,
Quæ cura artifici mellea condiunt
Puro nectare ſæcula:
VRBANI arbitrio Lechica principem
Cùm laurum meruit lyra.
Seu bellata graui pectine diceres
Septem bella triomibus;
Audacemque acies ducere Martio
Nigrum puluere Cæſarem, &
Gaudentem in medij, hoſtibus aſpici:
Dum fatis melioribus
Iracunda pare m dextra ſuperbiam,

Fer-

Ferro vindice fulgurat.
Seu vinci faciles cedere Tartaros
Cogis indecori fuga,
Dum victor rapido terga fugacium
SIGISMVNDVS equo premit:
Aut Lunæ Scythicæ ſanguineum iubar
Formidabile Regibus,
Curuari facili circuitu vetat.
At quò te rapit inſolens
Ardor fræna pati per vacuum æthera?
Dum cælo ſapientiam
In terras facili carmine deuocas,
Et caligine patria
Celari cupidam non pateris, piè &
Præclarè temerarius.
Cantas ætherei tela Cupidinis,
Et quæ non dubia manu
Caſtis pectoribus vulnera deſtinat:
Et tædis melioribus
Mentes virgineas vrit; & aurea
Certus figit arundine,
Extinguitque ſuis Idalias faces.
Nec cantus meretricios
Muſas virginea ludere barbito,
Et caſtis fidibus iubes:
Quę torua trepidus fronte legat pudor;
Quæ velata Modeſtia,
Et verſo iuguler pollice caſtitas.
Clari gloria Phaſidos,
Nec vates patrio degener Orpheo,
Et plectro & fidibus potens
Monſtrandus digito prętereuntium
Romanæ fidicen lyræ
SARBIVI: & Latijs fabula nobilis
Enarrande nepotibus;
Dicam (Roma licet toruior audiat)
Nemo pectine Romulo.

Ten-

Tentauit citharæ fila decentiùs,
Vni cedis Horatio;
Qui Muſas Latijs montibus intulit:
Et, ni aurem mihi vellicet
Iam præiudicio fama potentior,
Et cani capitis niue,
Marcentes rigido vertice laureas,
Et myrtum quatiens manu;
SARBIVI fidibus, iudice me, tuis,
Vates natus ad Aufidum,
Et primis citharæ cedat honoribus.

MICHAELIS MORTIERII è Societate IESV.

IAMBI.

VT illa prima: ter beata ſæcula
Pater Satorque Temporum
Ter inuidenda, ter dolenda, poſteris
Sinu profudit vbere,
Dieſque finxit & refinxit aureos
Sereniore lamina;
Breui refugit, aureique germinis
Suaue meſſuit decus.
Et inde mixta mortis ære liuido,
Et obuoluta ferreo
Aheneoque plumbeoque vulnere,
Iere retro ſæcula,
Subinde læſa viliore ſurculo
Repullulare ſemina,
Solum rebelle ſenticeta prodere,
Luem maligna ſidera,
Venena gramen, inquinata turbidum
Paludis vnda poculum,
Feraſque ſilua, naufragoſque nauitas
Maris procella, grandinis

Fla-

Flagella ventus, imbriumque lacrymæ
    Quotidiana funera,
Et annus alter altero nocentius
    In omne degener nefas;
Et aura mentis aurea propagine
    Imago prima Numinis
Homo fit vmbra, fit propago plumbea,
    Suoque nequior luto.
At omnis illa tam beata fauſtitas
    Polo recepta creditur:
Soloque pulſa, ſpem fouere cæliciam
    Lutique dulce tædium;
Vel in canora commigraſſe culmina
    Biuerticis ſacrarij!
Ibi crepante Pegaſi ſub vngula,
    Meri fluenta Nectaris
Parens Apollo temperare Vatibus,
    Dieſque ſemper aureos,
Et obſtinata non perire ſæcula.
    Lyra laborat aurea.
Vbi nouena cum Parente Caſtalis
    Inane murmur increpans
Ab amne pendet, & liquoris ebria
    Suaue concinit melos;
Clientiumque labra fonte proluens
    Poeticique ſpiritus.
Furore complet, aureumque faucibus;
    Dat imbibiſſe ſæculum
Paterna laurus ab loquace barbito
    Perenne perſonat nemus,
Amœna fata, pura, lęta grandius
    Tonante pręloquens coma.
Sed hæc fuere. namque ſicut aureum
    Maligniore lamina
Adulterantis æra prima germinis
    Fremit perire ſæculum;
Iugum bicorne, flos & vmbra Dapnidis,

Et

Et omne Phocidos nemus.
Et ipſe Phœbus,& nouena numina,
Et Hippocrena Pegaſi
Peraruere. vix ſtetere ſæculo
Horatiana tempora;
Sub hæc virebat,inclytoque promicans
Poeſis alma vertice
Decus perenne germinabat, integros
Apollinis vicario
Lyræ tenente ſpiritus Horatio.
Sed hoc repentè condito,
Suiſque ſubter abdito roſarijs;
Sub occidente laurea,
Sepulchra vatis implicare carduos,
Rubeta pullulaſcere,
Iacere nomen, interire gloriam.
Biculminis palatij,
Et inter arma barbarumque militem
Situ pigro ſeneſcere,
Fidem rigere, lacrymare pectinem,
Chelyn ſilere cerneres.
Iere luſtra, ferreique temporis
Iere multa ſæcula.
Poeta nullus,aut Poeta barbarus,
Quid inter iſta ganniat?
At vnus, alter,aut ſubinde tertius
Horatiana barbita
Paratragœdiante ſtrinxerit manu,
Cauo fragore turgidus,
Inane nomen ad lyram; quid obſtrepat?
Et hoc per aſtra circulo
Trecentieſque millieſque voluitur
Reuoluiturque Cynthius;
Suprema donec & polita vidimus,
Et erudita tempora;
Quibus rediſſe Pegaſo ſuus vigor,
Suuſque fontibus liquor,

So-

Sororibuſque ter tribus ſuus decor,
Suuſque laureæ color,
Suuſque mille mille Vatibus calor,
Perennitaſque credita;
Et eliquanteiam ſtupore plumbeo
Nihil morante ferrei
Furore Martis,æneoque verbere,
Dies notantur aurei.
Per arma regnat,horridoſque turbines
Salus amœna temperat;
Per arma Belga,Batauos per impetus
Amica ducit otia;
Per arma Scaldis, aggereſque perfidos,
Moſæque vapulans latus;
Per arma Rhenus,heu! per arma decolor
Nouis probroſa cladibus;
Cruentus Iſter, impiumque ſanguine
Moſella vorticem trahens,
Cruore mixta, tabidiſque fluctibus
Fluenta Pegaſi vehunt,
Et entheata molliùs poetico
Rigant calore pectora.
Per arma Gallus,& per arma Celtiber,
Per arma viuit Italus,
Et ingruentis hoſtici ſub ictibus
Canit vel ipſa prælia.
Et eſt Maronis, eſt cliens Horatij;
Habet Catullus aſſeclas;
Et erudita,caſta, blanda, viuida,
Cedroque digna carmina,
Apolliniſque non pudenda barbito,
Eburneoque pectini,
Et aureo ſuper futura ſæculo
In omne ſæculum ferunt.
Sed hæc nequiſſe, pro decore priſtino
Vetuſta pugnat æuitas,
Minore ſemper & minore diuidens

Fluen-

Fluenta prima riuulo;
Nouuſque nemo ſic Poeta notus eſt,
Vt illa priſca numina,
Horatijque Principem lyram pari
Secutus expleat lyra;
Sed impos artis, & canore diſſonus
Stylo vacillet impari.
Quod vnus ille(ſtringe liuor impetum,
Fremente dente ringere)
Quod vnus ille(viuat auiternitas;
Io parate lauream,
Parate ſerta, myrteaque textile
Ligate lilium coma)
Quod ille SARBIEVVS, vnus vnicus
Libro peregit vnico.
Hic omne quidquid eſt Poeta vel fuit,
Metro volante tranſilit;
Horatioque, Pindaroque par (procul
Metu cadentis Icari)
Per ora currit, & per aſtra voluitur,
Superuolatque ſidera;
Polonus ille certus aridam nouo
Replere fonte Caſtalin;
Et obſoleta nobilis Bimontij
Refabricare culmina;
Polonus ille per Borea frigora
Acinaceſque Thracicos,
Beata Veris atque Pacis otia
Perennè Vatibus nouans,
Per efferata Martis ære ſæcula
Dies reducit aureos.

SI-

SIDRONII HOSCHII è Societate IESV ad MATH. CASIM. SARBIEVIVM.

ELEGIA.

ROmanæ fidicen citharæ, qui ſidera præceps
Viſis, & ignauam FLACCE relinquis humum:
Pace tua, quamuis nec certiùs alta Cleanthis,
Nec fuerit Samij lingua locuta ſenis;
Semita Dircæi non eſt tamen inuia cygni,
Iuit & hanc pennis repperit alter olor.
Nec minus eſt auræ, quà ſe leuat æmulus ales,
Nec ſpatio nubes inferiore ſecat.
Par abit, & forſan curſum ſublimiùs vrget,
Et quò non potuit PINDARVS, ille volat.
Nec malè ceratis ad ſidera nititur alis,
Nec dabit æquoreis flebile nomen aquis.
Ætherias animas teſtor, Zephyroſque, Notoſque,
Et quæcumque ſacros detulit aura modos:
Si tua, SARBIEVI, ſperaſſet carmina (quale
Non fieri meritò poſſe putauit opus)
Pindaricas laudes preſſiſſet HORATIVS; & tu
Materies illi, primaque cura fores.
Felix, credibili maior quem concitat ardor;
Indicium ſuperas Vatis & Orbis idem.
Non abit in peius ſemper vitioſior ætas,
Nec quamuis ſemel eſt ferrea, ferrea erit.
Sé fugit hæc certè, priſcumq; recurrit in aurum.
Illa eſt carminibus gloria parta tuis.
Hæc ego vos, Muſæ, veſtroque in monte virentes
Iam pridem lauros edidiciſſe reor.

Sollicitat noſtros protinus aura pedes.
Siue per Auſonios ſpatiaris lauriger hortos,
Me Zephyri & Floræ regna ſubire puto.
Seu mœrente canis teſtudinis flebile carmen,
Palleo, nec fletu lumina noſtra carent.
Seu triſtes hilari ſolaris pectine curas,
Defluit ex animo cura dolorque meo.
Siue pios caſtæ ſuſpiras mentis amores,
Vrimur, ardentes ſunt tua verba faces.
Denique me formas ſubitò conuertit in omnes
Qualiſcumque operis pagina lecta tui.
Hoc eſt & volucres cantu, fluuioſque morari,
Hoc eſt aeria ducere ſaxa via.
Hoc eſt fulmineas auferre leonibus iras,
Hoc agnis rabidos conciliare lupos
Pegaſides Diuæ, veſtro date debita Vati
Quæ poſſint Clarium ſerta decere Deum.
Quid precor? exiles lauro redimite poetas;
Vos mihi, ſi merui, nectite ſerta Deæ.
Nam tua, SARBIEVI, cùm ſiluæ plectra ſequantur,
Ad crines properat laurea ſponte tuos.

NICOLAI KMICII
è Societate IESV

DITHYRAMBVS.

Nam me quis mel or corripiat calor?
Iam tollor Ales trans liquidum æthera,
Caniſque præter nubibus hiſpidas
Sublimis oras, irretorto
Splendidè pernix oculo, reuolui
Immodicum gyrabilis orbis
Cryſtallum adſpicio; nec piger impetus
Ardor in celſas vehit vſque ſedes,
Abiungitque animum corporeæ mora

Molis,& pennas timidas reſolui
Inſolita ſubter leuat aura.
Vt volui placidi ſedulus ætheris
Tranquillas vigilum Currus in ignibus
Siderum rotas agit!
Audimus? an nos ludit amantium
Ignium cantus? ſolidos ad orbes
Nam repercuſſo recinit iocoſa
Rurſus imago.
Audimus? reſonant carmina non priùs
Accepta æthereis choris.
At quò perpetuis aurea ſedibus
Sidera migrant! nec labor, vltrò
Sequitur rapidum temo Booten.
Iamque & Virgo venit vecta curulibus
Quæ niueis flauam digitis exertat ariſtam,
Vberis neque impotens
Nec parca glebæ, aut dulce nitentium
Florum, quos Siculis fœta Fauonijs
Hyblæ iugera nutriunt.
Illam mellilegæ cælibe murmure
Adſtipant animæ, & ſuauibus attonant
Circùm ſuſurris, & loquace
VRBANVM repetunt voce, per aureos
Atlantis orbes, atque volumina
Machinæ decemplices.
En Herculei ſtella leonis
Superbiore concutit flammas iuba,
Magnumque ſpirat Sarmatici decus
PRINCIPIS, & profugam repulſi
Cynthiam Thracis, viduaſque cæſi
Concani amiſſis pharetras ſagittis.
Quis ille toruas fronte iacit minas
Semifer, & veterem ſeruat ſub pectore Achillem,
Altaque quondam quos monitus dedit
Secum reuoluit mente per improbum

Vt mundum armigeram circumagat ratem
Immunis, & fati doloſas
Effugiat ſine lite Syrtes.
At vos minorum lumina gentium
Plebeſque haud humilis beati
Imperij, ardentes reuocate denſarum
Vndas ſtellarum: venit ecce
Mauortis ignis, cuius ahena
Fumant ingenuis arma vaporibus,
Et pulchra belli viuit in ignea
Tempeſtas facie; vt iam capulo manus
Reſpirat, pronaſque ad Carmina porrigit aures,
Turbidùm lætatus, vt obſoletos
Rubiginoſis ſordibus otij
Dardanos enſes reuocari in orſus
Audit auitos,
Quis mirante Polo, quot properent faces,
Pulchroſque ſtellarum tumultus,
Dum trepidant, numero reponat?
Sequamur populos agglomerantium
Ignium. non hæc ſine deſtinatis
Gaudijs fiunt. trahit & ſequeſtras
Latente motu lampades voluptas.
Sæpè dum pectus taciti fatigant
Cupidines, & conſcij calores,
Prodidit murex inopinus oris.
Non ſolus orbes Aligeri impetus
Vrget, cadentis ſiue obitus ſuper,
Seu prima ad cunabula Solis:
Aſt incluſus Amor ſæpè decemplicem
Intus agit molem circùm verſatque ſequacem.
Eamus, aſtrorum alipedes choros,
Vtcumque labuntur, ſecuti.
Vt mihi percuſſis ſalierunt pectora fibris!
Quis hìc canoro barbito moratur
Detinetque ſidera?
Agnoſco voces, noſco ſonantium

Miſcet capaci blandus amyſtide,
Deterioris
Damnata notæ Maſſica cedunt,
Iudice Mundo.
Hæc celſo quoties cardine defluæ,
Innuptæ volucres nota Palatia
V R B A N I repetent; vt ſolitis ſuum
Pontificem releuent ſuſurris:
Latè diſpoſuis ordinibus, ſuper
Aut mixtam nebulis comam
Cupreſſum, aut vitreo margine fontium,
Per myrtos; per & aureas
Roſas, & caltas liliumque denſum,
V R B A N O referent tuæ
Quem citharæ addidicere cantum.
Hic ille, ſudo dùm fremit aere
Mellita pubes; & repetit tuæ
Nectar Thallæ; non Caleno
Sobrius accipitur Lyæo.
Gratiùs. nullis ita feruet vuis
Candida Naxos alumna Bacchi,
Quas B A R B E R I N V S duceret vuido
Nectare S A R B I E V I I priùs.
Cedunt Eois intonatæ fluctibus
Conchiliorum deliciæ breues;
Cedunt & Afris quas alit in iugis
Benigna tellus alites,
Mullique ſtultæ damna pecuniæ,
Et ſcarus fatuo pretioſus auro,
Quoties menſis accinet illis,
Sarmata cycnus.
Audimus? (atræ cedite liuidi
Cocyti nebulæ, quas Notus inuidas
Halante Ditis de plaude
Eductas, auidis obſtruit auribus.
Audimus? vt iam pectine concita
Illa terrarum Superumque cuſtos,

MAIESTAS, ſolio Vatem dignatur ab alto:
Subſequi noſtras, ait, ò Poeta
Non piger chordas, faciliſque Cynthi
Suffeciſſe DEO, fers medius gradum
Noſtrique, Apolineſque.
Seruabis ergo tu benè mutuis
Fidum pectus amoribus,
Pontificiſque & Vatis amicus
Æterna teges tempora lauro.
Vix ominato vox ea murmure
Vulgata totis dicitur Italis,
Quà tauriformis Rhenus & Albula,
Quà ſerus vndas Bætis in æquora
Ibera voluit, nec paterno
VISTVLÆ ceſſat geminare nomen
Fama Poetæ.
Continuò ingentes animæ, decora alta, vel Tiaræ
Vel ſceptra paruo quos populo eximunt,
Venam benigni protinus ingenI,
Siue ille certis verba legibus liget,
Seu velit aureæ
Liberas linguæ reſerare ripas,
Attonito ſtupuere ſenſu.
O Vates, placidos fortiter occupa
Portus. ò quid agis? iam noua puberis
Vulgi fluctuat vnda;
Tu mentis vltra culmen & ingenI
Euectus, expertuſque, raris
Auditum enarrabis ACVMEN.
Clamatur! auræ plauſibus aſſonant,
Plaudit totis Roma Lyceis.
O quos tunc tibi TARQVINI
Senſus de tacitis oſſibus eduxit anhelitu,
O quos ODDO tibi?
Quos tibi PETRVCCI, quos GODEFRI-
DE tibi?
Aut quiſquis Lechicum pronus in Orphea,

Et

Et morum facilis, diues & IngenI?
Vtcumque pubes Romula nobiles
Ardet per artes, SARBIEVIVM ſonat,
Et ſibi ſæcula retrò,
Quæcumque magnis vatibus tumebant,
Seu ſale lætas ſpargere mentes,
Seu Lesboa lubet tendere barbita, &
Voce ciere viros, & pulchris funera in armis
Dicere, in vno Dardana pubes
SARBIEVIO reuocata gaudet.
Quis me tunc Italo ſub Ioue poneret?
Vt magnos fremitus inter, & auſpices
Clamores, aliquis tuus
Monſtrarem pariter manu,
Quo Duce fontes petij Cyrrhæ,
Et præcipitis iuga Parnaſſi,
Longè antecedentem ſecutus.
Daphnides lauri, quibus impeditus
Aurea Vates tempora tollit;
Theſpij montes, & amica Muſis
Vnda Pimplæ, volucris Bellorophontis
Vngula excuſſi latices volante,
Quorum non expalluit hauſtus
SARBIEVIVS, faciles colono
Fauete veſtro; quoſque velit iugis
Siſtere Pierijs, pro nos ſubmittite colles.
Ite florentes animæque magnæ
Paſſibus lætis, Iuuenes, patentem
Irrumpite audaces Heliconis arcem,
Doctarumque hederas præmia frontium
Vittaſque lauri auellite poſtibus,
Aſſurgente choro Dearum.
Nunc tempus arcana Aonidum pede
Luſtrare regna, atque irreuocabilem
Ætatis occaſum, & facilem emori
Vitam, Pieridum ſiſtere munere,
Et longum diffundere in æuum

Magni nominis Ortum.
At nos lentæ animæ, dum ſuper ardua
Mentis pennigeræ vos rapit impetus,
Et tantas Aquilæ ſubitis alas
Dantis ſe in ſpatia ætheris
Et liquidum per inane Cæli:
Seu molles Elegos littora ad hoſpita
Fingiemus patrij fortè Boryſthenis,
Arguto Iberam ſeu ſale Bilbilim
Prouocabimus rudes:
Aut; ſi quando calor fortior incidet,
Simplici chordas quatiemus œſtro.
Vobis, dulcia pectora,
Seu manè Phœbus ſurget ab æquore,
Seu ſera laſſum Doris in humido
Componet oſtro ritè vocabimus
In vota cælum, ne benè præpetem
Abrumpat mora curſum:
Ne ductor Ales veſter in auias
Sublatus Auras, non ſine conſcio
Agmine, vel vitijs iniqui
Laboretque aſtri, vel ſupino
Aere deijciat caducas
Lentior alas.

GVLLIELMI BOLMANNI è Societate IESV ad MATH. CASIM. SARBIEVIVM ſacri aduerſus Turcas belli hortatorem.

AVdijmus? quænā illa alto generoſa canore
Aut Martis longè ſonuit chelys, aut tuba Phœbi?
Audijmus; neque adhuc conſpirat Gallia Ibero
Odryſias lacerare acies, atque impia Thracum
Agmina, & infandas ferro reſcindere lunas?
Non arma arripiunt? non telorum ærea campis.

Biſto-

Biſtonijs latè riguit ſeges? at mihi dudum
Byzanti circum turreis, & mœnia Budæ
Circum, cannarum grando, horrida ferratarum,
Et clamoſa gemant tormenta, tonantiaque æra.
Cur non Auſtriadûmque aquilas, villoſque Phi-
lipporum
Auratos, Superi! miſtimque micantia cerno
Lilia? me miſerum! cur non Rhenoque Tagoque
Et Rhodano vecti vnanimes ventoſa per alta,
Oſtia Biſtonij cœnoſa irrumpimus Hebri,
Inque caput fractis curuatum cornibus amnem,
Trans Æmumque Iſtrumque Boriſtheneaſque
procellas,
Sarmaticas vltra ferimus pia ſigna paludes?
O decus antiquum Byzanti! ò mœnia! & ò tu
Arx alta, Eoas latè regina per vrbeis!
Infelix, quæ te crudeli compede vinctam
Eripere, atque Italæ rurſum componere Romæ
Fortunata dies poterit? quæ dextra leuare
Seruitio? Voſque ò Solymæ, Iordaniaque arua!
Vos ſacri colles, ſiluæque, habitataque Diuis
Mœnia, diuino tellus dignata cruore!
Sed ſi tanta piget momenta inquirere rerum;
Debemuſne etiam fœdæ ludibria genti?
Prò pudor! opprobrium telluris, & impia magni
Proluuies Orbis, Cælique & Numinis ira
Dicimur, obſcœnique canes, damnataque turba.
Ipſe ego per Scythicas acies, CASIMIRE, per
arma,
Ipſe perobſtanteis arcus, per ſæua Gelonum
Spicula, per latos enſeis, per ſcuta, viroſque,
Viuidus, & pulchro leti inflammatus amore,
Parte aliqua ante alios, queis aſpera prælia curæ,
Deuicti Ditis tendens inſigne cruentum
(Dextra inſigne, hoſtem læua morteıque laceſ-
ſens)
Par cuneo irrumpam, par Pellææque phalangi,

Flammiuomæ balliſtæ,& fulminis acrior igne.
Eueniat! tantùm cælo mihi ſpiritus almo
Suppeditet, nec Muſa mihi SARBIEVIA deſit
Iniectura faces animis. & nobile robur.
Non mihi,ſi circùm, quidquid videt Æmus, Hebruſque
Perluit,atque Hypanis, Strymonque & inhoſpita Neſſi
Flumina,Sithonias tendant inferre ſatiſſas;
(Quamuis torua micent oculi, fronſque ærea; quamuis
Ora ſuper duplici facies ſtet ferrea barba,
Setarumque alæ ingentes, rictuſque iubati;
Non ſi Barbarico cælum fremat omne tumultu,
Nec mihi ſi clamor terras & verberet aſtra)
Ora genaſue timor notet. aut præcordia tentet:
Martius intereà cælo calor influat oſſa,
Ingenteſque in bella animos SARBIEVIVS ad(dat,
Et pauidum incuſet Pontum,& Neptunia ſegni
Æquora ſeruitium minùs indignarier æſtu;
Quod vinctæ Cyclades, quod mœret Achaica Thetis;
Æthiopumque domos nigras, quæque oppida Ganges
Præfluit,& cunctis captiuum Boſporon vndis;
Atque alia,Amoſidæ,Solymæoque æmula Regi
Tantum ardet, tantamque animo vim ſpirat ab alto.
Tu ne pone manu citharam,CASIMIRE,nec vlla
Cura vetet maior grandeis conuellere neruos,
Et ſacra in diros accendere prælia Thracas.

IACOBI VVALLII à Societate IESV Ode ad Liram SARBIEVIANAM, ſæpiùs EVROPAEOS PRINCIPES ad recuperandum ORIENTIS IMPERIVM animantem.

QVæ Martiales barbitos incitat
In arma turmas? quos ſtrepitus canis,
Belliqne cauſſas? quas coire
Principum amicitias, & enſes
Pingues amico ſanguine barbara
In terga verti iuſtiùs imperat?
An rurſus Alcæi minaces
Claſſica perſonuere Muſæ?
Sceptrique & iræ Pittacus impotens
Vrbem inſolenti ſeruitio premit,
Sæuumque detrectat ſuperbi
Ferre iugum Mitylena regni?
Fallorne? triſti Luna Othomanidum
Palleſcit vmbra cornua contrahit:
Plenumque deſperauit orbem,
Omne iubar minuente Vate.
Sic noctilucis pallida cornibus
Phœbe laborat, ter, Magicis ſacris,
Spargente ſuccos, terque Marſas
Canidia recinente voces.
Præſagus horror. quem Lyra Thracio
Incuſſit aſtro, ſanguineas aquas
Prorore ſub noctem coegit
Æmonijs fluitare cultis.
Tantiſne credet poſteritas minis
Natos in vſum lætitiæ modos
Feruere, vt auguſti maligna
Regum apices violentur vmbra?
Ite, ite, fortes, quò citharæ vocat
SARBIEVIANÆ clangor amabilis:
Ite & triumphatis Idumes

Ad

Ad numeros volitare campis.
Non molle quiddam, non quod Ionicis
Aptum choreis, auribus accinunt:
Docent in aduerſas phalangas
Ferre pedem benè temperatum.
Ordo, Gradiui nemus, aheneas
Stringit catenas. Ite canentibus
Plectris, Quirites: ordinatos
Fila regent numeroſa greſſus.
Lycurgus olim ſic Lacedæmone
Pugnæ imminentis ſigna dedit lyra:
Et miles obſeruens modorum
Ibat ouans, placidòque veros
Mortis timores carmine temperans,
Promptus ruebat pro patrijs focis.
Per tela, confuſaſque ſtrages,
Per cineres, per acuta belli.
Ite, ite ſancto puluere ſordidos.
Mauors coronis veſtiet: hactenus
Nilique Iordaniſque ripæ
Palmiferis vituere ſiluis,
Veſtroſque poſcunt cædua vertices
Palmeta. Quin & barbita munere
Veſtros adornabunt labores
Nobilibus potiore ſertis.
Accendit omnes Martia buccina
Cantu: ſed, eheu! non niſi funera,
Voceſque ſupremas cadentum
Docta ſono tenuare rauco.
At illa, quæ vos increpuit, lyra
Benè ominato ſigna receptui
Datura, vulgabit decorè
Vulnus hians, obitaſque mortes.
Non ſolus olim luſit Olympica
Digno palæſtra carmine Pindarus:
Eſt, qui Palæſtinis ſubactis
Sacra pari canat arma laude.

Nec

Nec ſola Dirce vidit Hymettijs
Thebana tingi labra liquoribus:
Apum Quirinarum labores
Obſtupuit Tiberinus amnis,
Et hoſpitalem Viſtulá nectare
Madere ripam, quod ſibi Romula
Stipauit VRBANVS Tiara
Mellifluos glomerante rores.
O magne Vates, ò Heliconidum
Myſtes ſororum, quem Deus incola
Muſæque, ſecurum pericli,
Pindaricos docuere niſus;
Pars quanta laudum, mella liquentibus
Stillaſſe labris? pectoris alueo
Diues refundis mellis agmen,
Nectareaque ruens procella
Sonora vincis flumina, quæ Notus
Spumanſque Nereus auxiliaribus
Dum iuuit vndis, verſa ſecum
Tecta trahunt pecudeſque ſorbent.
Talis ſuperbos colligis impetus,
Altoſques ripæ diruis obices:
Effrænis, & fœdam Gelonis
Perniciem meditatus aruis.
I; perge; grandi mellifluos lyra
Deuolue fluctus. Mox vbi publicas
Impleris aures, Martis ardor
Creſcet equis, equitumque turmis,
O quanta ſeruo reſtitues gregi
Emendá totis pilea ſarcinis!
Quot victor innectes Latinas
Argolico populo catenas!
Io, terio! Si quid Apollinis
Diuina quercus fatidicum ſonat;
Veroſque præſagit triumphos
Vaticinis lyra tacta Muſis.
Dicentur olim Sarmaticæ fides,

Viciſſe

Viciſſe miſtas cum lituis tubas:
Credetur excantata Thraeum
Luna tuo trepidaſse plectro.

GVLIELMI HESII è Societate IESV ad MATH. CASIM. SARBIEVII victricem Muſam.

EMBLEMA.

Philomela inter lyræ fides mortua.

——— ANIMATA CANENTEM EXANIMAT ———

CVm teneri Philomela comes placidiſſima veris
Dulcibus Auroram ſiſteret illecebris,
Et modò lenta trahens veluti ſuſpiria fleret,
Sorberet fractas garrula mox lacrymas.
Fortè ſub herboſa recubans teſtudine Vates
Dicitur innocuas increpuiſse fides.
Audijt has vicina canens Philomela canentes,
Cœpit & hic primùm diſplicuiſse ſibi.
Vt tamen auderet, cantu perſtabat inani
Cominus argutam ſollicitare lyram,
Iamque ſuſurrantum ſonitus imitatur aquarum,
Mox veluti ærata prouocat arma tuba:
Deinde ſepulchrales ſingultis Prefica leſsos,
Carmine conciſas adnumerante preces.
Donec languida ſenſim & mortua ſuſpirando
Terruit attonitam lapſa repentè lyram.
Namque fides inter iucunda pericula quærens,
Concidit, & viſa eſt dicere, Cedo lyræ.
Hactenus hæc fuerit, non eſt modò fabula, poſtquam
Huc CASIMIRE tuos detulit aura modos,

De-

Demſit,& toto ſiluerunt carmina Pindo,
Mœſtum neſcio quid viſa ſubinde queri,
Non equidem inuideo; nec ſi philomela ſuperſit,
Emeritæ cupiam bella mouere lyræ.
Et tamen hic aliquid tenui protrudimus aura,
Et tamen audebo dicere,ſi qua via eſt;
Si quis in hoc Phœbi tenuatur ſpiritus ore,
Si qua vel extremis vox agit in labijs,
Fundimus hic: ſi fortè lyra moriamur in iſta,
Dulce mihi fuerit te modulante mori.

Eiuſdem in MATH. CASIM. SARBIEVII Lyram nouos in cantus ab VRBANI VIII. Pont. Max. gentilitijs Apibus animatum.

EMBLEMA.

In tenſis Lyræ fidibus tres Apes.

APES VITAM DANT ANIMOSQVE LYRÆ.

DAulias Aonium moriens ſortita ſepulchrum,
Liquerat in tenſa corpus inane lyra:
Mellifer en geminis exercitus aduolat alis;
Terna ſed ante omnes accelerabat Apis.
Si benè perſpexi,maioraque murmura ſenſi,
Ruſtica non fuit hæc turba,forenſis erat;
Nata ſub VRBANO fuit hęc feliciter orbe,
Et tamen externam comis amare lyram.
Vix benè concuſſis volucrum trepidauerat alis,
Et tenui impulſu mouerat aura fides,
Iamque per incertos ſtrepero cur murmure ner-
Ad numerum poſitis ibat Apis pedibus; (uos
Ocyùs inſonuere fides vocemque dedere,
Carminaque ad lyricos accinuere modos.

Res

Res noua (per Muſas)& numquam cognita dixi
Phœbeum,dixi,numen habetis Apes?
Voſque lyræ graciles, vos fila tenerrima nerui
Vincitis,& viuam cogitis eſſe fidem?
State,micate fides,apibuſque ſonate ſecundis,
Exſuperate meos,ſæcula parua,dies,
Altera promerito donec Lyra credita cælo
Obſcurum terris non ſinat eſſe POLVM.

IACOBI LIBENS è Societate IESV Parnaſſus biceps Poetis binis HORATIO & SARBIEVIO.

Fortè leuem viridi captabam ceſpite ſomnum;
Quem facilem ventus lenis & vmbra dabant,
Cum mihi Apollineis viſus conſiſtere campis.
Hic vbi bina ſacra fons iuga lambit aquis.
Culmine ſublimis cantabat HORATIVS vno;
Colle nec oppoſito qui reſideret erat.
O ego! Calliope votum ſed inutile riſit:
Eſt meritis ſedes celſior illa tuis.
Serpe humilis tenueſque elegos inglorius imo
Pangere tu ... m inter ſub pede montis ama.
Ille meus(læto reſpectans ſignat ocello
Lauricomum ſerto luxuriante caput:
Ibat ouans celſo,quiſquis fuit ille,cothurno,
Iamque Venuſino multa timendus erat:)
Ille meus ſuperis Vates caput inſeret aſtris;
Deque duobus apex qui vacat,huius apex,
Dixit. At ille celer ſuperato colle parabat
Dulce locuturas ſollicitare fides.
Et iam plectra mouens vocat in certamen Honoris
Fila Venuſinæ non ſuperanda lyræ.
Audieras; numeros neque ſpernere viſus, HORATI,
Nobiliore animas æmula plectra ſono.
Sic medijs certans philomela reciproca filiis

Sic

Ardet inexhauſtum deproperare melos.
Laudis amor ſtimulabat,& artis conſcia virtus,
Quæque aderat preſſis turba nouena labris.
Arbiter ipſe animos Phœbus tacito ore miniſtrans
Alternum pura combibit arte melos.
Hic tonat Actiacos numero maiore triumphos:
Ille per audacis ſigna BOHEMA Ducis,
Per FERNANDEAS acies, Aquilaſque perennes
VVSTRIADVM,numero belliſonante volat.
Alter & alter agros, ſiluas canit alter & alter:
Hic citò mutatis blandus,& ille,modis.
Arte pari teneros canit alter & alter amores;
Arte pares ambo,non & amore pares.
Flamma duellantes animos vorat æmula; neuter,
Quo dici poſſit nomine Victor,habet.
Donec colle pari geminos, in honore locauit
Pro paribus meritis Phœbus vtrumque pari.
Quàm benè diuiſi geminata cacumina montis!
Signarunt Vates ſcilicet illa duos.
Sic erat in fatis,annos quandoque daturos
Par Vatum paribus nobile verticibus.
Olim hoc fatidicus præuiderat augur Apollo,
Hinc gemino montem duxit in aſtra iugo.

FINIS.

[illegible]